

Kadernota

2025-2028

24-05-2024

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave	2
Algemeen.....	3
Voorwoord.....	3
Hoofdpijnen	4
Programma's	11
0. Bestuur en ondersteuning	12
1. Veiligheid	29
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	36
3. Economie	43
4. Onderwijs.....	50
5. Sport, cultuur en recreatie	56
6. Sociaal domein.....	66
7. Volksgezondheid en duurzaamheid	79
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	88
Financiën.....	95
Autorisatie	95
Kaders en uitgangspunten	97
Overzicht van baten en lasten	99
Financieel meerjarenbeeld	101
Bijlagen.....	110
Overzicht niet gehonoreerde voorstellen	111

ALGEMEEN

VOORWOORD

Inleiding

Hierbij bieden wij u de kadernota 2025-2028 van de gemeente Zevenaar ter besluitvorming aan.

De kadernota markeert de jaarlijkse start van de gemeentelijke planning- en controlcyclus (P&C-cyclus). Daarbij stelt u de beleidsmatige en financiële kaders vast waar binnen de meerjarenbegroting 2025-2028 voor het nieuwe jaar uitgewerkt wordt. Dit doen wij door zo goed mogelijk inzichtelijk te maken wat onze verwachtingen zijn voor de komende jaren.

Planning / verdere procedure

Het behandelingschema ziet er als volgt uit:

• Commissiebehandeling	18, 19 en 20 juni 2024
• Raadsvergadering	3 juli 2024

Wij bieden u deze kadernota ter besluitvorming aan.

HOOFDLIJNEN

BESTUURLIJKE HOOFDLIJNEN

De behandeling van de kadernota 2025-2028 (hierna: kadernota) is het moment waarop nieuwe beleidsvoorstellen integraal kunnen worden afgewogen. Met deze kadernota leggen we de basis voor de meerjarenbegroting 2025-2028.

De financiële situatie zoals weergegeven in de 1e voortgangsrapportage 2024 vormt het vertrekpunt voor deze kadernota. De ontwikkelingen in deze kadernota leiden tot een aanzienlijk structureel nadelig begrotingssaldo. Provinciaal toezicht vereist dat óf het jaar 2025 óf het jaar 2028 structureel en reëel sluitend is, wat voor deze kadernota niet het geval is.

We blijven ons onvermoeid inspanssen om de ambities uit het coalitieakkoord en het collegeprogramma te realiseren. Hoewel de voortgang hiervan grotendeels op schema ligt, worden de benodigde middelen steeds schaarser. De krapte op de arbeidsmarkt blijft de uitvoeringskracht en dienstverlening van gemeenten onder druk zetten. Tegelijkertijd neemt de financiële druk op gemeenten steeds verder toe, zoals ook in deze kadernota te zien is.

De veranderingen in de financieringssysteem van de algemene uitkering, aanhoudende inflatie en de stijgingen van lonen, (zorg)tarieven en energiekosten voeren de druk steeds verder op. Hoewel inmiddels duidelijk is dat de opschalingskorting binnen het gemeentefonds niet doorgaat, biedt dit helaas onvoldoende verlichting.

Compensatie van het Rijk via de algemene Uitkering blijft van essentieel belang, hoewel het twijfelachtig is of hieraan zal worden voldaan. De meicirculaire 2024 zal hier meer duidelijkheid over geven. Daarnaast wachten we af hoe de formatie van een nieuw kabinet en het hieruit volgende regeerakkoord zal uitvallen voor gemeenten. Net als de VNG en vele andere gemeenten luiden ook wij de noodklok. Gezien de grote uitdagingen waar gemeenten voor staan zoals de energietransitie, de woningcrisis, huisvesting van statushouders en Oekraïense vluchtelingen en de veranderingen en tariefstijgingen in het sociaal domein, zijn realistische en toereikende middelen een absolute noodzaak.

Dit laat onverlet dat we ons als gemeente zullen moeten voorbereiden op onvoldoende financiële tegemoetkoming. Daarom zijn we begonnen met een strategiebepaling om een gezonde financiële toekomst voor de gemeente te waarborgen. De resultaten van dit onderzoek zullen richting geven bij de moeilijke financiële beslissingen die we zullen moeten nemen. Om 2025 sluitend te krijgen en de bezuinigingsopgave van 2026 en verder het hoofd te bieden, zijn ombuigingsmaatregelen onvermijdelijk.

FINANCIËLE HOOFDLIJNEN

Inleiding

Deze kadernota is het eerste document in de planning & control-cyclus voor het samenstellen van de meerjarenbegroting 2025-2028. De kadernota is bedoeld voor de integrale afweging. In dit hoofdstuk presenteren wij het financieel meerjarenbeeld op hoofdlijnen en geven wij globaal inzicht in de ontwikkeling van ons weerstandsvermogen. Bij de meerjarenbegroting 2025-2028 werken wij dit verder uit in de paragraaf weerstandsvermogen en risicomanagement.

De kadernota borduurt voort op de 1e voortgangsrapportage die u op 29 mei heeft behandeld. Voor een uitgebreide toelichting op de financiële ontwikkelingen verwijzen wij u naar de programma's en naar het hoofdstuk financiën. Hierbij zijn alle effecten boven de € 25.000 in beeld gebracht.

Hieronder geven wij een financieel totaaloverzicht. Daarna presenteren wij de mutaties met een financiële omvang groter dan € 100.000.

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Primitieve begroting 2024-2027	3.352	-4.266	-5.841	-6.162
1e Voortgangsrapportage 2024	-5.071	-5.438	-4.126	-3.182
Stand tot de kadernota	-1.719	-9.703	-9.967	-9.344
1. Autonome ontwikkelingen	-322	-344	-336	-501
2. Actualisatie bestaand beleid	128	169	108	43
Totaal mutaties kadernota	-193	-175	-228	-458
Saldo na kadernota	-1.912	-9.879	-10.195	-9.802
Waarvan incidenteel	-26	-210	68	0
Structureel begrotingssaldo na kadernota	-1.938	-10.089	-10.127	-9.802

STRUCTUREEL EN REËEL EVENWICHT

De kadernota laat een financieel meerjarenbeeld zien dat in alle jaren op een fors tekort uit komt. Op basis van de toezichtvoorschriften van de provincie moet óf het jaar 2025 óf het laatste jaar 2028 structureel en reëel sluitend zijn. Wij concluderen dat de nu voorliggende kadernota hier niet aan voldoet.

Op grond van de voorschriften (BBV) dienen wij inzichtelijk te maken of er in de meerjarenraming sprake is van een structureel evenwicht. Hiervoor is inzicht in de incidentele baten en lasten nodig. Incidentele baten beïnvloeden het structurele begrotingssaldo in 2025 en 2026 negatief. Incidentele lasten beïnvloeden het structurele begrotingssaldo in 2027 positief. Door het saldo van de incidentele baten en lasten te betrekken bij het financieel meerjarenbeeld ontstaat een beter inzicht in het structurele evenwicht van onze begroting.

Meicirculaire

In deze kadernota zijn de effecten van de meicirculaire 2024 (algemene uitkering uit het gemeentefonds) niet opgenomen, aangezien de meicirculaire eind mei uitkomt. Dit geeft de nodige onzekerheid over de te verwachten inkomsten vanuit het Rijk. Op basis van de voorjaarsnota van het Rijk is de huidige verwachting voor 2025 dat het gemeentefonds eenmalig lager wordt vastgesteld. Voor onze gemeente gaat het om een bedrag van € 1,6 miljoen nadelig. Deze eenmalige korting brengt ons in extra problemen. Uit deze voorjaarsnota blijkt ook dat de opschalingskorting vanaf 2026 definitief vervalt. Voor de gemeente Zevenaar gaat dit vanaf 2026 om een bedrag van structureel € 1,6 miljoen voordelig. Het verwachte voordeel weegt echter bij lange na niet op tegen de huidige begrotingstekorten.

Toelichting financieel meerjarenbeeld op hoofdlijnen

Het saldo in de primitieve begroting 2024-2027 was in het jaar 2025 nog € 3.352.000 positief. De 1e voortgangsrapportage 2024 is vastgesteld met een negatief effect van € 5.071.000. De mutaties die volgen uit de kadernota 2025-2028 komen in 2025 uit op een nadeel van € 193.000. Dit leidt tot een nieuw negatief begrotingssaldo voor 2025 van € 1.912.000. De jaren daarna loopt het negatieve saldo fors verder op, vanaf 2026 naar een structureel tekort van afgerond € 10 miljoen.

Bij de autonome ontwikkelingen zien we mutaties bij (grote) gemeenschappelijke regelingen. Bij de actualisatie van bestaand beleid is de doorontwikkeling en versterking van de RID een opvallende. Op het moment van schrijven zijn de uitkomsten van de meicirculaire 2024 nog onzeker. Landelijk is de inschatting dat het rijksbudget voor de gemeenten niet toereikend is en daarmee hebben de gestegen lasten een negatieve impact op de ontwikkeling van het begrotingssaldo. De zogenoemde ravijnjaren van de algemene uitkering vanaf 2026 hebben een enorme doorwerking. Dit geldt ook voor de forse structurele tariefwijzigingen voor zorgproducten (WMO en jeugd) waarvan de raming in de 1e voortgangsrapportage is opgenomen.

In de meerjarenbegroting 2025-2028 het jaar 2025 sluitend aanbieden

De zorgtarieven in het sociaal domein in combinatie met andere tegenvallers leiden ook al in 2025 tot een begrotingstekort van € 1,9 miljoen. Het verslechterde begrotingssaldo van 2025 betekent dat we op korte termijn maatregelen moeten treffen om in november dit jaar minimaal het jaar 2025 van de meerjarenbegroting 2025-2028 sluitend te krijgen. Een taakstellende bezuiniging met maatregelen is noodzakelijk om 2025 sluitend te krijgen.

We komen in de meerjarenbegroting 2025-2028 met een pakket aan bezuinigingsmaatregelen en voorstellen tot ombuigingen om het jaar 2025 structureel en reëel sluitend te krijgen. De urgentie en noodzaak is bijzonder hoog.

Strategiebepaling voor 2026 en verder

Uit de kadernota 2024-2027 bleek een structureel begrotingstekort. Vervolgens vonden wij het van belang om te anticiperen op de financiële situatie vanaf 2026. Gezien deze onzekerheid, in het bijzonder vanuit het Rijk, hebben we een 'strategiebepaling voor een gezonde toekomst' opgesteld waarin we verschillende momenten hebben geformuleerd waarop we de benodigde maatregelen kunnen treffen, zodat we ook op de lange termijn een structureel sluitende begroting kunnen presenteren. U heeft gekozen voor het uitgangspunt van gedeeltelijke compensatie van het Rijk, dus we treffen in de (volgende) kadernota 2026-2029 maatregelen.

Voor het structureel en reëel sluitend maken van de begroting zijn maatregelen nodig die nadrukkelijk de dienstverlening en het voorzieningenniveau zullen raken. Het gaat om een traject met een lange doorlooptijd en grote complexiteit. Wij hebben aan onderzoeksbureau BMC gevraagd om een onderzoeksrapport op te stellen. Dit rapport moet leiden tot meer inzicht in de beïnvloedbaarheid van de begroting en een vergelijking met andere soortgelijke gemeenten (benchmark). U ontvangt dit rapport separaat door middel van een RIB. De inzichten die het rapport ons geeft moeten wij vertalen naar realistische en haalbare taakstellingen per programma voor de kadernota 2026-2029. Dit alles in overleg en afstemming met de raad. Wij willen op basis van het rapport bij de behandeling van de begroting 2025-2028 met een voorstel bij u komen. Wij gaan op basis van uw besluitvorming de taakstellingen uitwerken in concrete voorstellen en maatregelen en zullen deze ter besluitvorming bij de kadernota 2026-2029 aan u voorleggen. Definitieve besluitvorming kan plaatsvinden bij de meerjarenbegroting 2026-2029. Bij het invullen van de opdracht voor 2025 worden de inzichten uit het rapport gebruikt.

Overzicht van de mutaties boven de € 100.000

Hieronder vindt u een overzicht van de mutaties met een budgettair effect op de begroting van meer dan € 100.000.

Bedragen x € 1.000

Mutatie omschrijving	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Overzicht van de mutaties >= € 100.000				
1. Autonome ontwikkelingen	-112	-99	-81	-244
Bijdrage BVO DRAN en overige kosten doelgroepenvervoer	260 V	280 V	307 V	212 V
Bijdrage BVO DRAN en overige kosten leerlingenvervoer	-36 N	-44 N	-52 N	-120 N
Bijdrage GR Samenwerking de Liemers SDL - RSD	-347 N	-347 N	-347 N	-347 N
Bijdrage GR VGGM Volksgezondheid en Jeugdgezondheidszorg (JGZ)	-125 N	-125 N	-125 N	-125 N
Bijdrage MGR sociaal domein Centraal Gelderland/modules WSP, WgSW en Inburgering	-200 N	-200 N	-200 N	-200 N
Verwachte compensatie loon- en prijsstijgingen gemeenschappelijke regelingen	337 V	337 V	337 V	337 V
2. Actualisatie bestaand beleid	342	284	236	186
Budgetmutatie zorgkosten Wmo en Jeugd	1.265 V	1.265 V	1.265 V	1.265 V
Doorontwikkeling en versterking RID	-731 N	-789 N	-837 N	-887 N
Versterken openbaar bibliotheekwerk en borging volwasseneneducatie	-192 N	-192 N	-192 N	-192 N

(V = Voordeel; N = Nadeel)

Toelichting op de mutaties boven de € 100.000

Hieronder vindt u een overzicht van de mutaties met een budgettair effect op de begroting van meer dan € 100.000. Het genoemde bedrag komt overeen met de mutatie in 2025.

1. Autonome ontwikkelingen

Bijdrage BVO DRAN en overige kosten doelgroepenvervoer 260.000 V
 De bijdrage aan de BVO DRAN wordt aangepast aan de meerjarenbegroting 2025-2028 van de BVO DRAN. In totaal dalen de kosten hierdoor in alle jaren (van € 281.000 in 2025 tot € 233.000 in 2028). De daling wordt verklaard door de aanbesteding van het Wmo-vervoer, door een daling van het vervoer eind 2023 (vervoer Wmo, dagbesteding en jeugd) en een daling van de NEA-index (index vervoerskosten).

Bijdrage BVO DRAN en overige kosten leerlingenvervoer 36.000 N
 De bijdrage aan de BVO DRAN wordt aangepast aan de meerjarenbegroting 2025-2028 van de BVO DRAN. De bijdrage daalt door een daling van het leerlingenvervoer via de BVO DRAN en een daling van de NEA-index (index vervoerskosten). Daarnaast verwachten wij dat de stijging van het vervoer in natura uit de 2e VGR 2023 structureel is. Hierdoor stijgen deze kosten met € 60.000. Deze stijging komt door 'verplaatsing' van het leerlingenvervoer via de BVO DRAN naar bekostiging van het leerlingenvervoer via openbaar vervoer en door de aanhoudende stijging van het aantal leerlingen in het leerlingenvervoer.

Bijdrage GR Samenwerking de Liemers SDL - RSD 347.000 N
 De bijdrage is bijgesteld waarbij rekening is gehouden met de gewijzigde begroting 2024. Hierin zijn de aanpassingen verwerkt van de reële stijging van de personeelskosten en overige kosten die hoger zijn uitgevallen t.o.v. de vastgestelde meerjarenbegroting 2024-2027 van de GR (nadeel € 140.000). Voor de prijsstijgingen (indexeringen) voor het jaar 2025 is de bijstelling gebaseerd op de septembercirculaire 2023 (nadeel € 193.000). De overige kostenstijging is veroorzaakt door de gewijzigde kostenverdeling, waardoor het aandeel van Zevenaar is gestegen van 52,01% naar 52,17% en mutaties in de dienstverleningsovereenkomst (nadeel € 14.000). Totaal nadeel € 347.000.

Bijdrage GR VGGM Volksgezondheid en Jeugdgezondheidszorg (JGZ) 125.000 N
 De bijdragen is aangepast conform de geactualiseerde (concept) begroting 2025 van de GR. Daarbij is rekening gehouden met de verwachte loon- en prijsontwikkelingen, (jeugd)inwoneraantallen, de voorstellen voor versterking van de GGD taken en de organisatieversterking om de GGD meer toekomstbestendig te maken. Hierdoor stijgt de bijdrage voor 2025 in totaal met € 125.000.

Bijdrage MGR sociaal domein Centraal Gelderland/modules WSP, WgSW en Inburgering 200.000 N
 De bijdragen voor de modules WSP, WgSW, Contractmanagement Inburgeringstrajecten, inkoop en beheer zijn geïndexeerd op basis van de septembercirculaire 2023. Bij de module WgSW is rekening gehouden met de herverdeling op basis van het aantal arbeidsjaren per oktober 2023 en in de module WSP is rekening gehouden met aangepaste dienstverleningsovereenkomst a.g.v. de toevoeging van de submodule SROI (Social Return on Investment). Bij de module inkoop is naast de indexering ook de stijging in verband met de versterking van de operationele aansturing en strategische positie voor verbetering van het inkoopbeleid begrepen (€ 26.600). De totale kostenstijging voor de modules bedraagt afgerond € 200.000.

Verwachte compensatie loon- en prijsstijgingen gemeenschappelijke regelingen 337.000 V
 In de kadernota zijn de bijdragen aan de gemeenschappelijke regelingen geraamd inclusief de loon- en prijsstijgingen voor het jaar 2025. In de gemeentebegroting wordt de compensatie pas na de meicirculaire in de begroting verwerkt. Hierdoor ontstaat nu in de kadernota een te negatief beeld. Daarom ramen wij in een stelpost de verwachte compensatie (voordeel) voor lonen en prijzen van de gemeenschappelijke regelingen voor een bedrag van € 337.000.

2. Actualisatie bestaand beleid

Budgetmutatie zorgkosten Wmo en Jeugd 1.265.000 V
 Bij de 1e voortgangsrapportage 2024 zijn de ramingen voor de zorgkosten aangepast in verband met de forse structurele tariefstijgingen. Dit naar aanleiding van het onderzoek naar reële kostprijzen. Bij de jaarrekening is gebleken dat de zorgkosten over 2023 lager zijn uitgevallen. Wanneer we rekening houden met deze definitieve cijfers over 2023 dan kunnen de ramingen naar beneden worden bijgesteld. Per saldo een effect van € 1.265.000 vanaf 2025. Het effect voor 2024 zal worden meegenomen in de 2e voortgangsrapportage 2024.

Doorontwikkeling en versterking RID

731.000 N

De I&A-visie- en strategie 2023-2025 "Beter samen" is vastgesteld. Hierbij heeft uw raad gekozen voor de minimale variant. Bij de Kadernota 2026-2029 valt het besluit of het wenselijk en financieel haalbaar is om over te stappen op de optimale of groeivariant. Om goed en veilig ten dienste te kunnen staan van onze inwoners en bedrijven willen de drie Liemerse gemeenten de komende jaren de digitalisering en innovatieve technologie bij kunnen benen. Door deze kwaliteitsimpuls kan de RID zich hoognodig ontwikkelen tot een moderne uitvoeringspartner op ICT-gebied.

Versterken openbaar bibliotheekwerk en borging volwasseneneducatie

192.000 N

Vanaf 2025 zijn gemeenten wettelijk verplicht om te zorgen voor een volwaardige, toekomstgerichte openbare bibliotheek. Om de wettelijke taken van de bibliotheek uit te kunnen voeren is een verhoging van het bedrag per inwoner (naar € 21,00) nodig waardoor de Wsob (Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen) taken vanaf 2025 uitgevoerd kunnen worden én het aanbod aan volwasseneducatie met cultureel, maatschappelijk en sociaal belang, geborgd kan worden binnen de bibliotheek.

WEERSTANDSVERMOGEN

Inleiding

In de kadernota is een actualisatie van het weerstandsvermogen opgenomen.

Benodigde weerstandscapaciteit

Op basis van een actuele inventarisatie van risico's is de benodigde weerstandscapaciteit herberekend. De benodigde weerstandscapaciteit is iets gestegen van € 10 miljoen in de meerjarenbegroting 2024-2027 naar een huidige stand van € 10,9 miljoen, voornamelijk door enkele nieuw toegevoegde risico's.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit zit in het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve. Het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve van onze gemeente is per 31 december 2023 € 11,9 miljoen. Dit is een forse daling van de algemene reserve, met als oorzaak de verwachte negatieve begrotingsresultaten in de jaren 2024 tot en met 2028.

Weerstandsratio

De ratio geeft de volgende uitkomst:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{11.942.000}{10.850.000} = 1,1$$

Deze uitkomst van het weerstandsvermogen kan als voldoende worden gekenmerkt. Dit betekent dat de financiële risico's nog steeds zijn afgedekt, echter ten opzichte van de ratio in de begroting laat deze nu een verdere daling zien van 2,3 naar 1,1. De ratio moet minimaal 1,0 zijn.

PROGRAMMA'S

o. BESTUUR EN ONDERSTEUNING

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden bestuur, gemeentelijke organisatie, dienstverlening en belastingen.

Wat willen we?

Wij stellen in ons handelen goede dienstverlening aan onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties centraal. We willen meer gebruik maken van digitalisering om dienstverlening te verbeteren en zetten daarbij ook in op het versimpelen en digitaal toegankelijk maken van onze dienstverlening. We nemen onze inwoners serieus en betrekken hen actief bij het maken van ons beleid en de uitvoering.

Door vanuit respect, gelijkwaardigheid en transparantie te denken en te doen, zorgen we voor een goede basis voor de organisatie van morgen. We werken daarom ook aan strategisch personeelsbeleid.

De financiën van onze gemeente zijn op orde en dat willen we zo houden.

Ontwikkelingen

Ontwikkelingen dienstverlening & bedrijfsvoering

In deze kadernota is het noodzakelijk om capaciteit en expertise toe te kennen voor diverse ontwikkelingen in dienstverlening en bedrijfsvoering. We noemen de intensivering van informatiemanagement, functioneel specialisten ICT, projectleiding Rhederlaagse Meren en de doorontwikkeling van de organisatie. Gelet op de begrotingstekorten en de hieruit voorkomende urgentie achten wij het niet verantwoord om deze formatie op dit moment aan te vragen en als extra begrotingspost op te nemen. Daarom stellen we voor om deze ontwikkelingen door te zetten door binnen de bedrijfsvoering te kijken naar het aanpassen van planningen van bestaande projecten en ontwikkelingen, prioriteiten daarvan anders te leggen en zo nodig bestaande ambities bij te stellen. De uitvoering van wettelijke taken continueren we. Door deze keuzes te maken willen we stapeling van taken voorkomen. Mogelijke vertragingen brengen we in beeld.

Organisatieontwikkeling

De komende jaren bouwen we verder aan een robuuste en wendbare organisatie. De vele opgaven die op ons afkomen zoals de energietransitie, klimaatadaptatie, omgevingswet, schaarste woningen, digitalisering samenleving en veranderingen in het sociale domein leiden tot grote veranderingen. De organisatieontwikkeling is nodig om de sturing, beheersing en verantwoording op termijn effectiever en efficiënter te maken en te werken aan meer strategische slagkracht. We werken aan de uitdagingen vanuit drie niveaus, namelijk op: domein-, team- en medewerkerniveau. Hiermee bouwen we samen verder aan een robuuste organisatie, waarbij eventuele toekomstige nieuwe of uit te besteden taken (voortkomend uit veranderende opgaven, politieke of organisatorische overwegingen) eenvoudig in of buiten de domeinen gepositioneerd kunnen worden. Wij zijn daarom van mening dat de nieuwe hoofdstructuur een positief effect heeft op het adaptieve vermogen van de organisatie, en daarmee de toekomstbestendigheid van de gemeente Zevenaar als organisatie. Met het vernieuwde management en de plaatsing van medewerkers gaan we een nieuwe fase van de organisatieontwikkeling in. De domeinplannen en de transitieplannen zijn hierbij ondersteunend en zorgen voor een geleidelijke overgang naar reguliere bedrijfsvoering. De domeinmanagers krijgen de opdracht om met de medewerkers de detailinrichting van het domein verder vorm te geven.

Wet Arbeid en Zorg (WAZO)

De WAZO is een wet waarin het recht op verschillende verlofsoorten geregeld is, zoals zwangerschapsverlof, ouderschapsverlof en zorgverlof.

De afgelopen jaren is de WAZO fors uitgebreid en met name op het terrein van verloven rond kinderen. We noemen geboorteverlof voor vaders, ouderschapsverlof en zorgverlof. Steeds meer van onze medewerkers kunnen daardoor, meer dan voorheen, een beroep op de Wet Arbeid en Zorg (WAZO) doen. Met de druk op de zorgsector neemt ook de druk op de mantelzorg toe en daarmee de behoefte aan zorgverlof. Met ontwikkelingen in de demografische opbouw van ons personeelsbestand, verjonging en vergrijzing, merken

wij ook de gevolgen van de ontwikkelingen op het terrein van de WAZO . Medewerkers ervaren weliswaar een betere werk-privébalans, maar deze regelingen hebben tegelijkertijd ook gevolgen voor de beschikbare productieve uren. We zijn nog niet zo ver dat we dit financieel kunnen vertalen en verwachten later, op basis van de domeinplannen en de aangepaste productieve uren, met een extra budgetaanvraag bij u terug te komen.

Toekomstbestendige regionale ICT dienst

Als samenleving willen en kunnen we steeds meer met ICT. In het bijzonder door de mogelijkheden en het gemak die technologieën ons in het dagelijks leven bieden. Deze digitale realiteit roept ook tal van vragen op en brengt verantwoordelijkheden met zich mee. Als lokale overheid dicht bij onze inwoners en bedrijven wordt van ons verwacht dat we onze ICT goed op orde hebben om inwoners van dienst te zijn, efficiënt te werken en maatschappelijke vraagstukken mede door digitalisering op te lossen.

In 2022 hebben de Liemerse gemeenten de ICT-samenwerking bij het Regionaal ICT en Inkoop Dienstencentrum (RID) De Liemers onder de loep genomen. Daarbij zijn verschillende scenario's in beeld gebracht. Uiteindelijk is begin 2023 gekozen om de samenwerking voort te zetten en te intensiveren. We concludeerden ook dat de ICT-samenwerking vooral kosten-gedreven is en dat er te weinig in de samenwerking is geïnvesteerd om deze voldoende te laten renderen en de kwetsbaarheid te verminderen. Op dat moment is er niet voor gekozen om een inhaalslag te maken in de vorm van structurele ophoging van ICT-budgetten. Op basis van een I&A visie en -strategie is in beeld gebracht welke veranderingen er bij de RID en de gemeenten moeten plaatsvinden om een robuuste en toekomstbestendige ICT-samenwerking te krijgen en te houden.

Cloudgang van applicaties

Bij cloud computing worden de servers, software en/of data buitenshuis bewaard en beheerd. We realiseren hiermee een kwaliteitsverbetering op gebied van informatiebeveiliging, het beheer van de software en de continuïteit. Daarentegen hebben we ook geen keuze. Leveranciers bieden applicaties veelal alleen nog maar aan via de cloud. Steeds meer toepassingen van software worden tegenwoordig afgenomen als een dienst. Een bekend voorbeeld hiervan is SaaS (software as a Service), waarbij applicaties als dienst worden aangeboden. De transitie naar de cloud is onomkeerbaar. We kiezen er in Zevenaar voor de transitie naar de cloud op een natuurlijk moment te realiseren. Bijvoorbeeld bij het aflopen van een contract, een leverancier die stopt met ondersteuning van de huidige applicatie of wanneer er mogelijkheden zijn om te besparen. Hiermee spreiden we de kostenontwikkeling, het capaciteitsbeslag op de organisatie en kunnen we leren van eerdere cloud migraties. De komende tijd verwachten we cloudtransities bij applicaties van Centric, Stratech (schuldhelpverlening) en dienstverleningssoftware.

Professionalisering Inkoop

Zevenaar gaat de inkoopfunctie professionaliseren met als doel beter in control te komen op het complexe inkoopproces. Met name het waarmaken van de ambities en opgaven in het collegeprogramma (duurzaamheid, social return en regionale inkoop) en het rechtmatig/doelmatig aanbesteden maakt het uitdagend goed grip te houden op het inkoopproces. Dit gaan we doen door de inkoop dichterbij te organiseren.

Wij verwachten dat eind 2024 de ontvlechting van inkoop bij de SDL is uitgevoerd. Wij maken in juli 2024 een start met invoeren van het gecoördineerd inkoopbesturingsmodel. Hierbij zijn de domeinen zelf verantwoordelijk voor inkoop en contractmanagement, waardoor inhoudelijke kennis geborgd is in het primaire proces. Dit doet recht aan de expertise van de vakmensen. Wel vindt centrale coördinatie plaats, met begeleiding en ondersteuning vanuit centraal niveau.

Turmac kantoorgebouw

De gemeente Zevenaar is een klantgerichte organisatie waarin het bereiken van resultaten voor onze inwoners, bedrijven en instellingen centraal staat. De ambtelijke organisatie legt de nadruk op samenwerken, vanuit de wetenschap dat we samen meer resultaten boeken. Het kantoor wordt meer een plek waar medewerkers elkaar ontmoeten, overleggen, samenwerken en elkaar coachen. Het overgrote deel van het personeel is gehuisvest in het kantoorgedeelte en in de hal van de Turmac Cultuurfabriek. We werken in het kantoor aan de hand van een flexibel werkconcept. Door de groei van het personeel de afgelopen jaren naar ruim 350 fte ervaren we een spanning met het aantal beschikbare werkplekken. Naast andere interventies zoals optimaal gebruik van vergader- en projectruimten, zullen we in het gebouw werkplekken gaan toevoegen.

Beleidskaders

- [Besturingsfilosofie](#)
- [Dienstverleningsvisie](#) 2018-2022
- Inkoop- en aanbestedingsbeleid 2017 Liemerse gemeenten en SDL
- Collegeprogramma 2022-2026 (2022)
- Financiële verordening (artikel 212 Gemeentewet) 2023
- Verordening controle financieel beheer en organisatie (artikel 213 Gemeentewet) 2023
- [Nota Verbonden partijen](#)
- [Nota reserves en voorzieningen 2018](#)
- Nota activerings- en afschrijvingsbeleid 2022
- Beleidsnota risicomanagement en weerstandsvermogen 2023
- Nota garantiebeleid 2023
- Normen- en toetsingskader 2023
- Verordening Rekenkamer 2023
- Verordening op de raadscommissies (3e wijziging, 2023)
- Datastrategie 2023-2025
- I&A-visie en -strategie 2023-2025 "Beter samen"

WAT WILLEN WE?

o. Bestuur en ondersteuning

Wij stellen in ons handelen goede dienstverlening aan onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties centraal. We willen meer gebruik maken van digitalisering om dienstverlening te verbeteren en zetten daarbij ook in op het versimpelen en digitaal toegankelijk maken van onze dienstverlening. We nemen onze inwoners serieus en betrekken hen actief bij het maken van ons beleid en de uitvoering.

Door vanuit respect, gelijkwaardigheid en transparantie te denken en te doen, zorgen we voor een goede basis voor de organisatie van morgen. We werken daarom ook aan strategisch personeelsbeleid.

De financiën van onze gemeente zijn op orde en dat willen we zo houden.

WAT DOEN WE?

Overzicht resultaten

o.1.1 Wij stellen een nieuw dienstverleningsbeleid op	2023-2024
o.1.2 Wij breiden onze online dienstverlening uit	2022-2026
o.1.3 Wij communiceren in begrijpelijke taal	2022e.v.
o.1.4 Wij maken onze processen klantgericht	2024-2026
o.2.1 Wij coördineren participatie	2023-2024
o.3.1 Wij werken aan verbetering van de (organisatie)cultuur	Doorlopend
o.4.1 Wij verbeteren onze interne beheersing	Doorlopend
o.4.2 Wij herijken het inkoopbeleid en positioneren de inkoopfunctie	2023-2024
o.4.3 Wij groeien verder als aantrekkelijke werkgever	2022-2026
o.4.4 Wij voeren een strategisch personeelsbeleid	2023-2024

o.4.5 Wij herijken de bestuurlijke opdracht aan RID de Liemers	2022-2023
o.4.6 Wij verbeteren onze datahuishouding en datagedreven werken in Zevenaar	2022-2026
o.4.7 Wij verbeteren het functioneel beheer in de informatievoorziening	2022-2025
o.4.8 Wij verbeteren van het (digitaal) documentenbeheer	2022-2025
o.4.9 Wij voeren de Wet open overheid (Woo) uit	2022-2027
o.4.10 Wij herijken het Integraal Accommodatiebeleid 2020-2040	2025-2026
o.5.1 Wij voeren de planning- en controlcyclus uit	2022-2026
o.5.2 We herijken de lokale belastingen	2023-2026

o.1 Verbeteren van de dienstverlening aan inwoners, bedrijven en instellingen

o.1.1 Wij stellen een nieuw dienstverleningsbeleid op 2023-2024

Iedereen binnen onze gemeente is verantwoordelijk voor een goede dienstverlening aan inwoners en ondernemers. We stellen een dienstverleningsbeleidsplan op. Hierin formuleren we onze ambities, (meetbare) doelen en daarbij horende resultaten zodat we de komende jaren onze dienstverlening steeds verder verbeteren. We voeren om de drie jaar een burgerpeiling uit om de tevredenheid van inwoners over onze gemeentelijke dienstverlening te meten. De uitkomsten van deze burgerpeiling nemen we mee in het opstellen en evalueren van het dienstverleningsbeleid.

o.1.2 Wij breiden onze online dienstverlening uit 2022-2026

Inwoners kunnen zoveel mogelijk zaken digitaal en online regelen. Betrouwbaarheid en veiligheid staan daarbij voorop. We ondersteunen inwoners die minder digitaal vaardig zijn bij hun aanvraag. Persoonlijk contact blijft mogelijk. We bouwen digitale formulieren die waar nodig in te vullen zijn met DigiD, e-Herkenning of e-IDas. We implementeren de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer. Deze wet geeft inwoners het recht om hun zaken met de gemeente digitaal te regelen.

o.1.3 Wij communiceren in begrijpelijke taal 2022-e.v.

Dat alle inwoners onze brieven, e-mails en de informatie op onze websites kunnen begrijpen vinden wij belangrijk. Documenten die online gedeeld worden zijn begrijpelijk geschreven. We trainen medewerkers hierin wanneer ze in dienst komen. We zorgen ervoor dat iedereen, ook bezoekers met een beperking, onze websites goed kunnen gebruiken omdat deze voldoen aan de meest recente richtlijnen voor digitale toegankelijkheid.

o.1.4 Wij maken onze processen klantgericht 2024-2026

Contact met de gemeente is prettig, open en duidelijk. We denken in oplossingen en vragen inwoners met ons mee te denken. We verplaatsen ons in de inwoner door 'klantreizen' te maken. In een klantreis interviewen we inwoners over hoe zij de contactmomenten met de gemeente hebben ervaren. We gebruiken de ervaringen van inwoners om onze werkprocessen klantgericht in te richten.

o.2 Stimuleren van betrokkenheid van inwoners, ondernemers en instellingen

o.2.1 Wij coördineren participatie 2023-2024

Participatie gaat over op welke manieren inwoners mogen meedenken en meepraten over onderwerpen en beleid in de gemeente. Participatie is een belangrijk thema voor onze bestuursperiode. Participatie is een rode draad in het coalitieakkoord en in dit collegeprogramma, maar ook onderwerp op de raadsagenda. In verschillende resultaten in dit collegeprogramma is participatie concreet benoemd, onder andere bij energietransitie (7.2.1), ruimtelijke plannen en wonen (8.2.3), invoering van de omgevingswet (8.2.2) en openbare ruimte (5.6.5 en 8.2.3).

Wij brengen de verschillende initiatieven op het gebied van participatie samen in een uniforme werkwijze door hiervoor een programma participatie in te richten. We stellen hiervoor een toolbox samen. De middelen en methodes uit deze toolbox helpen medewerkers en inwoners om op een effectieve manier participatie in te zetten. We stellen een tijdelijke programmamanager aan om dit te realiseren.

0.3 Optimaliseren van bestuurlijk ambtelijk samenspel

0.3.1 Wij werken aan verbetering van de (organisatie)cultuur

Doorlopend

Het verbeteren van de bestuurlijke en ambtelijke werk- en omgangsvormen richt zich op verschillende dimensies. In de eerste plaats raakt dit het functioneren van de raad zelf. Daarnaast gaat het om de betrekkingen tussen het college en de raad. Verder is er het samenspel tussen het bestuur en de ambtelijke organisatie en tenslotte het samenspel met de samenleving. Van belang is dat men op een respectvolle manier met elkaar omgaat met ruimte voor eenieders mening en standpunt. Het debat wordt op een goede en toegankelijke manier gevoerd, het besluitvormingsproces is helder en duidelijk en men gunt elkaar een succes.

Raad en college moeten vanuit een duidelijke taakverdeling werken met een heldere rolverdeling in termen van opdrachtgever- en opdrachtnemersrol. Het college ondersteunt de raad bij het nemen van uitvoerbare besluiten en voert deze besluiten uit. Rolzuiverheid, verantwoording, evalueren en leren moeten structureel onderdeel zijn van het samenspel tussen raad en college.

De ambtelijke organisatie ondersteunt het college (en de raad) vanuit een integrale werkwijze en fungeert als antennefunctie voor het bestuur. Zij informeert het bestuur over belangrijke opgaven en urgente ontwikkelingen in de samenleving. In de doorontwikkeling van de ambtelijke organisatie hebben we de uitdaging om onze organisatie hierop nog beter in te richten en onze medewerkers daarvoor de goede uitrusting te geven.

Voor een goed samenspel met de samenleving is het van belang om samen op te trekken en zuiver te zijn over rolverdeling, taken en verantwoordelijkheden. Rond concrete maatschappelijke opgaven organiseren we samenwerking en bundelen we de krachten. Participatie vormt een rode draad in de aanpak van de ambities uit dit collegeprogramma.

Het verbeteren van de bestuurlijke en ambtelijke werk- en omgangsvormen is een proces van lange adem. Een allesomvattende aanpak is er eigenlijk niet. De bereidheid om te willen veranderen en het inzicht in de mogelijkheden en kansen om elkaar te versterken en te helpen, zijn de eerste stappen naar een verbeterde samenwerking. In de raadagenda wordt de verdere aanpak uitgewerkt.

o.4 Verbeteren van de bedrijfsvoering (betere sturing en beheersing van processen) als ondersteuning aan het realiseren van taken en doelen van de gemeente

o.4.1 Wij verbeteren onze interne beheersing

Doorlopend

Een goede interne beheersing is de basis voor een transparante en betrouwbare gemeente, die zijn doelstelling weet te realiseren en verantwoord omgaat met de middelen die zij beheert. We willen een (digitaal) toegankelijke, betrouwbare organisatie zijn waarbij veiligheid en zorg voor onze inwoners voorop staat. Om dit te kunnen realiseren moet de interne beheersing van onze bedrijfsvoeringsprocessen op orde zijn.

Wij zijn verantwoordelijk voor het in kaart brengen van de risico's en moeten daar adequate maatregelen voor inrichten. Hiervoor is concernbreed aandacht, ook waar het gaat om de beschikbare capaciteit om de uitvoering van de bestuurlijke ambities te realiseren vanuit alle domeinen (fysiek, sociaal en bedrijfsvoering). Dit is een belangrijke randvoorwaarde voor het behalen van de doelen in het coalitieakkoord en dit collegeprogramma.

Wij leggen verantwoording af aan de raad over de kwaliteit van de interne beheersing in de paragraaf bedrijfsvoering van de documenten uit de planning en controlcyclus. Daar gaan we in op de kwaliteit van de interne beheersing met specifieke aandacht voor onderwerpen als rechtmatigheid, privacy en informatieveiligheid. Met name ook de verwachte toename van het aantal cyberincidenten de komende jaren, vereist dat cybersecurity integraal onderdeel moet zijn binnen onze processen. We blijven dan ook investeren in het veilig inrichten van onze bedrijfsvoeringsprocessen en zorgen voor bewustwording bij onze medewerkers.

Ter ondersteuning hiervan starten we met de doorontwikkeling van meetlatten en (beleids)indicatoren om de effectiviteit van beleid beter te kunnen meten.

o.4.2 Wij herijken het inkoopbeleid en positioneren de inkoopfunctie

2023-2024

Om de lokale economie te stimuleren, zetten we in op het gebruik van lokale producten. Dit geldt ook voor lokale diensten. In verband met de complexiteit van inkoop en aanbesteding en de toenemende aandacht vanuit rechtmatigheid is het noodzakelijk om voor dit onderwerp vol aandacht te hebben. Dit thema – en ook social return en duurzaamheid - komt nadrukkelijk aan bod bij het herijken van ons inkoopbeleid. Tevens positioneren we de inkoopfunctie zodanig dat deze past bij de huidige ambitie van de organisatie en het bestuur.

o.4.3 Wij groeien verder als aantrekkelijke werkgever

2022-2026

Er is sprake van een aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt. We willen ook nu in staat blijven om (nieuwe) medewerkers aan te trekken, te boeien, te binden en te behouden. We vinden het belangrijk dat alle medewerkers volledig zichzelf kunnen zijn, dat iedereen erbij hoort en dat iedereen dat ook zo voelt. Daarin geven we zelf het goede voorbeeld.

Wij nemen maatregelen die zijn gericht op het faciliteren van groei in de professionele en persoonlijke ontwikkeling van onze medewerkers. Daarnaast richten we ons op het kunnen bieden van moderne marktconforme arbeidsvoorwaardelijke ontwikkelingen en aandacht voor diversiteit en inclusiviteit. Deze maatregelen vragen om een meer centrale aanpak.

We investeren in centrale regievoering op werving en selectie, het opleiden en begeleiden van medewerkers en de aanpassing van de arbeidsvoorwaarden. Dit heeft een tweeledig doel. Allereerst richten we ons op ontwikkeling en behoud van onze huidige medewerkers. Daarnaast willen we ook een gezonde instroom in ons personeelsbestand. We zien landelijk dat medewerkers steeds meer betekenisvol werk zoeken. Als gemeente kunnen we dit gezien onze maatschappelijke taak zeker bieden.

Door de krapte op de arbeidsmarkt is het aantrekken van ervaren senior medewerkers steeds uitdagender. We willen door het inzetten van traineeships, stages en ontwikkelfuncties als werkgever aantrekkelijker worden voor de jongere generatie. We investeren daarbij in opleiding en begeleiding van deze doelgroep naar senior medewerkers.

Het uitgangspunt hierbij is dat er aansluiting is op de visie en missie van de organisatie. Het doel van het strategisch personeelsbeleid is om ondersteunend te zijn aan het realiseren van doelstellingen (beleidsmatig en organisatorisch) door adequate inzet van personeel en organisatie. Het stapsgewijs toewerken naar een vernieuwd strategisch personeelsbeleid stelt ons in staat om in te spelen op veranderingen in de toekomst. Na de herindeling in 2018 zijn we vooral bezig geweest met consolideren en de basis van de organisatie op orde brengen. We willen nu meer gaan kijken naar veranderingen in de samenleving, maatschappelijke opgaven, nieuwe taken en de arbeidsmarkt. We brengen op basis daarvan kansen en uitdagingen in beeld.

Door dit anticiperend inzicht kunnen we tijdig interventies in gang zetten om de organisatie wendbaar te houden. Bijvoorbeeld door:

- Arbeidsmarktcommunicatie.
- Doorontwikkeling van de Zevenaar Academie.
- Beleid voor duurzame inzetbaarheid.
- Verhogen van digitale vaardigheden.
- Datagedreven werken.
- Digitalisering, automatisering en robotisering.
- Aanpassing van arbeidsvoorwaarden.
- Aansluiting beschikbare formatie t.o.v. uitvoeringsvraag borgen (m.n. binnen fysiek en sociaal domein).

Een onderdeel van het strategisch personeelsbeleid is het opmaken van een strategische personeelsplanning. Op basis van de opgedane inzichten inventariseren we welke competenties noodzakelijk zijn om de doelstellingen en ambities van bestuur en organisatie te realiseren. We brengen kwantitatief en kwalitatief in beeld wat de huidige situatie is en waar we naar toe willen groeien. Wij houden daarbij rekening met de te verwachten competenties als gevolg van de ambities zoals deze in het coalitieakkoord zijn opgenomen. Wij sturen op het (verplicht) ontwikkelen en bijhouden van (dienstverlenings)competenties, schriftelijke en mondelinge communicatie en vakinhoudelijke kennis en competenties.

o.4.5 Wij herijken de bestuurlijke opdracht aan RID de Liemers

2022-2023

We leven in een informatiesamenleving. Dit zien we onder meer aan de razendsnelle ontwikkeling van ICT. Om deze ontwikkeling bij te kunnen houden, moeten we in staat zijn om snel en flexibel te handelen. Hiervoor hebben we informatiekundige kennis in eigen huis nodig, maar ook partners om ons heen die mee kunnen gaan in de veranderende vraag.

RID de Liemers is een belangrijke partner als uitvoeringsorganisatie. In Liemers verband stellen we een toekomstvisie voor RID de Liemers op. Hierin wordt ook duidelijk of de RID robuust genoeg is om de toekomst met vertrouwen tegemoet te zien. In het uitwerken van de opdracht betrekken we medewerkers, directie, gemeentesecretarissen en bestuurders van de verschillende organisaties.

o.4.6 Wij verbeteren onze datahuishouding en datagedreven werken in Zevenaar

2022-2026

Het tempo van de digitale transitie is ook binnen onze organisatie de laatste tijd versneld. We willen daarmee meer en beter inspelen op digitale ontwikkelingen in de maatschappij en economie. Als meest nabije overheid hebben we de zorg voor inwoners die zich minder of niet redden in dit digitale tijdperk. Daarnaast zijn we scherp op privacy en informatieveiligheid. Dit is het fundament voor onze kijk op het gebied van digitalisering. We willen de veranderkracht van digitalisering verder te benutten.

Het ontwikkelen van een datastrategie is een prioriteit. In deze strategie worden onder andere datamanagement, governance, beveiliging en bewustwording (bijvoorbeeld rondom het werken met algoritmen) aangestipt. We werken toe naar het kunnen analyseren van trends met data om vooruit te kunnen kijken. Daarvoor moet eerst de basis op orde zijn. Die basis wordt gelegd in deze collegeperiode. We voeren diverse experimenten uit. Bij succesvolle resultaten rollen we deze verder uit.

Aan het einde van de collegeperiode is het goed kunnen analyseren van data ter beoordeling van beleid steeds vaker een dagelijkse gang van zaken. Het verbreedt onze kennis uit en over onze omgeving. We halen data uit onze systemen en tonen deze in verschillende dashboards. Bijvoorbeeld op het gebied van

bereikbaarheid, wachttijden en doorlooptijden van onze dienstverlening. Het dashboard maakt zichtbaar waar we met de dienstverlening staan en waar verbeterkansen liggen. Op basis hiervan stellen we doelen voor verdere verbetering.

o.4.7 Wij verbeteren het functioneel beheer in de informatievoorziening

2022-2025

Inwoners moeten zoveel mogelijk zaken digitaal, online kunnen regelen. Betrouwbaarheid en veiligheid staan daarbij voorop. Voor wie dit lastig is, blijft persoonlijk contact mogelijk.

Digitalisering van onze dienstverlening en een efficiënt werkende gemeente vragen om goed georganiseerde informatievoorziening. Maar informatievoorziening is meer dan dat, want het is ook een randvoorwaarde voor het behalen van maatschappelijke doelen. De realisatie van de digitale transformatie van de gemeente Zevenaar gaat gepaard met een goede centraal georganiseerde informatievoorziening op het gebied van het functioneel beheer van de gemeentelijke applicaties.

o.4.8 Wij verbeteren van het (digitaal) documentenbeheer

2022-2025

Onze manier van werken willen we blijven verbeteren. Belangrijk element daarbij is dat we goed zorg hebben voor de (digitale) documenten die we in huis hebben. We werken systematisch aan het verder op orde en in control brengen van het (digitaal) informatiebeheer. Dit doen we tijdens deze bestuursperiode op basis van een informatiebeheerplan (2023) en met een kwaliteitssysteem informatiebeheer. Belangrijk onderdeel is de zorg voor informatie in vakapplicaties. Daarnaast bereiden we ons voor en sluiten we aan op een e-depot, waarin het opslaan van informatie en het garanderen van de houdbaarheid van deze digitale informatie voor langere tijd is ingericht.

o.4.9 Wij voeren de Wet open overheid (Woo) uit

2022-2027

Een open cultuur vinden wij belangrijk, we willen duidelijk zijn in wat we doen en waarom.

De invoering van de Wet open overheid faciliteert dit:

- We voeren een analyse uit om te bepalen wat de impact is van de Woo op de gehele organisatie.
- We stellen een strategie op voor het uitvoeren van de Woo, waarin onder andere ambitieniveau, communicatiewijze (intern en extern) en participatie aan bod komen.
- Wij voeren actieve openbaarmaking in (het online publiceren van minstens de 11 aangewezen informatiecategorieën: wet- en regelgeving, organisatiegegevens, raadsstukken, bestuursstukken, stukken van adviescolleges, convenanten, jaarplannen en -verslagen, Wob/Woo-verzoeken, onderzoeken, beschikkingen, klachten). Hierbij houden we de landelijke planning aan.

De aanpak richt zich daarnaast op de gemeentelijke systemen (o.a. aanschaf van software), cultuur (o.a. trainen medewerkers) en het op orde brengen van de informatiehuishouding (o.a. vastleggen van meta-gegevens bij te bewaren documenten).

o.4.10 Wij herijken het Integraal Accommodatiebeleid 2020-2040

2025-2026

De raad heeft eind 2020 het Integraal Accommodatieplan (IAP) voor gemeentelijk vastgoed vastgesteld. Dit is een strategisch plan dat aangeeft welke gemeentelijke accommodaties wij willen behouden en welke wij op termijn willen afstoten. Ook geeft het plan aan voor welke maatschappelijke doelgroepen wij in principe huisvesting aanbieden en voor welke functies. De beleidskaders worden elke vier jaar opnieuw onder de loep genomen om rekeningen te kunnen houden met actuele ontwikkelingen en inzichten. Specifieke aandachtspunten bij de herijking van het IAP zijn verduurzaming en het beoordelen of leegstaande gemeentelijke panden een nieuwe functie kunnen krijgen in de buurt, wijk of het dorp bij voorkeur in combinatie met wonen.

o.5 Zorgen voor een betrouwbare en een houdbare financiële huishouding

o.5.1 Wij voeren de planning- en controlcyclus uit

2022-2026

In ons financieel beleid is het uitgangspunt: een structureel en reëel sluitende (meerjaren)begroting en voldoende weerstandsvermogen. Wij geven uitvoering aan de planning- en controlcyclus (P&C-cyclus) door het opstellen van een kadernota, begroting, voortgangsrapportages en jaarstukken. De beschikbare middelen zijn integraal afgewogen bij de kadernota en de begroting. We blijven de P&C-cyclus doorontwikkelen.

0.5.2 We herijken de lokale belastingen

2023-2026

De lokale lasten voor inwoners, ondernemers en verenigingen houden wij zo laag mogelijk. De lokale belastingen vormen een belangrijk deel (grofweg 20%) van de inkomsten van de gemeente. In de wet staat aangegeven welke belastingen een gemeente mag heffen. De gemeenteraad besluit tot het invoeren, wijzigen of afschaffen van belastingen. We groeien mee met de landelijke impulsen met betrekking tot sociaal invorderen en de basisregistraties WOZ en BAG.

De komende periode zetten we in op het volgende:

- Een modern en actueel lokaal belastinginstrumentarium.
- Afschaffen van de hondenbelasting.
- Afschaffen van de gemakbelasting als een bijdrage voor gebruikmaking van gemeentelijke voorzieningen door grote commerciële evenementen is geborgd.
- Wijzigen van het tarief van de precariobelasting op terrassen naar het niveau van belastingjaar 2019.
- Bij bestemmingsheffingen en retributies heffen wij in principe 100% kostendeekkende tarieven (m.u.v. de marktgelden en lijkbezorgingsrechten).
- Alhoewel de toeristenbelasting een algemene belasting is, zetten wij deze inkomsten in voor recreatie en toerisme.
- Onze basisregistraties WOZ en BAG voldoen aan de landelijk complexer wordende kwaliteitseisen; dat ook met het oog op de Samenhangende objectenregistratie (SOR) die ingevoerd gaat worden.
- Wij hebben een sociaal invorderingsbeleid met ruimte voor maatwerk.
- Moderniseren van onze digitale belastingbalie. Zo kunnen onze inwoners op een gebruiksvriendelijke manier belastingzaken raadplegen en regelen.

VERPLICHTE BELEIDSINDICATOREN (BBV)

Beleidsindicatoren

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2025	Begroting 2028
------	-------------	------------	----------	-------------------	-------------------

Apparaatskosten (in € per inwoner)

882,00 882,00

De beleidsindicatoren van dit programma (apparaatskosten, bezetting, externe inhuur, formatie en overhead) zijn niet opgenomen op [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl). Daarom zijn niet alle waardes gevuld.

De apparaatskosten zijn becijferd door een totaalstelling van salarissen, inhuur, P&O, Huisvesting, Intern Beheer en I&A. De toename zit in hogere salaris- en inhuurlasten. Wordt uitgedrukt in € per inwoner.

Bezetting (aantal Fte per 1.000 inwoners)

7,50 7,50

De huidige bezetting bedraagt 339 fte, uitgedrukt per 1.000 inwoners is dat 7,53. De bezetting met eigen medewerkers is de afgelopen jaren toegenomen. Dit houdt verband met uitbreiding van de formatie gehonoreerd in eerdere meerjarenbegrotingen.

Externe inhuur (kosten in % totale loonsom en inhuur externen)

30,00 25,00

Het gaat hier om de totale inhuur als % van de loonsom. De inhuur is inclusief inhuur ten laste van projecten, grex, investeringen en inclusief inhuur wegens ziekte. De externe inhuur is als gevolg van inhuur op projecten en vacatures in de reguliere formatie hoger dan ons streefcijfer. In de huidige krappe arbeidsmarkt is het lastig om personeel aan te trekken. Om het werk toch gedaan te krijgen, zijn we genoodzaakt externe inhuur in te zetten. De verhouding tussen externe inhuur en de inzet van eigen medewerkers loopt verder uiteen. Dit leidt tot een hoog percentage.

Formatie (aantal Fte per 1.000 inwoners)

8,30 8,30

De vastgestelde formatie per 01-01-2024 is 373 fte. Dit is inclusief nieuw toegekende formatie voor de uitvoering van het collegeprogramma 2022-2026. In deze indicator wordt de formatie uitgerekend per 1.000 inwoners. Afhankelijk van veranderingen en ontwikkelingen in het takenpakket van gemeenten in de nabije toekomst kan deze indicator wijzigen.

Overhead (in % van totale lasten)

11,50 11,50

Het totaal van de loonkosten, kosten van ICT, P&O, facilitaire zaken, huisvesting en overige overhead wordt uitgedrukt in een % van de totale lasten.

De berekening van overhead sluit aan bij het taakveld 0.4 overhead.

Gelet op diverse organisatorische en externe ontwikkelingen zoals datasturing en organisatieontwikkeling zien wij een stijging van de overhead. Dit betreft ook de kosten van informatisering & automatisering, gehonoreerde uitbreiding van formatie en inhuur van teammanagement.

VERBONDEN PARTIJEN

Bedragen x € 1.000

Naam	Openbaar belang en doel	Bijdrage 2025
Gemeenschappelijke regeling		
Samenwerking De Liemers	Samenwerking De Liemers is een samenwerkingsverband van Liemerse gemeenten op gebied van ICT, inkoop en werk en inkomen.	7.691
Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg	Het Streekarchivariaat heeft als doel het beheren van de archiefbescheiden van de deelnemende gemeenten conform de Archiefwet 1995.	185
Euregio Rijn-Waal	De Euregio Rijn-Waal heeft als belangrijkste doel de grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van economie en maatschappij te verbeteren en te intensiveren. De Euregio Rijn-Waal brengt partners bij elkaar om gezamenlijke initiatieven te starten en zo gebruik te maken van synergie-effecten.	13
Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen is de opvolger van de regio Arnhem-Nijmegen en is op 1 januari 2021 van start gegaan. De regio staat voor de uitdaging hoe om te gaan met groei van wonen, werken en mobiliteit, zodat wij een balans kunnen vinden tussen levendige stedelijkheid en ontspannen leefkwaliteit.	426
Vennootschap		
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank financiert sinds 1914 de publieke sector. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.	0
Alliander N.V.	De primaire taak van Alliander is het onderhouden en beheren van de elektriciteits- en gas(distributie)netten in het verzorgingsgebied. Deze taken zijn wettelijk bepaald omdat de maatschappij sterk afhankelijk is van een betrouwbare aanvoer van (duurzame) energie.	0
Vitens N.V.	Waarborgen van de kwaliteit en levering van drinkwater.	0
Leisurelands B.V.	Het doel is het publiekstoegankelijk houden van recreatievoorzieningen en -plassen. Het recreatiegebied Rhederlaag is ondergebracht in Leisurelands BV. Bij het deelnemen aan een verbonden partij staat de vraag centraal of dit de meest geëigende vorm is om de doelstelling van de gemeente (het publieke belang) te realiseren. De gemeente ziet de instandhouding van recreatieplassen als een publiek belang. Het aandeelhouderschap in Leisurelands BV is een middel om invloed te houden op het realiseren van en het laagdrempelig toegankelijk houden van recreatieplassen in Zevenaar en omgeving.	0

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
----------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

BATEN

Baten tot de kadernota	119.704	112.499	112.638	112.955
------------------------	---------	---------	---------	---------

Mutaties baten kadernota

1. Autonome ontwikkelingen	0	337	337	337
Aanpassingen aan het middenspannings- en laagspanningsnet	188	0	0	0
Verwachte compensatie loon- en prijsstijgingen gemeenschappelijke regelingen	337	337	337	337
Totaal mutaties baten kadernota	525	337	337	337

Totaal baten na de kadernota	120.229	112.836	112.975	113.292
------------------------------	---------	---------	---------	---------

LASTEN

Lasten tot de kadernota	29.037	29.023	28.735	28.287
-------------------------	--------	--------	--------	--------

Mutaties lasten kadernota

1. Autonome ontwikkelingen	282	126	136	136
Aanpassingen aan het middenspannings- en laagspanningsnet	257	69	69	69
Bijdrage Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	4	4	4	4
Bijdrage ODRA - Bijstelling bijdrage omgevingsdienst Arnhem-Nijmegen	21	21	21	21
Uitbreiding van 27 naar 29 raadsleden	0	32	42	42
2. Actualisatie bestaand beleid	910	852	900	950
Cloudgang gemeentelijke applicaties	76	50	50	50
Doorontwikkeling en versterking RID	731	789	837	887
Functieboek griffie	8	8	8	8
Inkoop-/aanbestedingsexpertise/-ondersteuning HRM-systeem	95	0	0	0
Werkplekken Turmac Kantoorgebouw	0	5	5	5
Totaal mutaties lasten kadernota	1.192	978	1.036	1.086

Totaal lasten na de kadernota	30.229	30.001	29.772	29.373
-------------------------------	--------	--------	--------	--------

Saldo voor bestemming	90.000	82.835	83.203	83.918
-----------------------	--------	--------	--------	--------

Mutaties reserves

ONTTREKKINGEN

Onttrekkingen tot de kadernota	404	452	452	452
--------------------------------	-----	-----	-----	-----

Onttrekkingen kadernota

Totaal onttrekkingen kadernota				
--------------------------------	--	--	--	--

Totaal onttrekkingen na de kadernota	404	452	452	452
--------------------------------------	-----	-----	-----	-----

TOEVOEGINGEN

Toevoegingen reserves tot de kadernota	0	0	0	0
--	---	---	---	---

Onttrekkingen kadernota

Totaal toevoegingen kadernota				
-------------------------------	--	--	--	--

Totaal onttrekkingen na de kadernota	0	0	0	0
--------------------------------------	---	---	---	---

Totaal mutaties reserves	404	452	452	452
--------------------------	-----	-----	-----	-----

Saldo na bestemming	90.404	83.286	83.655	84.370
---------------------	--------	--------	--------	--------

TOELICHTING FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
---	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

1. Autonome ontwikkelingen

Aanpassingen aan het middenspannings- en laagspanningsnet	-69	-69	-69	-69
---	-----	-----	-----	-----

Zoals in programma 2 bij ontwikkelingen is aangegeven moeten er grote aanpassingen gedaan worden aan het middenspannings- en laagspanningsnet om aan de toekomstige vraag te kunnen voldoen. De werkzaamheden worden per buurt opgepakt. Om deze aanpassingen vanuit gemeente Zevenaar mogelijk te maken is drie fte extra formatie nodig: 1 fte projectleider, 1 fte toezichthouder en 1 fte diverse functies juristen en beleid. De 1 fte toezichthouder (€ 69.000) ramen we structureel. Deze kosten dekken wij uit de ontvangen leges en vergoedingen voor graafwerkzaamheden. De overige 2 fte ramen wij alleen voor 2025 en dekken wij uit de tijdelijke rijksmiddelen voor klimaat- en energiebeleid. In 2025 gaan wij kijken of de inschatting van 3 FTE in de praktijk een juiste inschatting is en of vanaf 2026 rijksmiddelen beschikbaar zijn of komen om deze kosten alsnog uit te kunnen dekken. Wij komen hierover in 2025 met een nieuw voorstel.

Bijdrage Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	-4	-4	-4	-4
--	----	----	----	----

De bijdrage per inwoner 2025 voor het regiobureau en de vijf opgaven bedraagt € 9,01. Dit is een stijging van € 0,46 ten opzichte van begroting 2024-2027. Oorzaken zijn o.a. de inflatie en de stijging van de cao-lonen. Daarnaast beïnvloedt de onzekerheid rondom cofinanciering de hoogte van de inwonerbijdrage. De bijdrage voor de regionale energie strategie 2023-2030 (RES) dekken wij net als vorig jaar uit de middelen van de specifieke uitkering "Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid". De bijdrage voor the economic board (TEB) bedraagt € 1,04 per inwoner. Een stijging van € 0,04 ten opzichte van de begroting 2024. De afspraak over de bijdrage aan TEB loopt tot en met 2025. In totaal een structureel nadeel van in totaal € 22.000 (programma 0 € 4.000 nadelig, programma 2 € 400 nadelig, programma 3 € 6.000 voordelig, programma 5 € 12.000 nadelig, programma 7 € 2.000 nadelig en programma 8 € 9.000 nadelig).

Bijdrage ODRA - Bijstelling bijdrage omgevingsdienst Arnhem-Nijmegen	-21	-21	-21	-21
---	------------	------------	------------	------------

De begroting 2025 van de gemeenschappelijke regeling omgevingsdienst Arnhem-Nijmegen (ODRA) laat een hogere bijdrage voor de basistaken zien van € 31.000. Deze verhoging is grotendeels het gevolg van de indexering van het uurtarief met 5% in 2025, volumestijging is geminimaliseerd. Door de invoering van de Omgevingswet heeft ODRA drie aanvullende posten opgenomen in haar begroting die wij dekken uit het reeds eerder beschikbaar gestelde budget voor structurele effecten Omgevingswet. Het gaat om € 13.000 aan structurele kosten Omgevingswet voor aansluiting op landelijke voorzieningen en het digitaal stelsel omgevingswet (DSO), om € 19.000 voor aanvullende werkzaamheden voor ernstige bodemsaneringen. Deze taak is door het Rijk van de provincie overgedragen aan de gemeente, echter zonder middelen en om € 27.000 voor uitbreiding regionale samenwerking milieubeleid. Overeenkomstig de doelstellingen vanuit de Omgevingswet en nog eens bevestigd in de adviezen van de Commissie Van Aartsen (i.h.k. van de robuustheid van OD's) moeten omgevingsdiensten integraal betrokken zijn bij het opstellen van milieunormen in het omgevingsplan. Omgevingsdiensten moeten een inhoudelijk advies geven over de milieunormering evenals een uitvoeringstoets. Dit vraagt om meer uitvoeringsgeoriënteerde betrokkenheid aan de voorkant van de beleidscyclus die ook niet stopt bij de gemeentegrenzen. Rekening houdend met de aanvullende taken die ODRA voor ons uitvoert is er een structureel nadeel vanaf 2025 van in totaal € 35.000 (programma 0 € 21.000 nadelig, programma 1 € 300 nadelig, programma 7 € 71.000 nadelig, programma 8 € 57.000 voordelig).

Uitbreiding van 27 naar 29 raadsleden	0	-32	-42	-42
--	----------	------------	------------	------------

Het aantal raadsleden is afhankelijk van het aantal inwoners. Hiervoor zijn gemeenten ingedeeld in inwonersklassen. Na de gemeenteraadsverkiezingen in 2026 gaan we van 27 naar 29 raadsleden. Dat betekent een hogere vergoeding aan raadsleden. In 2026 een bedrag van € 32.000 en vanaf 2027 structureel € 42.000.

Verwachte compensatie loon- en prijsstijgingen gemeenschappelijke regelingen	337	337	337	337
---	------------	------------	------------	------------

In de kadernota zijn de bijdragen aan de gemeenschappelijke regelingen geraamd inclusief de loon- en prijsstijgingen voor het jaar 2025. In de gemeentebegroting wordt deze compensatie pas na de meicirculaire in de begroting verwerkt. Hierdoor ontstaat nu in de kadernota een te negatief beeld. Daarom ramen wij nu in een stelpost de verwachte compensatie voor lonen en prijzen van de gemeenschappelijke regelingen. De compensatie voor loon- en prijsstijgingen in de algemene uitkering en de eigen belastinginkomsten voor de gemeenschappelijke regelingen in deze kadernota ramen wij op € 337.000. Samenvattend betekent dit dat de stijging van de bijdragen aan de gemeenschappelijke regelingen van € 800.000 voor een bedrag van € 337.000 wordt gecompenseerd.

2. Actualisatie bestaand beleid

Cloudbang gemeentelijke applicaties	-76	-50	-50	-50
--	------------	------------	------------	------------

Steeds meer toepassingen van software worden afgenomen als een dienst. We kiezen er in Zevenaar voor de transitie naar de cloud op een natuurlijk moment te realiseren. De komende tijd verwachten we cloudtransities bij applicaties van Centric, Stratech schuldhulpverlening en dienstverleningssoftware. We ramen eenmalig in 2025 € 26.000 en structureel € 50.000.

Doorontwikkeling en versterking RID	-731	-789	-837	-887
--	-------------	-------------	-------------	-------------

De I&A-visie- en strategie 2023-2025 "Beter samen" is vastgesteld. Hierbij heeft uw raad gekozen voor de minimale variant. Bij de kadernota 2026-2029 valt het besluit of het wenselijk en financieel haalbaar is om over te stappen op de optimale of groeivariant.

Om goed en veilig ten dienste te kunnen staan van onze inwoners en bedrijven willen de drie Liemerse gemeenten de komende jaren de digitalisering en innovatieve technologie bij kunnen benen. Door deze kwaliteitsimpuls kan de RID zich hoognodig ontwikkelen tot een moderne uitvoeringspartner op ICT-gebied.

Functieboek griffie	-8	-8	-8	-8
----------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------

Vanwege een verwachte aankomende wetwijziging en de werving van een nieuwe griffier is besloten om het functieboek van de griffie aan te passen. Dat wil concreet zeggen dat de functie van de nieuwe griffier ingeschaald gaat worden in schaal 14. De huidige inschaling is schaal 13. Dit betekent een structurele verhoging van € 8.000.

Inkoop-/aanbestedingsexpertise/-ondersteuning HRM-systeem	-95	0	0	0
--	------------	----------	----------	----------

Het personeelsinformatiesysteem moet op basis van de waardeomvang en de aanbestedingsregels Europees worden aanbesteed. Bij het aanbestedingstraject van het nieuwe HRM-systeem ramen wij nu ook de (inhuur)kosten van procesbegeleiding en expertise. Deze schatten wij in op eenmalig € 25.000. Voor de implementatie inclusief de kosten van schaduwdraaien ramen we eenmalig € 70.000.

Verbeterplan doelgroepenvervoer	0	0	0	0
--	----------	----------	----------	----------

In de raad van 27 maart 2024 is het verbeterplan doelgroepenvervoer vastgesteld. In de 1e voortgangsrapportage hebben wij de kosten van het verbeterplan in 2024 geraamd. In deze kadernota ramen wij de kosten die daarmee vanaf 2025 zijn gemoeid; voor uitvoering van het verbeterplan structureel een vervoersconsulent Wmo (€ 60.000) en voor maatregelen voorliggende voorzieningen (€ 65.000). De vervoersconsulent ramen wij op programma 6. De maatregelen voorliggende voorzieningen op programma 4 (leerlingenvervoer).

Wij ramen op dit moment een besparing in op de vervoerskosten, gelijk aan de opgenomen kosten. Hiermee wordt de aanpassing budgettair neutraal.

Werkplekken Turmac Kantoorgebouw	0	-5	-5	-5
---	----------	-----------	-----------	-----------

Door de groei van het personeel de afgelopen jaren naar ruim 350 fte neemt de druk op het aantal beschikbare werkplekken toe. Naast een aantal andere interventies, zien we kans om in het gebouw 14 werkplekken toe te voegen. Hierbij hoort een investeringsbedrag van € 50.000 en een jaarlijkse afschrijvingslast van € 5.000.

Totaal mutaties	-667	-641	-699	-749
------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------

1. VEILIGHEID

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over brandweerzorg, crisisbeheersing en integrale veiligheid.

Wat willen we?

We zetten ons in voor een veilige en leefbare samenleving. Samen met onze inwoners werken we aan een omgeving waarin iedereen zich veilig voelt. Thuis, op straat, in het dorp of de stad én in het buitengebied.

Ontwikkelingen

Veiligheidsagenda

De kaders vanuit Veiligheid zijn vastgelegd in de Integrale Veiligheidsagenda 2023-2026. Naast de reguliere werkzaamheden is er de aankomende jaren extra aandacht voor:

- De aanpak van de georganiseerde criminaliteit
- Zorg en veiligheid
- Digitale veiligheid

Georganiseerde criminaliteit

Het gevaar van georganiseerde criminaliteit is dat illegale activiteiten en reguliere functies in de gemeente naar elkaar toegroeien. Dat ondermijnt de democratische rechtsstaat en schaadt de samenleving en de levens van (jonge) en kwetsbare mensen op allerlei manieren. We zetten in op bewustwording van onze medewerkers en we proberen samen met inwoners en bedrijven de weerbaarheid te vergroten. We zetten in op het vergroten van de veiligheid van bedrijventerreinen en het buitengebied. Voor de aanpak van de georganiseerde criminaliteit vragen we in het bijzonder aandacht voor de aanpak van het vakantiepark de Rhederlaagse Meren.

Aanpak vakantiepark Rhederlaagse Meren

Vanaf 2022 treden we samen met de Provincie handhavend op bij Recreatiepark Rhederlaagse Meren tegen permanente bewoning. Naar aanleiding van de controles hebben wij verschillende handhavingsprocedures tegen permanente bewoning in behandeling. Dit brengt naast problemen met inschrijvingen BRP ook sociale problemen aan het licht. Tevens hebben wij diverse procedures in behandeling voor overtredingen van artikel 13b Opiumwet. Binnen onze organisatie zijn er meerdere afdelingen betrokken bij de aanpak. De aanpak is complex en afdelingsoverstijgend. Vanaf eind 2023 hebben we met een projectleider gewerkt. Dit was een belangrijke stap in de aanpak, voor zowel het vakantiepark als onze partners en medewerkers hadden we één vast aanspreekpunt. Daarom is in de 1e VGR een budget gevraagd voor de functie van projectleider vanuit OOV in 2024. We zien dat de aanpak effect sorteert en dat de eerste stappen worden gezet om de permanente bewoning te beëindigen. Om de huidige aanpak voort te zetten en de continuïteit te waarborgen moeten we verder investeren. De aanpak van permanente bewoning op het park is complex, kan soms moeizaam verlopen en is bovenal een aanpak van de lange adem.

Zorg en veiligheid

Halverwege 2024 starten de nieuwe, vaste procesregisseurs van het team zorg en veiligheid. De procesregisseurs uit het team zijn verantwoordelijk voor het coördineren, ontwikkelen, structureren, bewaken, onderhouden en versterken van de samenwerking tussen professionals in het sociaal- en veiligheidsdomein. Door het team zorg en veiligheid (sociaal domein) kunnen we sneller en professioneler reageren op signalen en meldingen.

Graag willen we ons proces doorontwikkelen, zoals beschreven in onze IVA 2023-2026, naar een persoonsgerichte aanpak (PGA). Hiermee kunnen we de samenwerking organiseren tussen tal van in- en externe partners bij complexe casuïstiek. Ook biedt de lokale PGA goede handvatten voor afbakening van de doelgroep, gegevensdeling, monitoring en het integreren van bestaande overleggen.

Digitale criminaliteit

Helaas wordt de impact van online criminaliteit op slachtoffers onderschat. Daarbij gaat het niet alleen om financiële schade en verlies van waardevolle gegevens, maar ook om verlies van vertrouwen, de wereldwijde schaal van verspreiding en victimblaming (het slachtoffer wordt aan de spreekwoordelijke schandpaal genageld), en het gevoel nooit slachtoffer af te zijn. Het startpunt voor ons is het vergroten van de bewustwording en weerbaarheid van burgers en ondernemers.

Beleidskaders

- Integrale Veiligheidsagenda 2023-2026
- Toezicht en handhavingsbeleid 2018-2022

WAT WILLEN WE?

1. Veiligheid

We zetten ons in voor een veilige en leefbare samenleving. Samen met onze inwoners werken we aan een omgeving waarin iedereen zich veilig voelt. Thuis, op straat, in het dorp of de stad én in het buitengebied.

WAT DOEN WE?

Overzicht resultaten

1.1.1 Wij voorkomen dat jongeren overlast op straat veroorzaken en treden op tegen van overlast gevende en/of criminele jeugdgroepen	2022-2026
1.1.2 Wij zetten in op het terugdringen van meldingen van personen met verward gedrag en betere begeleiding naar passende hulp	2022-2024
1.1.3 Wij vergroten en bewaken de veiligheid en leefbaarheid in alle kernen	2022e.v.
1.2.1 Wij vergroten de zichtbaarheid van de boa's in buurten en wijken en werken aan het verhogen van het veiligheidsgevoel	2023-2023

1.1 Bestrijden van ernstige overlast en criminaliteit

1.1.1 Wij voorkomen dat jongeren overlast op straat veroorzaken en treden op tegen van overlast gevende en/of criminele jeugdgroepen

2022-2026

We zetten in op preventief jongerenwerk buiten de organisatie (outreaching) in Zevenaar. Dit jongerenwerk houdt in dat de jongerenwerkers ondersteuning bieden binnen de leefwereld van de jongeren. In 2022 start een pilot jongerenwerk op straat. Dit wordt in 2023 geëvalueerd. Bij preventief beleid kijken we ook naar maatregelen om te voorkomen dat jongeren overlast veroorzaken. Voldoende speel- en sportvoorzieningen en locaties voor het organiseren van activiteiten voor jongeren kunnen preventief werken en overlast elders beperken of voorkomen.

Voor de aanpak van overlast veroorzakende en/of criminele jeugdgroepen werken we samen met betrokken partijen op basis van het in 2022 afgesproken convenant. Gezien de ontwikkeling van de problematiek met overlast veroorzaakt door jeugdigen in onze gemeente willen we, naast het outreachend jongerenwerk, de inzet van jeugdboa's onderzoeken. Een jeugdboa richt zich specifiek op jeugdigen en de daarbij horende overlast. De inzet van een jeugdboa gaat een stap verder dan het jongerenwerk en kan een repressief karakter aannemen. De jeugdboa kan handhavend optreden. In 2023 start een pilot met de inzet van jeugdboa's.

Belangrijk hierbij is dat we deze problematiek vanuit inhoud en bestuurlijk-ambtelijke inzet integraal benaderen vanuit beide prevalentie belangen: zorg voor onze jongeren en zorg voor de handhaving van de openbare orde en veiligheid.

1.1.2 Wij zetten in op het terugdringen van meldingen van personen met verward gedrag en betere begeleiding naar passende hulp

2022-2024

Er kan sprake zijn van ordeverstoring verward gedrag bij bepaalde ziektebeelden, verslavingsproblematiek of andere onderliggende psychosociale problemen. De verbinding tussen zorg en veiligheid is van cruciaal belang voor het integraal bieden van ondersteuning voor kwetsbare inwoners met multiproblematiek en begeleiding naar passende hulp.

We beschrijven onze integrale aanpak op het gebied van preventie en dienstverlening in een lokaal plan kwetsbare inwoners. Dit doen we samen met maatschappelijke partners, ervaringsdeskundigen en (vertegenwoordigers van) inwoners. Lokaal richten we ons op voorzieningen als respijtzorg en tijdelijke opvang. We werken daarbij via de lijn: voorkomen en signaleren – dienstverlening – toezicht en handhaving.

Regionale voorzieningen gelden als vangnet. Veiligheid en handhaving is het sluitstuk van de keten. We werken samen met de politie indien er sprake is van verstoring van de openbare orde en veiligheid, maar ook wanneer er sprake is van zorgvragen die door politie geconstateerd worden. Vanuit deze samenwerking zorgen we voor een zorgvuldige en adequate hulpverlening bij huiselijk geweld en overlast gevende personen.

1.1.3 Wij vergroten en bewaken de veiligheid en leefbaarheid in alle kernen

2022-e.v.

Samen met onze inwoners werken we aan een omgeving waarin iedereen zich veilig voelt. Thuis en op straat, in het dorp en de stad én in het buitengebied. We werken hiervoor samen met partners vanuit het werkveld, zoals de politie en partners vanuit het RIEC-verband. Het RIEC is het Regionale Informatie- en Expertise Centrum dat zich richt op bestrijding van ondermijnende criminaliteit.

We zorgen voor een veilige en prettig leefbare gemeente. Hierbij hebben we een aantal speerpunten:

- De inzet van cameratoezicht zien we als laatste inzetmiddel, we willen dit dus zo min mogelijk inzetten. Tijdelijke inzet van camera's kan een overweging zijn.
- We continueren de inzet van het kernteam ondermijning. We zetten in op kleinschalige controles met interne collega's, waar nodig aangevuld met onze partners uit het RIEC-verband.
- We geven uitvoering aan Uitvoeringsplan Ondermijning 2022-2023.
- We geven opvolging aan de aanbevelingen uit Weerbaarheidsscan (2022) van het RIEC.

Regionaal, vanuit het RIEC, maar ook door de Provincie Gelderland wordt geïnvesteerd in de aanpak van ondermijning op verschillende vlakken. Willen we hiervan profiteren dan is nu het moment om hieraan deel te nemen. Zo zijn we gestart met Ariadne (aanpak vakantieparken). Er is een Districtelijk ondermijningsteam ingesteld dat kan ondersteunen bij integrale controles en is er een platform veilig ondernemen actief, dat zich specifiek richt op het buitengebied.

1.2 Met toezicht en handhaving inzetten op naleving van de regelgeving

1.2.1 Wij vergroten de zichtbaarheid van de boa's in buurten en wijken en werken aan het verhogen van het veiligheidsgevoel 2023-2023

Boa's zijn beter zichtbaar in buurten en wijken en zijn voor inwoners goed bereikbaar. Door capaciteitsuitbreiding is er meer handhavingsinzet, aansturing en informatieanalyse. Dit resulteert in een veiligere leefomgeving door verbeterde samenwerking intern (Openbare Orde & Veiligheid en Sociaal Domein) en met de politie.

VERPLICHTE BELEIDSINDICATOREN (BBV)

Beleidsindicatoren

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2025	Begroting 2028
------	-------------	------------	----------	----------------	----------------

Diefstal uit woningen (aantal per 1.000 inwoners)

2023	1,10	0,60	0,50	0,50
------	------	------	------	------

Het aantal woninginbraken is in Zevenaar al bijzonder laag. Samen met de politie en buurtwhatsappgroepen is hier de afgelopen jaren op geïnvesteerd. We hopen het aantal woninginbraken voor Zevenaar zo laag mogelijk te houden.

Drugsdelicten: drugsvervaardiging, -handel en -bezit (aantal per 10.000 inwoners)

2023	6,31	7,33	6,31	6,31
------	------	------	------	------

Dit is een KPI die aansluit bij de prioritering uit de Integrale Veiligheidsagenda (2023-2026). Het is geen verplichte BBV-indicator. Het vervaardigen, handelen en bezitten van drugs is strafbaar gesteld als misdrijf. Het aantal door de politie geregistreerde drugsdelicten in Zevenaar ligt iets boven het Gelders gemiddelde.

Geweldsmisdrijven (aantal per 1.000 inwoners)

2023	3,40	2,30	2,30	2,00
------	------	------	------	------

Zevenaar scoort onder het Gelders gemiddelde. Toch zouden we graag zien dat het aantal geweldsmisdrijven blijft afnemen.

Politieregistraties overlast door verward persoon (aantal per 10.000 inwoners)

2023	77,00	38,00	35,00	35,00
------	-------	-------	-------	-------

Dit is een KPI die aansluit bij de prioritering uit de Integrale Veiligheidsagenda (2023-2026). Het is geen verplichte BBV-indicator. Het aantal politieregistraties van overlast met verwarde personen is een nieuw opgenomen beleidsindicator. In 2023 kwam Zevenaar ver onder het Gelders gemiddelde uit. We streven de komende jaren naar een verdere verlaging.

Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) (aantal per 1.000 inwoners)

2023	5,20	3,30	4,00	4,00
------	------	------	------	------

Zevenaar zit onder het Gelders gemiddelde. Wij streven ernaar om dit de aankomende jaren vast kunnen houden.

Verwijzingen Halt (aantal per 10.000 jongeren)

2022	7,00	5,00	9,00	9,00
Bureau Halt kan voor jongeren een passende straf zijn. Het is goed dat we als gemeente kunnen doorverwijzen naar Halt.				

VERBONDEN PARTIJEN

Bedragen x € 1.000		
Naam	Openbaar belang en doel	Bijdrage 2025
Gemeenschappelijke regeling		
Veiligheids- en Gezondheidsregio Midden-Gelderland (VGGM)	De VGGM behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van brandweer, regionale ambulancevoorziening en GGD voor de vijftien gemeenten in de regio Gelderland-Midden.	5.378

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
BATEN				
Baten tot de kadernota	131	131	131	131

Mutaties baten kadernota

--

Totaal mutaties baten kadernota

Totaal baten na de kadernota	131	131	131	131
------------------------------	-----	-----	-----	-----

LASTEN

Lasten tot de kadernota	4.903	4.896	4.898	4.898
-------------------------	-------	-------	-------	-------

Mutaties lasten kadernota

1. Autonome ontwikkelingen	-20	-20	-20	-20
Bijdrage ODRA - Bijstelling bijdrage omgevingsdienst Arnhem-Nijmegen	0	0	0	0
Bijdrage VGGM onderdeel Brandweer	-20	-20	-20	-20
Totaal mutaties lasten kadernota	-20	-20	-20	-20

Totaal lasten na de kadernota	4.883	4.877	4.878	4.878
-------------------------------	-------	-------	-------	-------

Saldo voor bestemming	-4.752	-4.745	-4.747	-4.747
-----------------------	--------	--------	--------	--------

Mutaties reserves

ONTTREKKINGEN

Onttrekkingen tot de kadernota	0	0	0	0
--------------------------------	---	---	---	---

Onttrekkingen kadernota

Totaal onttrekkingen kadernota				
--------------------------------	--	--	--	--

Totaal onttrekkingen na de kadernota	0	0	0	0
--------------------------------------	---	---	---	---

TOEVOEGINGEN

Toevoegingen reserves tot de kadernota	0	0	0	0
--	---	---	---	---

Onttrekkingen kadernota

Totaal toevoegingen kadernota				
-------------------------------	--	--	--	--

Totaal onttrekkingen na de kadernota	0	0	0	0
--------------------------------------	---	---	---	---

Totaal mutaties reserves	0	0	0	0
--------------------------	---	---	---	---

Saldo na bestemming	-4.752	-4.745	-4.747	-4.747
---------------------	--------	--------	--------	--------

TOELICHTING FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
---	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

1. Autonome ontwikkelingen

Bijdrage ODRA - Bijstelling bijdrage omgevingsdienst Arnhem-Nijmegen	0	0	0	0
---	---	---	---	---

De begroting 2025 van de gemeenschappelijke regeling omgevingsdienst Arnhem-Nijmegen (ODRA) laat een hogere bijdrage voor de basistaken zien van € 31.000. Deze verhoging is grotendeels het gevolg van de indexering van het uurtarief met 5% in 2025, volumestijging is geminimaliseerd. Door de invoering van de Omgevingswet heeft ODRA drie aanvullende posten opgenomen in haar begroting die wij dekken uit het reeds eerder beschikbaar gestelde budget voor structurele effecten Omgevingswet. Het gaat om € 13.000 aan structurele kosten Omgevingswet voor aansluiting op landelijke voorzieningen en het digitaal stelsel omgevingswet (DSO), om € 19.000 voor aanvullende werkzaamheden voor ernstige bodemsaneringen. Deze taak is door het Rijk van de provincie overgedragen aan de gemeente, echter zonder middelen en om € 27.000 voor uitbreiding regionale samenwerking milieubeleid. Overeenkomstig de doelstellingen vanuit de Omgevingswet en nog eens bevestigd in de adviezen van de Commissie Van Aartsen (i.h.k. van de robuustheid van OD's) moeten omgevingsdiensten integraal betrokken zijn bij het opstellen van milieunormen in het omgevingsplan. Omgevingsdiensten moeten een inhoudelijk advies geven over de milieunormering evenals een uitvoeringstoets. Dit vraagt om meer uitvoeringsgeoriënteerde betrokkenheid aan de voorkant van de beleidscyclus die ook niet stopt bij de gemeentegrenzen. Rekening houdend met de aanvullende taken die ODRA voor ons uitvoert is er een structureel nadeel vanaf 2025 van in totaal € 35.000 (programma 0 € 21.000 nadelig, programma 1 € 300 nadelig, programma 7 € 71.000 nadelig, programma 8 € 57.000 voordelig).

Bijdrage VGGM onderdeel Brandweer	20	20	20	20
--	-----------	-----------	-----------	-----------

De bijdragen aan de gemeenschappelijke regeling VGGM zijn aangepast conform de begroting 2025. Daarbij is rekening gehouden met de verwachte loon- en prijsontwikkelingen, het voordelige effect van de herverdeling van de bijdrage op basis van het cluster OOV-gemeentefonds en de versterking van de bedrijfsvoering. Het bestuur van VGGM heeft besloten een indicatieve besparing van 2% door te voeren op de gemeentelijke bijdrage voor het begrotingsjaar 2025. In totaal neemt de bijdrage voor 2025 voor het onderdeel brandweer af met per saldo € 20.000.

Totaal mutaties	20	20	20	20
------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------

2. VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over verkeer en vervoer (wegen, openbare verlichting e.d.), parkeren en openbaar vervoer.

Wat willen we?

Wij willen dat de gemeente Zevenaar voor elke inwoner en bezoeker goed bereikbaar is. Of je nu wandelt of jezelf met de fiets, auto of het openbaar vervoer verplaatst. Dit moet voor iedereen comfortabel en veilig zijn. Hierbij hebben we oog voor verkeersgedrag, de inrichting van de infrastructuur en het verkeersveiligheidsgevoel van inwoners.

Ontwikkelingen

Project ViA15: doortrekken A15 en verbreden A12

Op 6 maart 2024 heeft de Raad van State (RvS) wederom een tussenuitspraak gedaan. Naar aanleiding hiervan moet de minister van infrastructuur en waterstaat nog een betere onderbouwing geven bij het zogenaamde extern salderen. Hij heeft hiervoor een half jaar gekregen. Na aanlevering wordt het dossier verder door de RvS behandeld. De verwachting is dat de behandeling hiervan nog een half jaar kan duren voordat er een uitspraak komt. Het is dus nog niet duidelijk of het project kan doorgaan. Vooralsnog gaan we uit van een positieve uitspraak. De raad wordt uiteraard geïnformeerd zodra er nieuwe ontwikkelingen zijn.

Middenspannings- en laagspanningsnet

Tot en met tenminste 2040 moeten er grote aanpassingen gedaan worden aan het middenspannings- en laagspanningsnet om aan de toekomstige vraag naar elektriciteit te kunnen voldoen. Er wordt een ruime verdubbeling van het aantal middenspanningsruimtes in het landschap voorzien en een forse aanpassing van het elektriciteitsnet. Voor gemeente Zevenaar betekent dit dat er ongeveer 275 middenspanningsruimtes in de gehele gemeente bij moeten komen en ongeveer één op de drie straten open gaat. Het niet doen van deze aanpassingen betekent dat de al bestaande spanningsklachten bij inwoners vaker en langer voor gaan komen, het elektriciteitsnet onbetrouwbaar wordt waarbij onder andere de kans op uitval van het net groter wordt, de energietransitie en ook andere ruimtelijke ontwikkelingen worden vertraagd of zelfs stagneren. Om de aanpassingen aan het middenspannings- en laagspanningsnet vanuit gemeente Zevenaar mogelijk te maken is extra formatie nodig. Een voorstel hiervoor treft u in deze kadernota aan.

Beleidskaders

- [Structuurvisie Zevenaar 2012-2030 \(2013\)](#)
- [Omgevingsvisie Gelders Eiland 2030 \(2017\)](#)
- Integraal beleidsplan openbare ruimte 2022-2032 (2022)
- Gemeentelijke verkeers- en vervoersplan 2020
- Beheerplan openbare verlichting (2022)
- Beheerplan straatmeubilair (2022)
- Beheerplan verkeersregelinstallaties (2022)
- Beheerplan wegen en civiele kunstwerken (2022)

WAT WILLEN WE?

2. Verkeer en vervoer

Wij willen dat de gemeente Zevenaar voor elke inwoner en bezoeker goed bereikbaar is. Of je nu wandelt of jezelf met de fiets, auto of het openbaar vervoer verplaatst. Dit moet voor iedereen comfortabel en veilig zijn. Hierbij hebben we oog voor verkeersgedrag, de inrichting van de infrastructuur en het verkeersveiligheidsgevoel van inwoners.

WAT DOEN WE?

Overzicht resultaten

2.1.1 Wij anticiperen op het doortrekken van de A15 en het verbreden van de A12	2024-2028
2.1.2 Wij verbeteren de aansluiting van de fietsstraat Babberichseweg met het centrum	2022-2024
2.1.3 Wij beschermen en geven voorrang aan fietsers, voetgangers en mensen met een beperking in het verkeer	2022-2030
2.1.4 Wij actualiseren het verkeers- en mobiliteitsbeleid	2024-2025
2.1.5 Wij inventariseren verkeersonveilige situaties en ondersteunen lokale initiatieven	2022-2026
2.1.6 Wij nemen regie op de verbetering van de verkeerssituatie Witte Kruis en stimuleren RWS en de provincie om het wegennet rondom Babberich en Zevenaar te verbeteren en hierop te anticiperen	2022-2030
2.1.7 Wij anticiperen op wijzigingen in de infrastructuur en op toename van verkeer	2024-2025
2.1.8 Wij richten de Edisonstraat opnieuw in	2024-2028
2.2.1 Wij spannen ons in voor de komst van hub Zevenaar Oost	2023-2030
2.2.2 Wij behouden de buurtbus	2022-2030
2.2.3 Wij zetten in op het voorkomen van de realisatie van de Noordtak	2022-2026
2.2.4 Wij nemen deel aan de Groene Metropool Regio: opgave Verbonden Regio	2021-2026
2.3.1 Wij actualiseren het parkeerbeleid.	2022-2023

2.1 Optimaliseren van de bereikbaarheid via verkeersveilig infrastructuur

2.1.1 Wij anticiperen op het doortrekken van de A15 en het verbreden van de A12	2024-2028
---	-----------

Een doorgetrokken A15 en verbreding van de A12 met daarbij de aanleg van deze twee nieuwe aansluitingen heeft gevolgen voor het verkeer op ons onderliggend wegennet. Wij zetten ons in om hinder (o.a. sluipverkeer) tijdens de uitvoering van de werkzaamheden zoveel mogelijk te beperken. Ondertussen werken wij aan een alternatief plan, indien onverhoopt het project A15/A12 niet doorgaat als gevolg van de uitspraak van de Raad van State.

2.1.2 Wij verbeteren de aansluiting van de fietsstraat Babberichseweg met het centrum	2022-2024
---	-----------

De aansluiting van de fietsstraat Babberichseweg met de bestaande situatie op de Didamstraat is niet optimaal. Daarom is het dringend gewenst om de gehele parkeerplaats aan de Didamsestraat te reconstrueren. Dit valt echter buiten de reikwijdte van dit project.

Aangezien het nog enige tijd duurt voordat vanuit onderhoud de parkeerplaatsen (verharding) vervangen moeten worden, voegen wij dit gedeelte toe aan het project fietsstraat Babberichseweg. Als de herinrichting wordt gecombineerd met een goede fietsverbinding naar het centrum kan een deel van de kosten gedekt worden door de fietssubsidie. De rest dient via eigen middelen te worden gedekt.

2.1.3 Wij beschermen en geven voorrang aan fietsers, voetgangers en mensen met een beperking in het verkeer

2022-2030

Bij onderhoud of het opnieuw inrichten van wegen houden we rekening met de bescherming van fietsers, voetgangers en mensen met een beperking. Wij streven naar een optimale toegankelijkheid en een optimaal gebruik van de openbare ruimte, wegen, en fietspaden. We stimuleren het fietsen door goede en veilige fietsroutes en zorgen voor voldoende ruimte om fietsen te kunnen parkeren. Binnen ons Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan, dat onderdeel uit gaat maken van een nieuw op te stellen mobiliteitsvisie, geven wij prioriteit aan de thema's fietsverkeer, voetgangers en openbaar vervoer.

2.1.4 Wij actualiseren het verkeers- en mobiliteitsbeleid

2024-2025

In de bredere mobiliteitsvisie die wij opstellen, actualiseren wij de (beleids)plannen op het gebied van verkeer en vervoer. Dit onderwerp staat op de raadsagenda. Aan de raad wordt parkeren en het parkeerbeleid voorgelegd voor beeldbepaling en meningsvorming (zie 2.3.1.). Uiteraard betrekken wij onze inwoners en belangengroepen ook bij het opstellen van de visie, onder andere om de locaties waar verkeersonveiligheid ervaren wordt in kaart te brengen.

Verkeersveiligheid krijgt naast mobiliteit en verkeerscirculatie volop aandacht in deze visie. Dat geldt ook voor verkeersafwikkeling en verkeersveiligheid op de wegen die niet in eigen beheer/eigendom zijn. Hiervoor treden wij actief in overleg met andere wegbeheerders, zoals de Provincie Gelderland.

In het huidige Gemeentelijk Verkeers- en vervoersplan (GVVP) zijn in het uitvoeringsprogramma doelstellingen gekoppeld aan jaartallen waarin het doel bereikt dient te worden. In deze collegeperiode integreren wij de acties uit het GVVP in de nieuw op te stellen mobiliteitsvisie. Wij onderzoeken of de acties aansluiten op onze visie op een verbetering van de verkeersveiligheid.

2.1.5 Wij inventariseren verkeersonveilige situaties en ondersteunen lokale initiatieven

2022-2026

Vooruitlopend op de brede mobiliteitsvisie inventariseren wij in hoeverre de meest kwetsbare verkeersdeelnemers zich veilig voelen in het verkeer. We brengen in kaart welke plekken niet verkeersveilig zijn in onze gemeente. We kijken dan niet alleen naar de cijfers zoals het aantal ongevallen, maar ook naar hoe (on)veilig inwoners zich voelen op de weg. Wij ondersteunen en maken daarbij gebruik van lokale initiatieven die werken aan verkeersveiligheid. We werken samen met instanties zoals Veilig Verkeer Nederland en ouderenbonden en maken gebruik van het nog op te richten participatieplatform. Verder houden wij een enquête specifiek gericht op het inventariseren van ervaren verkeersonveilige situaties. De input verwerken we in de plannen ter uitvoering van het GVVP.

2.1.6 Wij nemen regie op de verbetering van de verkeerssituatie Witte Kruis en stimuleren RWS en de provincie om het wegennet rondom Babberich en Zevenaar te verbeteren en hierop te anticiperen

2022-2030

Wij benutten elke gelegenheid om de gewenste aanpassingen aan het wegennet in en rondom Babberich en Zevenaar (Witte Kruis) onder de aandacht te brengen bij de provincie en Rijkswaterstaat. Wij zetten in op het stimuleren van verbeteringen en anticiperen hierop. Dit doen we zowel ambtelijk als bestuurlijk. De hiervoor reeds gedane inspanningen in de afgelopen jaren zetten wij voortvarend voort in deze collegeperiode. Daarbij zetten wij ons in om de gebiedsoplossing samen met de provincie gerealiseerd te krijgen. Het doortrekken van de Witte Kruis maakt onderdeel uit van de gebiedsoplossing Babberich. Zo nodig en mogelijk treffen wij kleinschalige maatregelen voor wegen waar de gemeente wegbeheerder van is.

2.1.7 Wij anticiperen op wijzigingen in de infrastructuur en op toename van verkeer 2024-2025

Bij het opstellen van een brede mobiliteitsvisie zoeken we een oplossing om de toename van verkeer op verschillende plekken in de gemeente in goede en veilige banen te leiden. Waar nodig en mogelijk verminderen we het drukke verkeer. Het project ViA15 brengt met de realisatie van twee nieuwe aansluitingen op de A12 en A15 wijzigingen aan ons wegennet met zich mee. Wij passen ons wegennetwerk hier verder op aan en maken bewuste keuzes over via welke wegen wij het verkeer willen afwikkelen (categoriseringsplan). Hierdoor kunnen wij wegen in- en rondom woonwijken afwaarderen/anders categoriseren. Dit sluit aan op de motie die onlangs in de Tweede Kamer is aangenomen om de maximum snelheid binnen de bebouwde kom terug te brengen van 50 naar 30 kilometer per uur. Dit vraagt een herinrichting van wegen binnen de bebouwde kom.

2.1.8 Wij richten de Edisonstraat opnieuw in 2024-2028

Het opnieuw inrichten van de Edisonstraat is nodig om een goede aansluiting van de diverse bedrijventerreinen (vooral Mercurion) op de nieuwe aansluiting op de A12 bij Zevenaar Oost te realiseren. De Edisonstraat wordt hiervoor aangepast.

2.2 Verbeteren van de bereikbaarheid van de kernen via openbaar vervoer

2.2.1 Wij spannen ons in voor de komst van hub Zevenaar Oost 2023-2030

Er zijn en worden veel woningen gebouwd op Groot Holthuizen. Eveneens staat de realisatie van de Fashion Outlet op de planning en worden steeds meer bedrijven op 7Poort gerealiseerd. Goede bereikbaarheid, ook met het openbaar vervoer vinden we van groot belang. We blijven ons inzetten voor een station Zevenaar Oost. De Groene Metropoolregio (GMR) heeft onlangs een verkenning opgestart om de potentie van een mobiliteitshub Zevenaar Oost te onderzoeken. Een hub is een vervoersknooppunt waar je kunt overstappen van het ene naar het andere vervoersmiddel. Na de zomer van 2022 wordt het rapport door de GMR opgeleverd aan de gemeente Zevenaar. Het doel zoals opgenomen in het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan 2020 – 2030 blijft voornamelijk dat Zevenaar Oost in 2030 fungeert als mobiliteitshub.

2.2.2 Wij behouden de buurtbus 2022-2030

De buurtbus vervult een belangrijke rol om de kleine kernen van onze gemeente bereikbaar te houden. Om de buurtbus te behouden gaan wij de vrijwilligers meer ondersteunen. Als eerste actie overleggen wij met de organisatie en de vrijwilligers om de knelpunten die zij ervaren in kaart te brengen.

2.2.3 Wij zetten in op het voorkomen van de realisatie van de Noordtak 2022-2026

We zijn tegen de aanleg van een Noordtak van de Betuweroute. Aanleg van de Noordtak leidt ertoe dat Zevenaar steeds meer ingeklemd wordt door grootschalige infrastructuur. Dit heeft een negatieve invloed op het woon- en leefplezier van onze inwoners in met name Zevenaar Oost en Babberich. Daarnaast is de impact op de natuur en het landschap groot. Dit standpunt blijven wij duidelijk maken in ambtelijke en bestuurlijke gremia. We trekken hierin samen op met de regio Achterhoek en de Liemerse gemeenten. Wij dragen ons standpunt regionaal uit. Daarom wordt er allereerst actief gestuurd op het onderzoeken van het nut en de noodzaak van de voorgestelde varianten voor het goederenvervoer.

2.2.4 Wij nemen deel aan de Groene Metropool Regio: opgave Verbonden Regio 2021-2026

Regionale samenwerking is belangrijk om doelstellingen te behalen die wij niet op lokale schaal kunnen bereiken. Een integrale gebiedsaanpak voor mobiliteit is nodig om onze ambities op het gebied van verstedelijking, duurzaamheid en leefbaarheid kans van slagen te geven. Binnen de opgave Verbonden Regio zetten we in op het verder verminderen, veranderen en verduurzamen van de mobiliteit. Regionale projecten voeren we uit binnen de speerpunten gebiedsgerichte corridors, fiets, hubs en knooppunten (o.a. Zevenaar-Oost), gedrag en duurzame mobiliteit en verkeersveiligheid.

2.3 Met een doelmatig parkeerbeleid de leefbaarheid en veiligheid in de kernen bevorderen

2.3.1 Wij actualiseren het parkeerbeleid.

2022-2023

Met de gemeenteraad en samen met onze inwoners, instellingen en ondernemers onderzoeken we wat er goed is en wat kan worden verbeterd aan het parkeren in de gemeente Zevenaar. Op de raadsagenda staat dit onderwerp opgenomen als onderdeel van het thema Mobiliteitsvisie (zie 2.1.4).

Met actieve betrokkenheid van genoemde groepen maken we een plan waarin in ieder geval de volgende onderdelen zijn opgenomen:

- Het opstellen van een parkeerbeleid voor de gehele gemeente (o.a. parkeernormen).
- Een evaluatie en zo nodig het bijstellen van het betaald parkeren en vergunningen-parkeren in het reguleringsgebied in Zevenaar.
- Het zo nodig actualiseren van de Parkeerverordening Zevenaar 2017.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
----------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

BATEN

Baten tot de kadernota	280	280	280	280
------------------------	-----	-----	-----	-----

Mutaties baten kadernota

1. Autonome ontwikkelingen	0	69	69	69
Aanpassingen aan het middenspannings- en laagspanningsnet	69	69	69	69
Totaal mutaties baten kadernota	69	69	69	69

Totaal baten na de kadernota	349	349	349	349
------------------------------	-----	-----	-----	-----

LASTEN

Lasten tot de kadernota	6.787	7.083	7.183	7.276
-------------------------	-------	-------	-------	-------

Mutaties lasten kadernota

1. Autonome ontwikkelingen	0	0	0	0
Bijdrage Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	0	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	0	18	18	18
Investering parkeerdek Masiusplein Zevenaar	0	18	18	18
Totaal mutaties lasten kadernota	0	18	18	18

Totaal lasten na de kadernota	6.788	7.101	7.201	7.294
-------------------------------	-------	-------	-------	-------

Saldo voor bestemming	-6.439	-6.752	-6.852	-6.945
Mutaties reserves				
ONTTREKKINGEN				
Onttrekkingen tot de kadernota	100	150	50	50
Onttrekkingen kadernota				
Totaal onttrekkingen kadernota				
Totaal onttrekkingen na de kadernota	100	150	50	50
TOEVOEGINGEN				
Toevoegingen reserves tot de kadernota	0	0	0	0
Onttrekkingen kadernota				
Totaal toevoegingen kadernota				
Totaal onttrekkingen na de kadernota	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	100	150	50	50
Saldo na bestemming	-6.339	-6.602	-6.803	-6.895

TOELICHTING FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
1. Autonome ontwikkelingen				
Aanpassingen aan het middenspannings- en laagspanningsnet	69	69	69	69
Zoals in programma 2 bij ontwikkelingen is aangegeven moeten er grote aanpassingen gedaan worden aan het middenspannings- en laagspanningsnet om aan de toekomstige vraag te kunnen voldoen. De werkzaamheden worden per buurt opgepakt. Om deze aanpassingen vanuit gemeente Zevenaar mogelijk te maken is drie fte extra formatie nodig: 1 fte projectleider, 1 fte toezichthouder en 1 fte diverse functies juristen en beleid. De 1 fte toezichthouder (€ 69.000) ramen we structureel. Deze kosten dekken wij uit de ontvangen leges en vergoedingen voor graafwerkzaamheden. De overige 2 fte ramen wij alleen voor 2025 en dekken wij uit de tijdelijke rijksmiddelen voor klimaat- en energiebeleid. In 2025 gaan wij kijken of de inschatting van 3 FTE in de praktijk een juiste inschatting is en of vanaf 2026 rijksmiddelen beschikbaar zijn of komen om deze kosten alsnog uit te kunnen dekken. Wij komen in 2025 met een nieuw voorstel.				
Bijdrage Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	0	0	0	0

De bijdrage per inwoner 2025 voor het regiobureau en de vijf opgaven bedraagt € 9,01. Dit is een stijging van € 0,46 ten opzichte van begroting 2024-2027. Oorzaken zijn o.a. de inflatie en de stijging van de cao-lonen. Daarnaast beïnvloedt de onzekerheid rondom cofinanciering de hoogte van de inwonerbijdrage. De bijdrage voor de regionale energie strategie 2023-2030 (RES) dekken wij net als vorig jaar uit de middelen van de specifieke uitkering "Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid". De bijdrage voor the economic board (TEB) bedraagt € 1,04 per inwoner. Een stijging van € 0,04 ten opzichte van de begroting 2024. De afspraak over de bijdrage aan TEB loopt tot en met 2025. In totaal een structureel nadeel van in totaal € 22.000 (programma 0 € 4.000 nadelig, programma 2 € 400 nadelig, programma 3 € 6.000 voordelig, programma 5 € 12.000 nadelig, programma 7 € 2.000 nadelig en programma 8 € 9.000 nadelig).

2. Actualisatie bestaand beleid

Investering parkeerdek Masiusplein Zevenaar	0	-18	-18	-18
--	----------	------------	------------	------------

De afwatering van parkeerdek is onvoldoende en vergt noodzakelijk onderhoud. De grond in de tussenlaag is verzadigd met water met als gevolg diverse verzakkingen op het plein. Om het probleem structureel op te lossen dient het plein geheel vernieuwd te worden. Voor het realiseren van deze maatregelen vragen wij een investeringsbudget van € 525.000, dit is inclusief duurzaamheidscomponent. Hiervoor hanteren we een afschrijvingstermijn van 30 jaar. De afschrijvingslasten vanaf 2026 bedragen structureel € 17.500.

Totaal mutaties	68	51	51	51
------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------

3. ECONOMIE

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over economische ontwikkeling, werklocaties, regelingen voor ondernemers en promotie van de gemeente.

Wat willen we?

Economische ontwikkeling is een essentieel onderdeel van de brede welvaart. We willen 'Onderneem het in Zevenaar!' op de kaart zetten. Dit doen we om economisch groeien, vernieuwen en ondernemen in Zevenaar aantrekkelijker te maken. Daarvoor bieden we ruimte voor ondernemerschap op toekomstbestendige bedrijventerreinen, in een bruisend stadscentrum en in levendige dorpscentra. Ons buitengebied is aantrekkelijk en combineert agrarische en vrijetijdseconomie op duurzame wijze. We zorgen voor het juiste aanbod van kavels op nieuwe bedrijventerreinen en verbetering van de kwaliteit van bestaande. Dat laatste kan als ondernemers zich per bedrijventerrein weten te organiseren rond het thema van 'toekomstbestendige bedrijventerreinen'.

Ontwikkelingen

Visie op werklocaties

Bedrijventerreinen zijn in onze gemeente de belangrijkste werklocaties. Gezien een aantal belangrijke ontwikkelingen (zoals net congestie, project Via15, transformatie van bedrijventerreinen naar wonen, circulaire economie) die een grote impact hebben, willen we een visie maken op de positionering van onze werklocaties. In deze kadernota vragen wij u hiervoor nog geen financiële middelen te reserveren. Wij starten hier pas na 2025 mee.

Horecabeleid

Het economisch belang van de horecasector voor onze gemeente is groot. Horeca is een factor van betekenis voor de aantrekkelijkheid van onze kernen. Ook is onze horeca een belangrijke smaakmaker voor een aantrekkelijk centrum en toeristisch klimaat. Er is in de gemeente Zevenaar behoefte aan evenwicht in het aanbod van een levendige, diverse en gastvrije horeca omgeving voor gasten. Hiermee ook aan het handhaven van de veiligheid, wettelijke voorschriften en de algemene orde in en rond de horecagelegenheden. Zeker nu de kernwinkelgebieden te maken hebben met een afnemend aantal (retail) verkooppunten, is er kans voor (meer) horeca. Beleid en regie op welke soort horeca en de locaties is aan te bevelen.

Detailhandelsvisie

Vooruitlopend op de actualisatie van de Centrumvisie is er een behoefte aan een visie op detailhandel in de gemeente Zevenaar. We willen graag weten hoe wij als gemeente kunnen inspelen op diverse ontwikkelingen die op ons afkomen om het centrum en de overige kernen vitaal te houden. Daarnaast, met de concept Omgevingsvisie gemeente Zevenaar als basis, zijn we ook bezig met het toekomstbestendige maken van Tatelaar en Hengelder, waar we de perifere detailhandel willen clusteren. We hebben de ambitie om het Fashion Outletcenter op de Spoorallee te ontwikkelen. Ook leeft de vraag of en waar detailhandel in de dorpen bijdraagt aan leefbare kernen.

Centrumvisie

De huidige centrumvisie kent een looptijd van 2015-2025. In 2026 evalueren we deze Centrumvisie en stellen we nieuw beleid op (samen met ondernemers, vastgoedeigenaren en andere belangrijke partners) om te blijven inzetten op een toekomstbestendig centrum Zevenaar. Thema's als samenwerking, profilering, voorzieningenniveau, inrichting en parkeren komen hierbij aan de orde. De Omgevingsvisie, het horeca en detailhandelsbeleid zijn hierbij belangrijke bouwstenen.

Dag van de Ondernemer

Vanaf 2022 organiseren we een ondernemersontbijt op de dag van de ondernemer in november. Gezien het succes blijkt dit duidelijk te voorzien in een behoefte, bij met name het brede MKB. De wens is er om de dag

van de ondernemer structureel te kunnen organiseren, waarbij ook onze ondernemersverenigingen in belangrijke mate bijdragen.

Beleidskaders

- [Centrumvisie Zevenaar 2015 - 2025 \(2015\)](#)
- [Liemers Economische Visie LEV \(2019\)](#)
- Economische Agenda Zevenaar (2021)
- [Regionaal Programma Werklocaties \(RPW\) 2021 - 2024](#)
- [Omgevingsvisie Gelders eiland 2030 \(2017\)](#)
- [Structuurvisie gemeente Zevenaar 2030 \(2012\)](#)

WAT WILLEN WE?

3. Economie

Economische ontwikkeling is een essentieel onderdeel van de brede welvaart. We willen 'Onderneem het in Zevenaar!' op de kaart zetten. Dit doen we om economisch groeien, vernieuwen en ondernemen in Zevenaar aantrekkelijker te maken. Daarvoor bieden we ruimte voor ondernemerschap op toekomstbestendige bedrijventerreinen, in een bruisend stadscentrum en in levendige dorpscentra. Ons buitengebied is aantrekkelijk en combineert agrarische en vrijetijdseconomie op duurzame wijze. We zorgen voor het juiste aanbod van kavels op nieuwe bedrijventerreinen en verbetering van de kwaliteit van bestaande. Dat laatste kan als ondernemers zich per bedrijventerrein weten te organiseren rond het thema van 'toekomstbestendige bedrijventerreinen'.

WAT DOEN WE?

Overzicht resultaten

3.1.1 Wij werken samen aan een toekomstbestendig centrum van Zevenaar	2022-2026
3.1.2 Wij zetten in op het herinrichten en aantrekkelijker maken van de pleinen in het centrum van Zevenaar	2022-2024
3.2.1 Wij blijven inzetten op de realisatie van de Fashion Outlet Zevenaar (FOZ)	2017-2024
3.2.2 Wij zetten in op het toekomstbestendig maken van het bedrijventerrein Tatelaar/Hengelder	2021-2024
3.2.3 Wij maken plannen voor de ontwikkeling van 7Poort II	2022-2035
3.3.1 Wij stimuleren partners om in te zetten op meer balans op de krappe arbeidsmarkt	2023-2025
3.3.2 Wij participeren in de Liemerse Ambassade	2023-2026
3.3.3 Wij nemen deel aan de Groene Metropool Regio: opgave Productieve Regio	2021-2026
3.3.4 Wij voeren de Economische Agenda Zevenaar uit	2022-2026
3.3.5 Wij voeren de Liemers Economische Visie uit	2023-2026
3.3.6 Wij zetten in op een toekomstbestendig ondernemersklimaat voor agrariërs	2022-2023

3.1 Realiseren van een aantrekkelijke binnenstad van Zevenaar voor inwoners en bezoekers

3.1.1 Wij werken samen aan een toekomstbestendig centrum van Zevenaar

2022-2026

Wij zetten in op het behoud van de leefbaarheid en de economische vitaliteit (als bovenlokaal winkelgebied) van het centrum van Zevenaar. Wij starten samen met centrumondernemers en vastgoedeigenaren met het toekomstbestendig maken van het centrum. Ieder vanuit zijn eigen rol. We zetten in op een eenduidige profilering en het compact maken van het kernwinkelgebied tot een centrumgebied.

We voeren het Actieplan Centrum uit, met als doel het centrum te ontwikkelen tot een compleet, compact en comfortabel winkel-, woon-, werk- en uitgaansgebied. We faciliteren de aanstelling van een centrummanager en professionalisering van de samenwerking tussen ondernemers, vastgoed en gemeente. Daarnaast stellen we met de betrokken partners een marketingstrategie en activiteitenplan op en voeren deze uit. Ook starten we met het opstellen van een plan om het centrum compact te maken: een transformatieplan.

3.1.2 Wij zetten in op het herinrichten en aantrekkelijker maken van de pleinen in het centrum van Zevenaar

2022-2024

We voeren de volgende projecten uit:

- Herinrichting van het Raadhuisplein in Zevenaar

In het najaar van 2022 starten we met de uitvoering van de herinrichting van het Raadhuisplein. Oplevering is voorzien in 2023. Dit plein behoudt de functie van evenemententerrein en krijgt een sfeervolle en functionele inrichting. Het ontwerp is in samenspraak met omwonenden en ondernemers gemaakt.

- Herinrichting van de Markt in Zevenaar

Een opwaardering van de openbare ruimte in het centrum biedt veiligheid, comfort en beleving voor de consument. Dit leidt tot meer bezoekers en uitgaven en dus omzet voor de ondernemers. Deze maatregel moet specifiek meer ruimte voor horecaondernemers bieden. De start van de herinrichting is gepland voor uiterlijk 2024.

- Herinrichting van het Muldershof

In 2022 starten we met het maken van een ontwerp voor het Muldershof, samen met omwonenden en ondernemers. We hebben specifiek aandacht voor de verblijfsfunctie van het plein en het toepassen van duurzaamheidsmaatregelen in het kader van hittestress en klimaatadaptatie.

3.2 Ruimte bieden voor groei- en ontwikkelkansen voor bedrijven

3.2.1 Wij blijven inzetten op de realisatie van de Fashion Outlet Zevenaar (FOZ)

2017-2024

We blijven inzetten op het realiseren van de Fashion Outlet Zevenaar. Deze ontwikkeling levert circa 500 directe arbeidsplaatsen op. We werken aan een positief effect voor de binnenstad. Daarnaast benutten we de FOZ om de regio te promoten. Dit heeft een economische spin-off. Samen met de Regionale Opleidingscentra (ROC's) leidt de FOZ haar personeel op.

3.2.2 Wij zetten in op het toekomstbestendig maken van het bedrijventerrein Tatelaar/Hengelder

2021-2024

Om de economische structuur en de positie van Zevenaar te versterken investeren we in toekomstbestendige werklocaties, waar duurzaamheid en mobiliteit onderdeel van uitmaken. Om Hengelder en Tatelaar toekomstbestendig te maken, is onderzocht wat de actuele knelpunten zijn. Alternatieve invullingen worden hierbij ook afgewogen. Denk aan de mogelijkheid van transformatie naar een woongebied. Samen met ondernemersvereniging Lindus voeren we gesprekken met ondernemers. De inzet is gericht op het vergroten van de organisatiegraad en het opstellen en uitvoeren van maatregelen. Voor de uitvoering van de maatregelen dienen we een subsidieaanvraag bij de provincie in.

3.2.3 Wij maken plannen voor de ontwikkeling van 7Poort II

2022-2035

We realiseren uitgifbare bedrijfskavels ten behoeve van de werkgelegenheid. Hiermee faciliteren we ook de behoefte vanuit lokale ondernemers en voorzien wij in uitbreidingsruimte voor bedrijven. We zetten in op een toekomstbestendig en duurzaam bedrijventerrein. We starten met de planuitwerking van Business Park 7PoortII. Om ook het bedrijfsleven de kans te geven groener te worden, zetten we in op een waterstof-tankstation in de gemeente. Bij voorkeur op Business Park 7PoortII. Dit nemen we mee in de planuitwerking. We richten een projectorganisatie in, maken ontwerpen, stemmen af en voeren de benodigde onderzoeken uit. Na de planuitwerking wordt een grondexploitatie vastgesteld. Naar verwachting komt de grondexploitatie een jaar na de start van de planuitwerking voor besluitvorming ter tafel.

3.3 Bevorderen van een beter ondernemingsklimaat

3.3.1 Wij stimuleren partners om in te zetten op meer balans op de krappe arbeidsmarkt

2023-2025

De arbeidsmarkt is uit balans. Er zijn voldoende vacatures, met name in de horeca, zorg, techniek en ICT. Geschikte en beschikbare werknemers zijn lastig te vinden. Vanuit onze rol als gemeente gaan wij in gesprek met partners zoals de Liemerse Ambassade, Groene Metropoolregio, ondernemersverenigingen, onderwijs- en andere kennisinstellingen, Regionale Sociale Dienst de Liemers (RSD) en het werkgeversservicepunt (WSP).

We stimuleren om personeel op te leiden, om te scholen en/of om geschikte opleidingen en werkervaringsplaatsen (stages) aan te bieden en inzet van arbeidsmigranten te faciliteren. We leggen hierbij de nadruk op techniek- en talentonderwijs en hebben oog voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en inclusief werkgeverschap.

3.3.2 Wij participeren in de Liemerse Ambassade

2023-2026

In 2020 is de Liemerse Ambassade opgericht. De Liemerse Ambassade is het knooppunt in het regionaal economisch netwerk. Deze netwerkorganisatie helpt projectideeën te realiseren van Liemerse inwoners en bedrijven. Dat doen ze door krachten van ondernemers, onderwijs- en kennisinstellingen, overheid en inwoners te verbinden, talenten te ontwikkelen, middelen te verwerven en de resultaten aan het hele land te laten zien. De meerwaarde van deelname is meer samenhang realiseren tussen verschillende gebieden en vergroten van de structurele samenwerking om de economische kracht in de Liemers te versterken. Met name op de arbeidsmarktproblematiek en uitvoering van de Liemers Economische Visie speelt de Liemerse Ambassade een rol.

3.3.3 Wij nemen deel aan de Groene Metropool Regio: opgave Productieve Regio

2021-2026

Regionale samenwerking is belangrijk om doelstellingen te behalen die wij niet op lokale schaal kunnen bereiken. Binnen het programma Productieve Regio stimuleren we het ondernemerschap in het MKB en versterken we de arbeidsmarkt door uitvoering van de Human Capital Agenda. Ook richten we ons op doorontwikkeling van de clusters Health & Hightech en Energy en zorgen we voor toekomstbestendige werklocaties. We zorgen er tenslotte voor dat de logistiek in onze regio kan verduurzamen, aangezien dit een belangrijke randvoorwaarde is voor een gezond economisch klimaat.

3.3.4 Wij voeren de Economische Agenda Zevenaar uit

2022-2026

We blijven werken aan de uitvoering van de Economische Agenda Zevenaar. We zetten in op meer werkgelegenheid, meer ruimte voor ondernemerschap en meer samenwerken als partners in business. Vermindering van regeldruk en verbetering van de dienstverlening aan ondernemers door de gemeentelijke organisatie zijn hiervoor belangrijke resultaten. We verbeteren onze dienstverlening onder meer door het inrichten van een speciaal ondernemersloket. Door uitvoering van een tweejaarlijkse ondernemerspeiling meten we het effect van de verbetering. In het kader van ruimte voor ondernemerschap gaan we aan de slag met het toekomstbestendig maken van bedrijventerrein in Lobith en/of Giesbeek, afhankelijk van de organisatiegraad op het terrein. Om de uitvoering van de Economische Agenda te bewaken, stellen we een Economische Monitor op.

3.3.5 Wij voeren de Liemers Economische Visie uit

2023-2026

In 2020 zijn we gestart met de uitvoering van de Liemers Economische Visie, samen met de gemeenten Doesburg, Duiven, Montferland en Westervoort. Speerpunten zijn maakindustrie, logistiek, vrijetijdseconomie en detailhandel. In 2022 ronden we de eerste fase af en stellen we een nieuw uitvoeringsprogramma 2023-2026 op. Deze voeren we samen met de Liemerse gemeenten, ondernemers en onderwijsinstellingen binnen de Liemerse Ambassade uit.

3.3.6 Wij zetten in op een toekomstbestendig ondernemersklimaat voor agrariërs

2022-2023

We werken mee aan het opstellen van een landbouwvisie, waarvan de coördinatie bij de Liemerse Ambassade ligt. Uit deze visie blijkt wat agrariërs nodig hebben in de Liemers om toekomstbestendig te kunnen boeren. Multifunctioneel ruimtegebruik, ruimte voor nevenfuncties, lokale producten (korte ketens), belangenafweging en regelgeving bij duurzame energiebronnen en duurzame bedrijfsvoering kan in deze visie een plek krijgen. Vervolgens worden deze vertaald in onze ruimtelijke plannen.

VERPLICHTE BELEIDSINDICATOREN (BBV)

Beleidsindicatoren

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2025	Begroting 2028
Functiemenging (%)	2022	54,10	47,50	46,50	46,00
Het aantal banen en woningen is in de gemeente Zevenaar niet volledig in balans. Vanuit de geplande woningbouw opgave is het zaak om ook ruimte voor economie goed te borgen. Een gezonde economie draagt, net als een gezonde leefomgeving en een inclusieve samenleving, bij aan de brede welvaart. Voor het versterken van de lokale economie zetten we onder andere in op de uitbreiding van bedrijventerrein 7Poort. De voorkeur heeft het om het woon-werkverkeer zo beperkt mogelijk te houden. Naar verwachting vindt dit pas vanaf 2028 plaats.					
Vestigingen (van bedrijven) (aantal per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar)	2022	162,20	147,40	149,00	152,00
De gemeente Zevenaar volgt de provinciale en landelijke trend. Het aantal vestigingen ten opzichte van de inwoners in de leeftijdscategorie 15 t/m 64 jaar stijgt. Oorzaak hiervoor is het relatief grote aantal oprichtingen en het nog beperkt aantal faillissementen. Naar verwachting zet de stijging wel door, maar niet zo fors als in 2022.					

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
----------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

BATEN

Baten tot de kadernota	2.039	493	493	493
------------------------	-------	-----	-----	-----

Mutaties baten kadernota

--	--	--	--	--

Totaal mutaties baten kadernota

Totaal baten na de kadernota	2.039	493	493	493
------------------------------	-------	-----	-----	-----

LASTEN

Lasten tot de kadernota	2.601	1.093	1.108	1.064
-------------------------	-------	-------	-------	-------

Mutaties lasten kadernota

1. Autonome ontwikkelingen	-6	-6	-6	-6
Bijdrage Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	-6	-6	-6	-6
2. Actualisatie bestaand beleid	0	0	0	-25
Herinrichten Edisonstraat/Doesburgseweg	0	0	0	-25
Totaal mutaties lasten kadernota	-6	-6	-6	-31

Totaal lasten na de kadernota	2.596	1.087	1.102	1.034
-------------------------------	-------	-------	-------	-------

Saldo voor bestemming	-557	-594	-609	-541
-----------------------	------	------	------	------

Mutaties reserves**ONTTREKKINGEN**

Onttrekkingen tot de kadernota	0	32	17	17
--------------------------------	---	----	----	----

Onttrekkingen kadernota

Totaal onttrekkingen kadernota				
--------------------------------	--	--	--	--

Totaal onttrekkingen na de kadernota	0	32	17	17
--------------------------------------	---	----	----	----

TOEVOEGINGEN

Toevoegingen reserves tot de kadernota	0	0	0	0
--	---	---	---	---

Onttrekkingen kadernota

Totaal toevoegingen kadernota				
Totaal onttrekkingen na de kadernota	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	0	32	17	17
Saldo na bestemming	-557	-563	-593	-524

TOELICHTING FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
---	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

1. Autonome ontwikkelingen

Bijdrage Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	6	6	6	6
---	----------	----------	----------	----------

De bijdrage per inwoner 2025 voor het regiobureau en de vijf opgaven bedraagt € 9,01. Dit is een stijging van € 0,46 ten opzichte van begroting 2024-2027. Oorzaken zijn o.a. de inflatie en de stijging van de cao-lonen. Daarnaast beïnvloedt de onzekerheid rondom cofinanciering de hoogte van de inwonerbijdrage. De bijdrage voor de regionale energie strategie 2023-2030 (RES) dekken wij net als vorig jaar uit de middelen van de specifieke uitkering "Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid". De bijdrage voor the economic board (TEB) bedraagt € 1,04 per inwoner. Een stijging van € 0,04 ten opzichte van de begroting 2024. De afspraak over de bijdrage aan TEB loopt tot en met 2025. In totaal een structureel nadeel van in totaal € 22.000 (programma 0 € 4.000 nadelig, programma 2 € 400 nadelig, programma 3 € 6.000 voordelig, programma 5 € 12.000 nadelig, programma 7 € 2.000 nadelig en programma 8 € 9.000 nadelig).

2. Actualisatie bestaand beleid

Herinrichten Edisonstraat/Doesburgseweg	0	0	0	25
--	----------	----------	----------	-----------

Om bedrijventerrein Mercurion direct te verbinden met de nieuwe aansluiting Zevenaar Oost bij Hengelder is een goede aansluiting van de Edisonstraat naar de Hunneveldweg nodig. In de begroting 2023-2026 is hiervoor een investeringsbudget van € 750.000 beschikbaar gesteld. In 2023 is echter een gelabelde bijdrage ontvangen van de provincie Gelderland voor onder andere de aanpassing van de Edisonstraat. Hierdoor vervallen de kapitaallasten vanaf 2028. Een structureel voordeel van 2028 van € 25.000.

Totaal mutaties	6	6	6	31
------------------------	----------	----------	----------	-----------

4. ONDERWIJS

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over alle onderwijszaken, zoals het openbaar onderwijs, huisvesting van scholen en leerlingzaken (leerlingenvervoer, kinderopvang, volwasseneneducatie, onderwijsachterstandenbeleid).

Wat willen we?

We vinden het belangrijk dat kinderen zo dicht mogelijk bij huis naar school kunnen gaan. Hierdoor is de school een ontmoetingsplaats voor kinderen en ouders. Kinderen moeten lopend of met de fiets naar de basisschool kunnen.

Ontwikkelingen

Onderwijskansenbeleid

In 2025 werken we samen met schoolbesturen en peuteropvang aan de doelstellingen uit het onderwijskansenplan 2024-2028. Voor het onderwijskansenbeleid ontvangen we een specifieke doeluitkering van het Rijk. Conform de wet zetten we de middelen ten eerste in voor de voorschoolse educatie voor peuters die vanwege hun thuisomgeving meer begeleiding kunnen gebruiken. Daarnaast zetten we in op taalprojecten en activiteiten waarbij de ouders begeleid worden om met hun kind met taal bezig te zijn. Om optimaal resultaat te halen zetten we in een paar wijken/kernen extra middelen in, omdat de doelgroep daar veel groter is dan in de andere wijken/kernen van de gemeente.

Volwasseneneducatie

In 2025 geven we verder invulling aan de samenwerking Liemers Taalhuis, waarbij de vindplaatsen voor inwoners met lage basisvaardigheden worden uitgebreid en beter uitgerust. Dit doen we onder andere door de eigen medewerkers te trainen in herkennen en doorverwijzen van inwoners met een leervraag op het gebied van taal-, reken-, en digitale vaardigheden. Dit doen we in afstemming met de regio en aansluitend op het regioprogramma volwasseneneducatie.

Onderwijshuisvesting

Op het moment staan er enkele onderzoeken op de planning voor een nieuwe basisschool De Wissel op de locatie Vincent van Goghstraat. Komend jaar gaan we hier mee verder. We verwachten in de loop van 2025 een voorbereidingskrediet hiervoor aan te vragen. Indien De Wissel op Vincent van Goghstraat kan worden gerealiseerd zal er naar alternatieve huisvesting voor de Taalschool moeten worden gezocht. Afhankelijk van de nieuwe locatie weten we welke kosten dit met zich mee zal brengen. Wanneer het traject van De Wissel loopt zal de Tamboerijn ook worden opgepakt.

Er zal een onderzoek moeten plaatsvinden voor basisschool De Trompetter in Angerlo. Door een groeiend aantal leerlingen voor de lange termijn zal de huidige capaciteit niet toereikend zijn.

Eind 2024/begin 2025 is de verwachting dat er een beslissing wordt genomen over nieuwe huisvesting voor Heerenmaeten/Zonegge. Ook hiervoor verwachten we in de loop van 2025 een voorbereidingskrediet aan te moeten vragen.

Er zal nog moeten worden onderzocht wat de woningbouwopgave gaat betekenen voor het aantal leerlingen en scholenbestand binnen de gemeente Zevenaar.

Voor de Wissel, Tamboerijn en Heerenmaeten zijn aanvragen voorzieningen onderwijshuisvesting ingediend.

Beleidskaders

- Beleidsplan onderwijskansen 2020-2023
- Beleidsvisie sociaal domein 2020-2023 (2020)
- Beleidsregels uitvoering gemeentelijke taken Wet Kinderopvang Zevenaar 2019
- Convenant Schoolveiligheid, 14-06-2018 (Liemers College, Politie Basiseenheid Rivierenland-Oost, Gemeente Zevenaar)
- Beleidsregels Handhaving Wet kinderopvang en kwaliteitseisen 2014 (Liemers) (vastgesteld in 2014)
- Integraal Huisvestingsplan 2020-2036 (2019)

- Beleidsnota Harmonisatie Kinderopvang Peuterspeelzalen gemeente Zevenaar 2018 e.v. (vastgesteld in 2018)
- Beleidsplan Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) en Participatiewet 2020-2023 (2020)
- Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs Zevenaar 2020 (2019)
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Zevenaar 2020 (2019)
- Beleidsregel bekostiging lokalen bewegingsonderwijs Zevenaar 2019 (2019)
- Verordening leerlingenvervoer Zevenaar 2018
- Subsidieregeling peuteropvang en Voor- en Vroegschoolse Educatie (2022)
- Visie- en werkdocument 'de verbinding van onderwijs en jeugd in de Liemers 2019-2023
- Notitie Participatie, een kijk op de samenwerking tussen inwoners en gemeente 2018

WAT WILLEN WE?

4. Onderwijs

We vinden het belangrijk dat kinderen zo dicht mogelijk bij huis naar school kunnen gaan. Hierdoor is de school een ontmoetingsplaats voor kinderen en ouders. Kinderen moeten lopend of met de fiets naar de basisschool kunnen.

WAT DOEN WE?

Overzicht resultaten

4.1.1 Wij vernieuwen het Integraal Huisvestingsplan (IHP)	2023-2024
---	-----------

4.1 Voorzien in gezonde en duurzame leer- en ontwikkelomgeving voor kinderen

4.1.1 Wij vernieuwen het Integraal Huisvestingsplan (IHP)	2023-2024
---	-----------

We stellen samen met het onderwijs een nieuw Integraal Huisvestings Plan (IHP) 2024-2044 op. Hierbij gaan we onder meer uit van een goede spreiding van de schoollocaties, zo dicht mogelijk bij waar kinderen wonen. Het uitgangspunt bij (nieuwe) verzoeken voor onderwijshuisvesting is dat wij eerst nadrukkelijk kijken naar leegstaande lokalen en gebouwen en hoe deze weer geschikt te maken zijn voor moderne en adequate onderwijshuisvesting, voordat we over gaan tot (vervangende) nieuwbouw of uitbreiding. Tevens onderzoeken we manieren om verduurzaming van schoolgebouwen te stimuleren en verwerken de uitkomsten in het nieuwe IHP. Daarnaast hebben we aandacht voor groene en uitdagende buitenruimten en goede ventilatie van schoolgebouwen.

VERPLICHTE BELEIDSINDICATOREN (BBV)

Beleidsindicatoren

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2025	Begroting 2028
------	-------------	------------	----------	-------------------	-------------------

Absoluut verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)

2022	5,00	1,20	1,30	1,30
------	------	------	------	------

Van absoluut verzuim is sprake als een leerplichtige jeugdige (5 tot 16 jaar) of een kwalificatieplichtige jeugdige (16 en 17 jaar) niet op een school staat ingeschreven.

De cijfers voor Zevenaar wijken positief af van het Gelders gemiddelde. We zetten in op preventie en het vroegtijdig melden van verzuim. Daarmee kunnen tijdig interventies plaatsvinden om langdurige uitval te voorkomen. In de zomerperiode wordt door het RBL nauwkeurig gemonitord of leerlingen die worden uitgeschreven bij een school, op een nieuwe school weer staan ingeschreven. Dit geldt met name bij de overgang van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs, en van voortgezet onderwijs naar een vervolgopleiding. Monitoring zorgt ervoor dat jeugdigen sneller in beeld komen, en dus ook sneller kan worden ingegrepen als blijkt dat er geen (her)inschrijving heeft plaatsgevonden.

Relatief verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)

2022	22,00	33,00	20,00	20,00
------	-------	-------	-------	-------

Van relatief verzuim is sprake als een leerplichtige of kwalificatieplichtige jeugdige (tot 23 jaar) gedurende 4 opeenvolgende lesweken meer dan 16 uur ongeoorloofd verzuimt.

De stijging in relatief verzuim zet verder door. Dit komt deels doordat scholen meer en eerder verzuim melden, waardoor het aantal meldingen stijgt. Hoe eerder zorgelijk verzuim gemeld wordt, hoe eerder passende interventies kunnen worden ingezet om de schoolgang van de jeugdige vlot te hervatten. Naast een toename in vroegtijdige meldingen, zorgt ook de toename van mentale en sociaal-emotionele problematieken bij jeugdigen en de toename in de vraag om jeugdhulp voor een verminderde veerkracht en belastbaarheid bij sommige kinderen en jongeren. Dat heeft zijn weerslag op de schoolgang van jeugdigen. Dit is een landelijke trend. Met het RBL, het onderwijs en partners in het jeugdveld werken we samen om de duurzame schoolgang van alle jeugdigen te bevorderen.

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) (% deelnemers aan VO en MBO)

2023	2,20	2,50	1,70	1,70
------	------	------	------	------

Voortijdig schoolverlaters zijn jongeren tot 23 jaar zonder startkwalificatie die langer dan vier weken aaneengesloten geen onderwijs volgen of niet staan ingeschreven op een school.

Het percentage voortijdig schoolverlaters is in Zevenaar iets gestegen. De krappe arbeidsmarkt zorgt ervoor dat jeugdigen sneller stoppen met school om aan het werk te gaan. Ook de na-effecten van de coronamaatregelen spelen een rol. Te denken valt aan een 'verkeerde' opleidingskeuze doordat er geen open dagen plaats vonden, maar ook de gevolgen van thuisonderwijs of mentale problemen die door de coronamaatregelen zijn ontstaan. In samenwerking met de scholen en onderwijsinstellingen werkt het RBL aan een aanpak voortijdig schoolverlaters, met als doel dat zoveel mogelijk jongeren een startkwalificatie behalen.

VERBONDEN PARTIJEN

Bedragen x € 1.000

Naam	Openbaar belang en doel	Bijdrage 2025
Gemeenschappelijke regeling		
Huisvesting voortgezet onderwijs in de Liemers (GRHVOL)	Op het gebied van huisvesting voortgezet onderwijs werken de gemeenten Duiven, Montferland en Zevenaar samen in een Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs Liemers. Door deze samenwerking kunnen er in alle drie de gemeenten grote renovaties en nieuwbouw plaatsvinden, die de gemeenten zelfstandig moeilijk kunnen realiseren.	971

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
BATEN				
Baten tot de kadernota	1.208	1.208	1.209	1.209

Mutaties baten kadernota

--

Totaal mutaties baten kadernota

Totaal baten na de kadernota	1.208	1.208	1.209	1.209
------------------------------	-------	-------	-------	-------

LASTEN

Lasten tot de kadernota	6.174	6.677	6.833	6.833
-------------------------	-------	-------	-------	-------

Mutaties lasten kadernota

1. Autonome ontwikkelingen	76	84	93	163
Bijdrage BVO DRAN en overige kosten leerlingenvervoer	36	44	52	120
Bijdrage GR Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL)	10	11	11	13
Bijdrage MGR sociaal domein Centraal Gelderland/module Onderwijs (RBL)	30	30	30	30
2. Actualisatie bestaand beleid	0	0	13	13
Investing bouwvoorbereiding basisschool De Wissel	0	0	6	6
Investing bouwvoorbereidingskosten vervangende nieuwbouw/renovatie locatie Heerenmaten (Voortgezet onderwijs)	0	0	6	6

Totaal mutaties lasten kadernota	76	84	105	175
----------------------------------	----	----	-----	-----

Totaal lasten na de kadernota	6.250	6.761	6.938	7.008
-------------------------------	-------	-------	-------	-------

Saldo voor bestemming	-5.042	-5.553	-5.730	-5.799
-----------------------	--------	--------	--------	--------

Mutaties reserves

ONTTREKKINGEN

Onttrekkingen tot de kadernota	143	268	268	268
--------------------------------	-----	-----	-----	-----

Onttrekkingen kadernota

Totaal onttrekkingen kadernota				
--------------------------------	--	--	--	--

Totaal onttrekkingen na de kadernota	143	268	268	268
--------------------------------------	-----	-----	-----	-----

TOEVOEGINGEN

Toevoegingen reserves tot de kadernota	0	0	0	0
--	---	---	---	---

Onttrekkingen kadernota

Totaal toevoegingen kadernota				
-------------------------------	--	--	--	--

Totaal onttrekkingen na de kadernota	0	0	0	0
--------------------------------------	---	---	---	---

Totaal mutaties reserves	143	268	268	268
--------------------------	-----	-----	-----	-----

Saldo na bestemming	-4.899	-5.285	-5.462	-5.532
---------------------	--------	--------	--------	--------

TOELICHTING FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
---	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

1. Autonome ontwikkelingen

Bijdrage BVO DRAN en overige kosten leerlingenvervoer	-36	-44	-52	-120
--	-----	-----	-----	------

De bijdrage aan de BVO DRAN wordt aangepast aan de meerjarenbegroting 2025-2028 van de BVO DRAN. De bijdrage daalt door een daling van het leerlingenvervoer via de BVO DRAN en een daling van de NEA-index (index vervoerskosten). Daarnaast verwachten wij dat de stijging van het vervoer in natura uit de 2e VGR 2023 structureel is. Hierdoor stijgen deze kosten met € 60.000. Deze stijging komt door 'verplaatsing' van het leerlingenvervoer via de BVO DRAN naar bekostiging van het leerlingenvervoer via openbaar vervoer en door de aanhoudende stijging van het aantal leerlingen in het leerlingenvervoer.

Bijdrage GR Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL)	-10	-11	-11	-13
--	------------	------------	------------	------------

De bijdrage aan de GRHVOL voor 2025 is aangepast. Hierbij is uitgegaan van de meerjarenbegroting van de gemeenschappelijke regeling. De totale bijdrage voor Zevenaar aan de GRHVOL is in 2025 afgerond € 10.000 hoger als de bijdrage in 2024. In de jaren 2026 t/m 2028 neemt de jaarlijkse bijdrage toe omdat hierbij rekening is gehouden met de investering in nieuwbouw/uitbreiding, voor een bedrag van € 3.500.000, van een bestaande locatie in Zevenaar.

Bijdrage MGR sociaal domein Centraal Gelderland/module Onderwijs (RBL)	-30	-30	-30	-30
---	------------	------------	------------	------------

In de begroting voor de module 'Onderwijs (RBL)' is voor 2025 rekening gehouden met het van het doorvoeren van de 2e fase van de aangepaste formatierichtlijn in 2024 en de indexeringen (loon- en overige index) volgens de septembercirculaire 2023.

2. Actualisatie bestaand beleid

Investering bouwvoorbereiding basisschool De Wissel	0	0	-6	-6
--	----------	----------	-----------	-----------

Voor de bouwvoorbereiding nieuwbouw van basisschool De Wissel vragen wij een investeringsbedrag van € 250.000.

Investering bouwvoorbereidingskosten vervangende nieuwbouw/renovatie locatie Heerenmaten (Voortgezet onderwijs)	0	0	-6	-6
--	----------	----------	-----------	-----------

Voor de bouwvoorbereiding vervangende nieuwbouw e/o renovatie van locatie Heerenmaten (VO) vragen wij een investeringsbedrag van € 250.000.

Verbeterplan doelgroepenvervoer	0	0	0	0
--	----------	----------	----------	----------

In de raad van 27 maart 2024 is het verbeterplan doelgroepenvervoer vastgesteld. In de 1e voortgangsrapportage hebben wij de kosten van het verbeterplan in 2024 geraamd. In deze kadernota ramen wij de kosten die daarmee vanaf 2025 zijn gemoeid; voor uitvoering van het verbeterplan structureel een vervoersconsulent Wmo (€ 60.000) en voor maatregelen voorliggende voorzieningen (€ 65.000). De vervoersconsulent ramen wij op programma 6. De maatregelen voorliggende voorzieningen op programma 4 (leerlingenvervoer).

Wij ramen op dit moment een besparing in op de vervoerskosten, gelijk aan de opgenomen kosten. Hiermee wordt de aanpassing budgettair neutraal.

Totaal mutaties	-76	-84	-105	-175
------------------------	------------	------------	-------------	-------------

5. SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden sport, kunst en cultuur, erfgoed, media (bibliotheek), openbaar groen en vrijetijdseconomie.

Wat willen we?

Wij vinden het belangrijk dat inwoners hun vrije tijd op een aangename en zinvolle wijze kunnen invullen. Een goed aanbod van sport, cultuur en recreatie is hiervoor essentieel en draagt bij aan de leefbaarheid, ontmoeting en verbinding. Sport is goed voor de gezondheid en brengt mensen samen. We willen een divers en kwalitatief sterk cultureel en educatief aanbod dat toegankelijk is voor alle inwoners. De gemeente Zevenaar is een mooie bestemming. We hebben diverse natuurgebieden, recreatiegebieden en landgoederen. Zowel inwoners als toeristen moeten zich kunnen ontspannen en vermaken in onze gemeente.

Ontwikkelingen

Cultuur

Het komende jaar zal, in lijn met het aanstaande vernieuwde subsidiebeleid, bekeken worden of de verdeling van de subsidies in het subsidieprogramma welzijn, cultuur en sport zoals die al jaren is, nog passend is voor de huidige situatie. Waar nodig zullen we aanpassingen moeten doen en keuzes moeten maken, zodat er een stevige culturele basis-infrastructuur blijft en deze zich verder kan ontwikkelen.

In de zomer van 2024 wordt er bij de provincie een nieuwe aanvraag gedaan voor het Cultuur en Erfgoed Pact de Liemers. Dit gebeurt met de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar, de opzet en werkwijze zal wegens succes in grote lijnen gelijk blijven aan het huidige pact. Het pact is een belangrijk middel om Liemers brede initiatieven te kunnen ondersteunen, hierdoor zijn er al vele succesvolle projecten gerealiseerd in de Liemers.

Samen met Kunstwerk! en de gemeenten Duiven, Westervoort en Montferland vernieuwen we in de loop van 2024 het beleidskader voor Kunstwerk! waarbij monitoring en prestatieafspraken verder worden doorontwikkeld, zoals in 2024 al is ingezet. Aandachtsgebied hierbij is de bibliotheek in combinatie met volwasseneducatie. Vanaf 2025 hebben gemeenten zelf de zorgplicht voor bibliotheken, waarbij moet worden zorg gedragen voor de uitvoering van de 5 bibliotheekfuncties uit de WSOB. Om hieraan te voldoen is er een grotere investering nodig voor de bibliotheek. Door meerdere bezuinigingen zit de bijdrage per inwoner in Zevenaar ver onder het landelijk gemiddelde en kan er vanaf 2025 niet meer aan de wettelijke taak worden voldaan.

Op het gebied van cultuureducatie zetten we de inzet van een cultuurmakelaar voort in het primair onderwijs, de opdracht voor deze combinatiefunctionaris wordt hiervoor aangescherpt. In het schooljaar 2024-2025 wordt een pilot gedraaid van het landelijke project Kunstbende op alle Liemerse middelbare scholen. Hiermee wordt er een start gemaakt met het borgen van cultuureducatie in het VO.

Het waterverhaal

In regionaal verband werken wij aan een belevingsconcept om het derde waterverhaal "De Rivier, je kan er niet omheen" te ontwikkelen. Afhankelijk van het uitvoeringsprogramma, wat in de loop van 2024 in dat kader wordt ontwikkeld, en de ambitie van Zevenaar zullen middelen nodig zijn om het waterverhaal 'aan de man te brengen'. Wij komen bij de raad als er voor de begroting van 2026 meer financiële middelen nodig zijn dan dat we uit de inkomsten uit toeristenbelasting kunnen halen.

Romeinen

Wij gaan het Romeins verleden in Zevenaar/Liemers nog beter zichtbaar en beleefbaar maken. In de loop van 2024 (met uitloop naar 2025) zal duidelijk worden welke financiële consequenties daaraan vasthangen. Wij komen bij de raad als er voor de begroting van 2026 meer financiële middelen nodig zijn dan dat we uit de inkomsten uit toeristenbelasting kunnen halen.

Turmac Cultuurfabriek

In 2024 werken wij aan een nieuw exploitatiemodel voor de Turmac Cultuurfabriek. Dat zal voor de

meerjarenbegroting geen invloed hebben. Wel zullen wij in 2025 enkele fysieke aanpassingen doen zodat de Turmac Cultuurfabriek in de toekomst beter geëxploiteerd wordt.

Beleidskaders

- [Beleidsnota Sport 2021-2028](#)
- [Cultuur en erfgoedpact de Liemers 2022-2024 \(2022\)](#)
- Beleidsvisie sociaal domein 2020-2023
- [Omgevingsvisie Gelders eiland 2030 \(2017\)](#)
- [Structuurvisie gemeente Zevenaar 2012-2030](#)
- [Een visie op het erfgoed 2015-2019 \(Zevenaar\)](#)
- [Beleidskader vrijetijdseconomie 2030 \(2019\)](#)
- [Archeologie in de gemeente Zevenaar, actualisatie van de archeologische waarden en verwachtingskaart](#)
- Notitie kunstbezit
- Integraal beleidsplan openbare ruimte 2022-2032 (2022)
- Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie (DPRA) (2022)
- Beheerplan openbaar groen (2022)
- Beheerplan speelvoorzieningen (2022)
- [Beleidskader de Liemers Kunstwerk! 2022-2025 \(2021\)](#)

WAT WILLEN WE?

5. Sport, cultuur en recreatie

Wij vinden het belangrijk dat inwoners hun vrije tijd op een aangename en zinvolle wijze kunnen invullen. Een goed aanbod van sport, cultuur en recreatie is hiervoor essentieel en draagt bij aan de leefbaarheid, ontmoeting en verbinding. Sport is goed voor de gezondheid en brengt mensen samen. We willen een divers en kwalitatief sterk cultureel en educatief aanbod dat toegankelijk is voor alle inwoners. De gemeente Zevenaar is een mooie bestemming. We hebben diverse natuurgebieden, recreatiegebieden en landgoederen. Zowel inwoners als toeristen moeten zich kunnen ontspannen en vermaken in onze gemeente.

WAT DOEN WE?

Overzicht resultaten

5.2.1 Wij verhogen de sport- en beweegdeelname	2022-2026
5.2.2 Wij promoten het sportaanbod	2023-2026
5.2.3 Wij maken sportpark Hengelder toekomstbestendig	2023-2026
5.2.4 Wij willen vitalere sportverenigingen en sportaanbieders	2023-2026
5.2.5 Wij stimuleren aangepast sporten	2023-2026
5.3.1 Wij stellen een Beleidsnotitie Erfgoed op en geven hier uitvoering aan	2023e.v.
5.3.2 Wij stellen de herziene Archeologische Beleidskaart Zevenaar en een parapluplan Archeologie Zevenaar vast	2023e.v.
5.3.3 Wij stellen een Individueel Management Plan De Neder-Germaanse Limes, Herwen-De Bijland op en geven hier uitvoering aan	2022e.v.
5.3.4 Wij zetten in op doorontwikkeling van de Turmac Cultuurfabriek	2022-2026
5.3.5 Wij zetten in op doorontwikkeling van de prestatieafspraken met Kunstwerk! en Filmhuis Zevenaar	2022-2026
5.4.1 Wij voeren het Beleidskader vrijetijdseconomie Zevenaar 2030 uit	2022-2030

5.4.2 Wij nemen deel aan de Groene Metropool Regio: opgave Ontspannen Regio	2022-2026
5.5.1 Wij zetten in op verduurzaming van dorpshuizen	2023-2026
5.6.1 Wij hebben meer aandacht voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte	2022-2032
5.6.2 Wij vergroten de biodiversiteit	2023-2026
5.6.3 Wij breiden het aantal bomen uit	2023-2026
5.6.4 Wij bestrijden schadelijke planten	2023-2026
5.6.5 Wij betrekken de samenleving bij de openbare ruimte	2023-2026
5.6.6 Wij verbeteren speel- en ontmoetingsplekken	2023-2025
5.6.7 Wij bevorderen de toegankelijkheid van de openbare ruimte	2023-2026
5.1.1 Wij benutten subsidies beter om onze beleidsdoelstellingen te bereiken	2023-2026

5.1 Werken aan een doelmatiger subsidiebeleid

5.1.1 Wij benutten subsidies beter om onze beleidsdoelstellingen te bereiken 2023-2026

Wij gaan subsidie gericht inzetten om gemeentelijke beleidsdoelen te bereiken en sturen daarmee als gemeente op de gewenste maatschappelijke effecten. Daarnaast verbeteren we de vindbaarheid en rechtmatigheid van onze subsidies. Vanaf 2023 herzien wij daartoe stapsgewijs onze subsidiesystematiek als beleidsontwikkeling daar aanleiding toe geeft. Wij streven er naar dit proces in 2026 af te ronden. Met ingang van 2023 herzien wij de bezuinigingstaakstelling voor culturele festivals.

5.2 Stimuleren van sport- en beweegdeelname voor verschillende doelgroepen

5.2.1 Wij verhogen de sport- en beweegdeelname 2022-2026

We voeren de onderdelen van de Beleidsnota Sport en Bewegen 2021-2028 uit. We stimuleren senioren en kwetsbare groepen om meer te bewegen en hun leefstijl gezonder te maken. Daarvoor zetten we onder meer de combinatiefunctionarissen in, middels de opdrachtverlening aan Ataro. We richten ons speciaal op die groep waarbij voldoende bewegen kan voorkomen dat zij intensievere zorg en ondersteuning nodig hebben in de toekomst.

Ook stimuleren we de ontwikkeling en deelname aan programma's die gericht zijn op een gezonde leefstijl. Hiervoor werken wij samen met zorgverleners, sport- en beweegaanbieders, dorps- en buurthuizen, verzorgingshuizen en belangenorganisaties. Tevens continueren we de inzet van de GelrePas en de samenwerking met Stichting Leergeld De Liemers om financiële drempels om te gaan sporten zoveel mogelijk weg te nemen.

5.2.2 Wij promoten het sportaanbod 2023-2026

We leggen verbanden tussen scholen en sportverenigingen en zorgen dat kinderen kennismaken met het lokaal sport- en beweegaanbod. Hier zetten we onder andere onze combinatiefunctionarissen voor in, middels de opdrachtverlening aan Ataro. Ook faciliteren we sportverenigingen bij het zichtbaar maken en promoten van kennismakingsactiviteiten voor kinderen.

5.2.3 Wij maken sportpark Hengelder toekomstbestendig 2023-2026

Het initiatief van de verenigingen op Hengelder voor de vernieuwing van het sportpark ondersteunen wij. Wij faciliteren daartoe onder voorwaarden de procesbegeleiding op basis van nader te maken afspraken, zodat zij hun plannen verder kunnen uitwerken. In samenspraak met de verenigingen voeren wij tevens een locatieonderzoek uit waarbij wij meerdere opties voor een toekomstige plek voor de sportactiviteiten beoordelen.

5.2.4 Wij willen vitalere sportverenigingen en sportaanbieders 2023-2026

Sportverenigingen en sportaanbieders faciliteren wij bij vraagstukken rondom ontwikkelingen in de samenleving. De Rijksoverheid heeft gemeenten gevraagd een eigen lokaal sportakkoord op te stellen. Hierin stemmen lokale sportaanbieders, onderwijs- en zorginstellingen en de gemeente met elkaar af hoe er meer mensen een leven lang kunnen genieten van sport en bewegen. Wij geven uitvoering aan het in 2021 vastgestelde lokale sportakkoord.

5.2.5 Wij stimuleren aangepast sporten

2023-2026

We blijven Uniek Sporten ondersteunen. Wij onderzoeken of wij via ons subsidiebeleid en door verdere samenwerking met verenigingen, zorgaanbieders en het onderwijs, aangepast en inclusief sporten verder kunnen stimuleren.

5.3 Stimuleren van het behoud van cultureel erfgoed en een goed aanbod van culturele voorzieningen

5.3.1 Wij stellen een Beleidsnotitie Erfgoed op en geven hier uitvoering aan

2023-e.v.

Bij het opstellen van een Beleidsnotitie Erfgoed betrekken wij actief onze inwoners, ondernemers en instellingen. Het doel van deze beleidsnotitie is behoud van het cultuurhistorisch erfgoed. In de notitie nemen wij een harmonisatie met het Gelders Eiland mee (inventariseren en aanwijzen van monumenten), we wijzen mogelijk Post'65 monumentale objecten aan, zetten in op het verduurzamen en herbestemmen van monumentaal erfgoed en we bepalen hoe we het erfgoed vermarkten.

5.3.2 Wij stellen de herziene Archeologische Beleidskaart Zevenaar en een parapluplan Archeologie Zevenaar vast

2023-e.v.

In 2022 hebben wij een herziene archeologische beleidskaart opgesteld. Deze kaart vervangt de verouderde kaarten van de voormalige gemeenten Zevenaar en Rijnwaarden. De conceptkaart is ter consultatie voorgelegd aan inwoners en ondernemers in Zevenaar. De reacties nemen we mee in het bestemmingsplan buitengebied Gelders Eiland. Voor het noordelijke deel van de gemeente en de kernen van het Gelders Eiland stellen we een parapluplan (omgevingsplan) Archeologie op. De beleidskaart Archeologie Zevenaar is een bouwsteen voor de Omgevingsvisie.

5.3.3 Wij stellen een Individueel Management Plan De Neder-Germaanse Limes, Herwen-De Bijland op en geven hier uitvoering aan

2022-e.v.

In 2022 stellen wij het Individueel Management Plan (IMP) vast. Het opstellen van een IMP vloeit voort uit de werelderfgoedstatus van de Neder-Germaanse Limes. Het doel van het managementplan is het beschermen, behouden en duurzaam onderhouden van de site. Ambities met betrekking tot onder andere educatie, publieksbereik, vrijetijdseconomie en de vindplaats Herwen-Hemeling zijn onderdeel van het plan.

Op basis van het IMP voeren we elk jaar een Werelderfgoedgesprek met de Nederlandse Limes Samenwerking en de provincie, gecombineerd met een schouw. Tijdens dit gesprek wordt de stand van zaken en realisatie van de ambities en doelen van het plan besproken.

5.3.4 Wij zetten in op doorontwikkeling van de Turmac Cultuurfabriek

2022-2026

Wij stimuleren activiteiten in de Turmac Cultuurfabriek, zowel van gebruikers als van derden. Het doel is een bruisende ontmoetingsplek met een collectief programma voor Zevenaar en de Liemers. We zetten in op een financieel zo gezond mogelijke exploitatie, waarbij we rekening houden met de valse start in de coronaperiode. Voor het beheer onderzoeken we nieuwe mogelijkheden.

5.3.5 Wij zetten in op doorontwikkeling van de prestatieafspraken met Kunstwerk! en Filmhuis Zevenaar

2022-2026

Met prestatieafspraken geven wij richting aan de rol die Kunstwerk! speelt bij het bevorderen van de gezondheid en het welzijn van onze inwoners. Wij hebben bijzondere aandacht voor activiteiten die bijdragen aan preventie en participatie. Ook stellen wij Kunstwerk! en Filmhuis Zevenaar in staat zich te blijven ontwikkelen.

5.4 Optimaliseren van het aanbod van toeristisch-recreatieve voorzieningen

5.4.1 Wij voeren het Beleidskader vrijetijdseconomie Zevenaar 2030 uit

2022-2030

Het Beleidskader vrijetijdseconomie Zevenaar 2030 vormt de basis van onze ambities, doelstellingen, resultaten en dus werkzaamheden op het gebied van recreatie en toerisme. Door in te zetten op vrijetijdseconomie willen wij een bijdrage leveren aan het aantrekkelijker maken van de gemeente Zevenaar als woon- en vestigingslocatie en meer werkgelegenheid in de sector. Om dit te bereiken, hebben wij doelstellingen geformuleerd. We willen meer tevreden inwoners over de mogelijkheden voor vrijetijdsbesteding, een toename van bestedingen door toeristen en recreanten en een groei van het aantal overnachtingen. Ook willen we meer tevredenheid over het ondernemersklimaat voor toeristisch-recreatieve ondernemers en een toename van het aantal dagtoeristen.

Daarnaast vinden wij het van groot belang dat we goed omgaan met onze recreatiegebieden. Om deze reden zijn we tegen nieuwe plannen voor zonneparken in deze gebieden.

De resultaten behalen wij binnen de volgende taakvelden:

1. Toeristische infrastructuur (paden, routes, bewegwijzering): bijvoorbeeld het bereikbaar maken van onze recreatie- en belevingsgebieden, zoals de Rijnstrangen.
2. Ontwikkeling van aanbod voor dag- en verblijfsrecreatie: bijvoorbeeld het zichtbaar maken van cultuurhistorie, evenementenbeleid, accommodatiebeleid en thematische routes.
3. Samenwerking en kwalitatief & innovatief ondernemerschap: bijvoorbeeld het oprichten van een Toeristisch Platform voor de Liemers en het ondersteunen van ondernemers met goede toeristisch-recreatieve plannen.
4. Marketing, informeren & inspireren: goed en toekomstgericht gastheerschap, zowel op Zevenaars als Liemers niveau, promoot ons gebied voor zowel eigen inwoners als bezoekers van buiten de regio.

Wij monitoren het beleidskader vrijetijdseconomie in 2023. Jaarlijks stellen wij een uitvoeringsagenda op, waarin activiteiten op de bovenstaande taakvelden worden uitgevoerd.

5.4.2 Wij nemen deel aan de Groene Metropool Regio: opgave Ontspannen Regio

2022-2026

Wij nemen deel aan regionale samenwerking om doelstellingen te behalen die wij niet op lokale schaal kunnen bereiken. Binnen het programma Ontspannen Regio van de Groene Metropoolregio werken we aan een goede balans tussen groei in verstedelijking, mobiliteit en economie, leefbaarheid, duurzaamheid en levendigheid. Als Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen zetten we in op een vitale sector voor recreatie en toerisme. Ook werken we aan complete voorzieningennetwerken in centra (project Bruisende Binnensteden Krachtige Kernen) en versterken we onze waardevolle natuur, landschap, cultureel erfgoed en culturele infrastructuur.

5.5 Verbeteren van de leefbaarheid van de gemeente, in stad, dorp, wijk of straat

5.5.1 Wij zetten in op verduurzaming van dorpshuizen

2023-2026

De energielasten van de dorpshuizen willen we structureel naar beneden brengen.

Voor dorpshuizen in eigendom van stichtingen onderzoeken wij in 2023 welke geschikte verduurzamingsmaatregelen wij toe kunnen passen. De verduurzamingsplanning van ons eigen vastgoed is opgenomen in het Integraal Accommodatie Plan (IAP). Met het herijken van het IAP bekijken we of er ten aanzien van verduurzaming aanpassingen nodig zijn (zie ook 0.4.10 en 7.2.2).

5.6 Bevorderen van de aantrekkelijkheid van de openbare ruimte

5.6.1 Wij hebben meer aandacht voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte

2022-2032

We vinden het belangrijk dat de openbare ruimte aantrekkelijk, schoon en van goede kwaliteit is. De gewenste kwaliteit willen we in een plan vastleggen. Dit geldt voor alle onderdelen van de openbare ruimte zoals bijvoorbeeld groen, wegen en openbare verlichting. Dit plan noemen we het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2022-2032 (IBOR). Het plan geeft inzicht in de huidige omvang, opbouw en kwaliteit van de openbare ruimte en de visie en doelstellingen die de gemeente heeft voor het verbeteren en beheren hiervan. De uitgangspunten in het plan:

- De basis voor een goed beheer is op orde en achterstanden lopen we in.
- Het beheer draagt bij aan het vergroten van de biodiversiteit.
- De openbare ruimte is klimaatbestendig, aantrekkelijk en uitnodigend.
- Het beheer is duurzaam en circulair.
- We betrekken inwoners bij de inrichting van de openbare ruimte.

Het IBOR vormt de basis voor de verdere uitwerking in beheerplannen per onderdeel.

5.6.2 Wij vergroten de biodiversiteit

2023-2026

We willen meer soorten planten en dieren in onze gemeente. We moedigen inwoners aan om hier in hun eigen tuin aandacht aan te besteden. Als gemeente geven we het goede voorbeeld bij de keuze van ons plantmateriaal. Dit moet aantrekkelijk zijn voor vogels en insecten. We plaatsen voorzieningen voor dieren zoals nestkasten en zetten verder volledig in op ecologisch berm- en oeverbeheer. We gaan meer gefaseerd maaien. Waar mogelijk passen we sinusbeheer toe, een speciale manier van gefaseerd maaien. We maaien minder, maar vaker een deel van de bermen.

5.6.3 Wij breiden het aantal bomen uit

2023-2026

Voor elke nieuw geboren inwoner planten we een boom. Dit zijn er jaarlijks zo'n 400. Vierhonderd bomen per jaar vergen veel ruimte, die kunnen niet zomaar even geplant worden. Wij onderzoeken hoe we dit kunnen realiseren. Ook kappen we zo min mogelijk bomen. Als we toch een boom kappen, planten we een nieuwe terug. Bij het maken van herinrichtingsplannen kijken we of we extra bomen in het plan kunnen opnemen. We kiezen waar mogelijk boomsoorten die van nature in de gemeente voorkomen.

5.6.4 Wij bestrijden schadelijke planten

2023-2026

Planten die van nature niet in Nederland voorkomen en schadelijk zijn voor de natuur, mens of dier, bestrijden we. Een voorbeeld is de Japanse Duizendknoop. Wij doen dit door voorlichting aan inwoners te bieden als deze planten zich op privégrond bevinden. Als de planten in de openbare ruimte staan, gaat de gemeente deze intensief (laten) bestrijden.

5.6.5 Wij betrekken de samenleving bij de openbare ruimte

2023-2026

Inwoners, woningcorporaties, verenigingen en andere partners dagen we uit om samen met de gemeente iets moois te maken van de openbare ruimte. Nieuwe ideeën voor de openbare ruimte ondersteunen wij waar mogelijk. Binnen het IBOR-plan wordt ook aandacht besteed aan de participatie met de samenleving. Dit maakt weer onderdeel uit van het nog op te stellen gemeentebrede participatiebeleid.

Dit onderwerp staat op de raadsagenda. Binnen dit resultaat beschrijven we de reeds gemaakte voorbereidingen inzake, dan wel ons voornemen tot uitvoering. Dit onder voorbehoud van de uitkomsten van de behandeling van dit onderwerp door de raad.

5.6.6 Wij verbeteren speel- en ontmoetingsplekken

2023-2025

Wij onderzoeken de behoefte en gewenste spreiding voor speel- en ontmoetingsplekken voor jong en oud. We leggen hierbij ook een relatie met de aanpak van overlast door jongeren. In een nog op te stellen Nota Speelplekken brengen wij de fysieke speel- en ontmoetingslocaties in kaart. We kijken daarbij in ieder geval naar een goede verdeling tussen en binnen de kernen, de (natuurlijke) inrichting van de speel- of ontmoetingsplek en of iedereen (ook kinderen met een beperking) hier kan spelen of verblijven. In iedere inspectieronde van de speelplekken toetsen we standaard op die uitgangspunten. In het kader van de herinrichting Angerlo gaan we een speelplek inrichten met deze uitgangspunten. Dit kan als voorbeeld dienen voor de nog op te stellen Nota Speelplekken.

5.6.7 Wij bevorderen de toegankelijkheid van de openbare ruimte

2023-2026

Het is belangrijk dat iedereen van de openbare ruimte gebruik kan maken en dat deze voor iedereen (ook voor mensen met een beperking) toegankelijk is. Bij de reguliere schouwen van de openbare ruimte wordt toegankelijkheid een vast onderdeel. In nieuwe projecten besteden wij standaard aandacht aan de toegankelijkheid.

VERPLICHTE BELEIDSINDICATOREN (BBV)

Beleidsindicatoren

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2025	Begroting 2028
Niet sporters (%)	2022	46,80	53,70	48,50	47,50
Tijdens de Corona-pandemie zijn onze inwoners, net als in de rest van het land, minder gaan bewegen. Landelijke cijfers laten zien dat het beweeggedrag in diverse gemeenten weer stijgende is. Deze ontwikkeling is in 2022 in Zevenaar nog nauwelijks waarneembaar. Echter, door de inzet van de sportaanbieders en onze combinatiefunctionarissen, en extra inzet vanuit het Gezond Actief Leven Akkoord verwachten wij komende jaren een inhaalslag te maken.					

VERBONDEN PARTIJEN

			Bedragen x € 1.000
Naam	Openbaar belang en doel		Bijdrage 2025
Vennootschap			
Ataro B.V.	Ataro B.V. heeft als doel het beheren en exploiteren van maatschappelijk vastgoed.		2.435

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
BATEN				
Baten tot de kadernota	1.405	1.397	1.397	1.397

Mutaties baten kadernota

--	--	--	--	--

Totaal mutaties baten kadernota				
--	--	--	--	--

Totaal baten na de kadernota	1.405	1.397	1.397	1.397
-------------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------

LASTEN

Lasten tot de kadernota	11.568	11.529	11.596	11.612
--------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Mutaties lasten kadernota

1. Autonome ontwikkelingen	145	148	148	148
Bijdrage Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	12	12	12	12
Bijdrage Streekarchivariaat De Liemers en Doesburg (SALD)	69	71	71	71
Onderhoud groenareaal nieuwbouwlocaties Enghuizen, de Stede, en de Middag	65	65	65	65
2. Actualisatie bestaand beleid	227	227	227	227
Actualisatie bijdrage sportbedrijf	35	35	35	35
Versterken openbaar bibliotheekwerk en borging volwasseneneducatie	192	192	192	192
Totaal mutaties lasten kadernota	372	375	375	375

Totaal lasten na de kadernota	11.940	11.903	11.970	11.986
--------------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Saldo voor bestemming	-10.535	-10.506	-10.573	-10.589
------------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Mutaties reserves

ONTTREKKINGEN

Onttrekkingen tot de kadernota	454	254	254	254
---------------------------------------	------------	------------	------------	------------

Onttrekkingen kadernota

Totaal onttrekkingen kadernota				
---------------------------------------	--	--	--	--

Totaal onttrekkingen na de kadernota	454	254	254	254
---	------------	------------	------------	------------

TOEVOEGINGEN

Toevoegingen reserves tot de kadernota	0	0	0	0
---	----------	----------	----------	----------

Onttrekkingen kadernota

Totaal toevoegingen kadernota				
--------------------------------------	--	--	--	--

Totaal onttrekkingen na de kadernota	0	0	0	0
---	----------	----------	----------	----------

Totaal mutaties reserves	454	254	254	254
---------------------------------	------------	------------	------------	------------

Saldo na bestemming	-10.081	-10.252	-10.319	-10.335
---------------------	---------	---------	---------	---------

TOELICHTING FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
---	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

1. Autonome ontwikkelingen

Bijdrage Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	-12	-12	-12	-12
---	------------	------------	------------	------------

De bijdrage per inwoner 2025 voor het regiobureau en de vijf opgaven bedraagt € 9,01. Dit is een stijging van € 0,46 ten opzichte van begroting 2024-2027. Oorzaken zijn o.a. de inflatie en de stijging van de cao-lonen. Daarnaast beïnvloedt de onzekerheid rondom cofinanciering de hoogte van de inwonerbijdrage. De bijdrage voor de regionale energie strategie 2023-2030 (RES) dekken wij net als vorig jaar uit de middelen van de specifieke uitkering "Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid". De bijdrage voor the economic board (TEB) bedraagt € 1,04 per inwoner. Een stijging van € 0,04 ten opzichte van de begroting 2024. De afspraak over de bijdrage aan TEB loopt tot en met 2025. In totaal een structureel nadeel van in totaal € 22.000 (programma 0 € 4.000 nadelig, programma 2 € 400 nadelig, programma 3 € 6.000 voordelig, programma 5 € 12.000 nadelig, programma 7 € 2.000 nadelig en programma 8 € 9.000 nadelig).

Bijdrage Streekarchivariaat De Liemers en Doesburg (SALD)	-69	-71	-71	-71
--	------------	------------	------------	------------

De bijdrage aan het Streekarchivariaat De Liemers en Doesburg (SALD) wordt voor Zevenaar structureel verhoogd met € 71.000. De stijging komt voort uit de ontwikkelingen van het e-depot. Om te voldoen aan wet- en regelgeving en om duurzame bewaring van digitale informatie te realiseren, is een E-depot (digitale archiefbewaarplaats) nodig. Daarbij ramen we in 2025 eenmalig € 44.500 voor de projectleider.

Onderhoud groenareaal nieuwbouwlocaties Enghuizen, de Stede, en de Middag	-65	-65	-65	-65
--	------------	------------	------------	------------

Vanaf 2025 komt het beheer van de openbare ruimte van de nieuwbouwlocaties Enghuizen, de Stede, en de Middag ten laste van openbaar groen. De structurele kosten voor het onderhoud van het nieuwe groen bedragen € 65.000.

2. Actualisatie bestaand beleid

Actualisatie bijdrage sportbedrijf	-35	-35	-35	-35
---	------------	------------	------------	------------

In 2023 is het beheer van sportzaal De Bem ondergebracht bij Ataro BV en opgenomen in de DVO (dienstverleningsovereenkomst) tussen Ataro BV en de gemeente waarmee nu alle gemeentelijke sportaccommodaties zijn ondergebracht in de DVO. In de jaarrekening 2023 zijn de extra kosten toegelicht. De structurele effecten zijn verwerkt in deze kadernota (nadeel € 35.000).

Versterken openbaar bibliotheekwerk en borging volwasseneneducatie	-192	-192	-192	-192
---	-------------	-------------	-------------	-------------

Vanaf 2025 zijn gemeenten wettelijk verplicht om te zorgen voor een volwaardige, toekomstgerichte openbare bibliotheek. Om de wettelijke taken van de bibliotheek uit te kunnen voeren is een verhoging van het bedrag per inwoner (naar € 21,00) nodig waardoor de Wsob (Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen) taken vanaf 2025 uitgevoerd kunnen worden én het aanbod aan volwasseneducatie met cultureel, maatschappelijk en sociaal belang, geborgd kan worden binnen de bibliotheek.

De zorgplicht vanaf 2025 heeft als doel dat het bibliotheeknetwerk kwantitatief en kwalitatief in stand blijft en kan bijdragen aan lokale maatschappelijke opgaven. Door het verankeren van het aanbod volwasseneducatie aan de taken van de bibliotheek kunnen we tevens de kwaliteit, toegankelijkheid en uitvoerbaarheid van de wettelijke taak op volwasseneducatie vanaf 2025 waarborgen. De verhoging van het bedrag per inwoner ligt nog steeds onder het landelijke gemiddelde (in 2022 gemiddeld € 26,25 per inwoner) dat binnen andere organisaties alleen al nodig is voor de uitvoer van de Wsob. Doordat Kunstwerk! de bibliotheek een multifunctionele organisatie is kan, met de verhoging van het bedrag per inwoner naar € 21,00, worden volstaan om de wettelijke taken uit de Wsob uit te voeren en tegelijkertijd het volwasseneducatie aanbod met cultureel, maatschappelijk en sociaal belang te borgen. Dit zorgt ervoor dat in de bibliotheek ook een 'leven lang leren' binnen bereik blijft voor de inwoners van Zevenaar. Het nadeel, verhoging subsidiebudget voor de bibliotheek, bedraagt € 192.000.

In de verhoging is nog geen rekening gehouden met de structureel extra middelen die gemeenten m.i.v. 2025 ontvangen (meicirculaire 2024) van het Rijk. Deze aanvulling is nodig om het bedrag naar € 21,00 per inwoner te verhogen. In de, nog op te stellen, meerjarenbegroting 2025-2028 zal een voorstel worden verwerkt.

Totaal mutaties	-372	-375	-375	-375
-----------------	------	------	------	------

6. SOCIAAL DOMEIN

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden maatschappelijke ontwikkeling, jeugd, arbeidsparticipatie, leefbaarheid en wijkgericht werken, vrijwilligers- en mantelzorgbeleid. Samen vormen deze beleidsvelden het sociaal domein. Hier rekenen we ook natuur- en milieueducatie toe. Voor het realiseren van de opgaven in het sociaal domein nemen we ook onderdelen uit de beleidsvelden sport, cultuur, veiligheid, ruimtelijke ordening en volkshuisvesting, gezondheid en onderwijs mee die bij andere programma's zijn ondergebracht.

Begin 2020 is de Beleidsvisie sociaal domein 2020-2023 vastgesteld. Dit is een visie op hoofdlijnen voor het brede sociaal domein. We werken aan een samenhangend en integraal beleid. Hierbij sluiten we aan op de belevingswereld van de Zevenaarse inwoners en op de sociale structuren in onze gemeente. De visie draagt bij aan het realiseren van de ambities en doelstellingen binnen het sociaal domein.

Hierbij gelden de volgende randvoorwaarden: financiële beheersbaarheid, goed opdrachtgever-opdrachtnemerschap en datagestuurd werken.

De ambities voor het sociaal domein zijn: we doen wat nodig is; meer inwoners in Zevenaar leven in een (sociaal) veilige omgeving; meer inwoners doen zo zelfstandig mogelijk mee aan de maatschappij.

We houden bij de beleidsontwikkeling en uitvoering de volgende principes in acht:

- Rechtszekerheid – we doen wat nodig is
- Primaire levensbehoefte – eigen verantwoordelijkheid
- Positieve gezondheid – samen verantwoordelijk
- Integrale benadering – de mens staat centraal
- Van en voor inwoners – inclusieve samenleving
- Participatie – netwerk samenleving
- Regionale samenwerking – slim volgen in de basis en vooroplopen waar nodig

Wat willen we?

Wij willen dat iedereen kan meedoen in de samenleving. Mensen die hier hulp bij nodig hebben ondersteunen we zo goed mogelijk. We richten ons op preventie: voorkomen is beter dan genezen. Als problemen eerder gesignaleerd worden, kan er op een laagdrempelige manier een oplossing gezocht worden. Voor werkzoekenden zetten we primair in op het vinden van passend werk.

Ontwikkelingen

Ontwikkelingen in het sociaal domein

Het sociaal domein staat voor een aantal grote uitdagingen. Bekend zijn de signalen over de kwaliteit van de zorg, maar ook de financiële houdbaarheid en de personele capaciteit baren zorgen. Hiervoor zijn op landelijk niveau diverse maatregelen bedacht die regionaal en lokaal uitgewerkt moeten worden. Specifiek worden genoemd: het Integraal Zorg Akkoord (IZA), het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), Het programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO), de Hervormingsagenda Jeugd, het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming en de doordecentralisatie van beschermd wonen.

Een rode draad in al deze maatregelen is de cruciale rol van sterke lokale teams. Deze teams staan (letterlijk) dichtbij de inwoners en werken vanuit verschillende disciplines samen en niet alleen gericht op de ondersteuningsvragers maar op diens hele omgeving (systeemgericht).

Naast de lokale teams is er een belangrijke rol weggelegd voor een sterke sociale basis. Die bestaat met name uit voorzieningen die bevorderen dat inwoners elkaar meer gaan ontmoeten, meer oog voor elkaar hebben en gezond leven, bewegen, en vitaliteit bevorderen. Deze elementen komen dan ook allemaal terug in de nieuwe visie op het sociaal domein. Alleen op deze manier zullen we in staat zijn om de genoemde uitdagingen van oplossingen te voorzien en ondersteuning en zorg op het vereiste niveau te krijgen en tegelijkertijd financieel houdbaar en praktisch uitvoerbaar te houden. Vanwege de samenhang tussen alle genoemde plannen, programma's en agenda's zullen we in de begroting 2025 - en daarna ook nog in de kadernota 2026 - concrete voorstellen aan uw raad doen. Voorstellen waarvan wij overtuigd zijn dat die in onderlinge samenhang het meest bijdragen aan wat in onze gemeente nodig is en die tevens bijdragen aan het

terugdringen van het uitgavenniveau. Wij zullen deze voorstellen voorzien van een set indicatoren aan de hand waarvan u samen met ons de effectiviteit ervan kunt blijven volgen.

Hervormingsagenda Jeugd en Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming

Landelijk is de hervormingsagenda Jeugd vastgesteld en deze wordt regionaal en lokaal uitgewerkt in een uitvoeringsagenda. Regionaal en lokaal werken we aan de uitvoering en het vormgeven van het Toekomstscenario. Leidende principes voor beiden zijn: zorg dicht(er)bij, hulp bieden aan het hele gezinssysteem (0-100), sterke lokale toegang, professionals en het lokale team werken met elkaar samen, normaliseren waar dat kan. Voor Zevenaar betekent dit dat wij doorgaan op de ingeslagen weg. Ook in 2024 starten wij een groot aantal pilots met als beoogd resultaat het versterken van het voorveld en sociale basis. Gedurende de pilot worden de resultaten zo goed als mogelijk gemeten en bij een positief resultaat wordt de werkwijze voortgezet.

In 2023 is het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) gestart. In 2024 wordt, samen met onze sociale partners, verder vormgegeven aan projecten en impulsen om integraal te werken aan onze sociale basis, gezondheid, sport en bewegen. Vanaf het moment dat de plannen voor 2024 gereed zijn, wordt er nagedacht over de invulling voor 2025. De intentie is om eind 2024 een goed beeld te hebben wat er voor 2025 op stapel staat. In 2025 moeten de eerste evaluaties over de inzet van 2024 gerealiseerd zijn om de afweging te maken wat binnen Zevenaar een toegevoegde waarde ligt en waar niet.

Naast het GALA is in 2023 ook het Integraal ZorgAkkoord (IZA) gestart. De benodigde veranderingen om de hervormingsagenda in te vullen zijn niet te behalen op lokaal niveau, daar hebben we de regio voor nodig. In 2024 gaan we verder met het verstevigen van de regionale structuur om de gezamenlijke projecten te realiseren. Gemeente Zevenaar pakt hierin een aanwezige rol om de samenwerking te bevorderen. Over de ontwikkelingen omtrent GALA en IZA is uw raad in mei meegenomen via een Raadsinformatie brief.

Preventieve voorzieningen voor ouders en kinderen

Geïndiceerde jeugdzorg is niet altijd nodig, ondersteuning vanuit een voorliggende voorziening voor ouders en kinderen kan dan voldoende zijn. Investeren in deze voorzieningen is nu belangrijk, denkt u aan het maatschappelijk werk op school en het jongerenwerk en bijeenkomsten voor ouders waarin ze handvatten krijgen voor de opvoeding en tips en handvatten aan elkaar geven.

Participatiewet in Balans

Het wetsvoorstel Participatiewet in balans is, na instemming door de ministerraad, in februari 2024 voor advies naar de Raad van State gestuurd.

Participatiewet in balans beschrijft maatregelen die op korte termijn een stap in de goede richting zetten (spoor 1) en maatregelen die pas op langere termijn realiseerbaar zijn en waarbij ook naast de Participatiewet naar sociale zekerheid in bredere zin wordt gekeken (spoor 2). Spoor 3 versterkt de vakkundigheid in de uitvoering van de Participatiewet. Als uitwerking op het wetsvoorstel worden in de drie kamerbrieven een aantal concrete beleidsmaatregelen voorgesteld die in 2024 zouden kunnen ingaan.

Re-integratieverordening

De raad besluit in het tweede kwartaal van 2024 over het al dan niet instemmen met de re-integratieverordening Participatiewet 2024. Landelijk is onder de noemer van "Breed Offensief" een aantal wijzigingen doorgevoerd in de Participatiewet. Het doel van Breed Offensief is om zowel voor werkgevers als voor werknemers die op grond van de Participatiewet ondersteund worden (bijvoorbeeld met een loonkostensubsidie) de transparantie te vergroten. Om dit te bereiken, moeten gemeenten zowel het ondersteuningsaanbod als de administratieve processen explicieter in de Re-integratieverordening vastleggen. Daarom zal onze gemeentelijke Re-integratieverordening aangepast moeten worden.

Wet Wams

De wet Wams biedt de juridische grondslag om de noodzakelijke persoonsgegevens domeinoverstijgend te delen, te verzamelen en te verwerken. Dit zal de gemeente de mogelijkheid bieden mensen en gezinnen met meervoudige problematiek die ondersteuning nodig hebben vanuit verschillende wetten en/of andere domeinen te kunnen helpen. De wet Wams is in september 2023 controversieel verklaard, hierdoor is nog niet bekend wanneer het wetsvoorstel wordt behandeld en eventueel in werking treedt. Wij houden u op de hoogte over de ontwikkelingen van deze wet.

Preventie discriminatie

Om discriminatie tegen te gaan krijgt de gemeente vanaf 2024 een structurele decentralisatie-uitkering. Dit volgt hierna jaarlijks. Vizier adviseert de gemeente over het inzetten van de middelen binnen de gemeente. De inzet van de middelen vanaf 2025 volgt in de meerjarenbegroting.

Buurtbemiddeling vanaf 2025

Bij burenruzies en andere conflicten in de buurt kunnen inwoners onafhankelijke hulp van buurtbemiddeling door Rijnstad inschakelen. Door de inzet van onafhankelijke bemiddelaars kan een juridische rechtsgang voorkomen worden en lopen conflicten niet verder uit de hand. Voor de buurtbemiddeling werkt de gemeente samen met gemeenten Duiven en Westervoort en de woningcorporaties die daar actief zijn. De inwoners kunnen zelfstandig buurtbemiddeling inschakelen, maar worden ook actief doorverwezen door de woningcorporaties. Het aantal zaken voor buurtbemiddeling groeit, en daarom zijn er meer kosten op de coördinatietaken. Ook wordt verkend welke rol buurtbemiddeling in preventie kan spelen, dit kan mogelijk in de toekomst investeringen vragen.

Schuldhulpverlening vanaf 2024

Het ministerie van SZW heeft samen met de VNG, NVVK en Divosa gewerkt aan een verbeterplan om de kwaliteit van schuldhulpverlening per gemeente te waarborgen. Dit verbeterplan bestaat uit de basisdienstverlening. In de basisdienstverlening worden verschillende elementen beschreven. Het doel van de basisdienstverlening is om het aantal schuldregelingen jaarlijks te verdubbelen. Indien het aantal schuldregelingen op geleidelijke schaal wordt verdubbeld, is de verwachting dat de kabinetsdoelstelling om het aantal huishouden met problematische schulden te halveren per 2030 dichterbij komt. Met het aanbieden van de elementen van basisdienstverlening worden de verschillen tussen gemeenten ten opzichte van bereik en aanbod verkleind. Er is aandacht voor het bieden van sneller perspectief en de verbetering van de kwaliteit van begeleiding en nazorg. Naast de implementatie van de basisdienstverlening zijn er ook twee maatregelen in de gehele schuldhulp keten geïdentificeerd die mogelijk een bijdrage leveren aan het vergroten van het aantal schuldregelingen. Hier wordt nog nader onderzoek naar gedaan. De eerste maatregel heeft betrekking op het verbeteren van de samenwerking tussen de gemeentelijke schuldhulpverlening en het schuldenbewind. De tweede maatregel heeft betrekking op het organiseren van een landelijk meldpunt schulden. Gemeenten ontvangen al middelen voor het vormgeven van schuldhulpverlening. Aanvullend hierop stelt het Rijk vanuit de Aanpak geldzorgen armoede en schulden structureel € 40 miljoen beschikbaar voor dienstverlening bij gemeenten vanaf 2024.

Minimabeleid

Het Centraal Planbureau waarschuwde het kabinet in augustus 2023 dat de armoede verder zou toenemen als er niet opnieuw maatregelen zouden worden genomen om de laagste inkomens te ondersteunen. De ingrepen in de huurtoeslag en het kindgebonden budget zorgen ervoor dat hun koopkracht in 2024 hier en daar een bescheiden plusje kent. Het Nibud heeft aangegeven dat de koopkracht voor een alleenstaande met bijstand in 2024 daalt met 4,3 procent.

Minima-effectrapportage

Onderzoek door het Nibud naar het gemeentelijk minimabeleid in Zevenaar laat zien dat alle huishoudtypen kunnen rondkomen. De verschillen tussen huishoudtypen zijn echter wel groot waardoor een heroverweging van de regelingen en de mate van ondersteuning gewenst is. Daarnaast dient te worden opgemerkt dat het onderzoek een papieren werkelijkheid betreft. In het onderzoek wordt ervan uitgegaan dat inwoners gebruik maken van de regelingen waar recht op bestaat. Om ervoor te zorgen dat inwoners datgene krijgen om hun bestaan zeker te stellen, is het terugdringen van niet gebruik van belang.

Terugdringen niet gebruik

Voor het terugdringen van het niet gebruik kan voor wat betreft de individuele inkomensvoet (en andere minimeerregelingen) worden gekeken naar de gemeente Utrecht, waar deze toeslag ambtshalve wordt verstrekt. Daarnaast kan gebruik worden gemaakt van de plannen van het kabinet omtrent het terugdringen van niet gebruik. Het kabinet wil het mogelijk maken dat gemeenten, UWV en SVB mensen actief gaan wijzen op uitkeringen en voorzieningen waar zij mogelijk recht op hebben. Het kabinet wil zo het gebruik van regelingen bevorderen en de bestaanszekerheid vergroten.

Asiel en opvang

Vanuit het rijk krijgt de gemeente drie taakstellingen voor opvang en huisvesting: asielzoekers, statushouders en Oekraïense ontheemden. Het beroep op opvang en huisvesting voor deze drie groepen neemt toe. Met de inwerkingtreding van de spreidingswet wordt het realiseren van deze taakstellingen op de Provinciale Regie Tafel (PRT) geagendeerd en besproken. Het is mogelijk om de drie taakstellingen met de regiogemeenten op het niveau van Midden-Gelderland en de Liemers uit te wisselen. De kosten die gepaard gaan met de uitvoering van de spreidingswet hebben de komende jaren ook gevolgen voor de begroting van de gemeente. In verband met deze drie taakstellingen moet er een integrale afweging worden gemaakt over de opvang en huisvesting van deze groepen. De verschillende taakstellingen vragen om meer ambtelijke inzet van de gemeente en de woningcorporaties. Door het tekort aan woningen moeten we gezamenlijk kijken naar alternatieve woonvormen zoals flexwonen en deelwonen. De opvang en huisvesting van de doelgroepen en de alternatieve woonvormen hebben gevolgen voor de druk op bijvoorbeeld de gezondheidszorg, het onderwijs en leefbaarheid. Dit heeft ook gevolgen voor de caseload van onze partnerorganisaties zoals de RSD.

Door de taakstelling voor de huisvesting van de statushouders stijgt het aantal inburgeraars ook. De bijdrage van het rijk voor de onderwijsroutes stijgt mee met het aantal inburgeraars. De bijdrage van het rijk voor de uitvoeringskosten echter niet. Dit betekent dat er meer formatie en structurele middelen nodig zijn voor de uitvoering van de inburgering. Hierbij is de gedachte dat hoe meer we investeren in goede inburgering en toeleiding naar (betaald) werk, hoe minder mensen op termijn afhankelijk worden van een uitkering of inkomensondersteunende maatregelen.

Opvang Oekraïners

De oorlog in Oekraïne duurt voort. Er is nog geen duidelijkheid over toekomstscenario's op nationaal en Europees niveau. De verwachting is dat de taakstelling alleen maar zal stijgen de komende jaren. Naarmate de oorlog langer voortduurt komt de vraag naar meer duurzame vormen opvang en huisvesting aan de orde.

Maatschappelijke ondersteuning en welzijn

De druk op het systeem van zorg en ondersteuning wordt steeds groter vanwege toenemende complexiteit, verzwaring van problematiek, verdere decentralisaties vanuit de rijksoverheid, kostenstijgingen en capaciteitsproblemen. Dit maakt de noodzaak voor een versterking van het voorliggende veld en sociale basis van de samenleving urgent. Door een sterke sociale basis kunnen inwoners meer zelf. Daardoor kunnen zorgprofessionals zich richten op die situaties die om specifieke deskundigheid vragen. De versterking van het voorliggend veld vraagt om investeringen in bestaande en/of nieuw op te zetten algemene voorzieningen, zoals maatschappelijk werk en opbouwwerk. Zo kunnen met kortdurende ondersteuning inwoners vaak weer verder en erger wordt voorkomen. We actualiseren ons beleid en (delen van de) inkoop maatschappelijke ondersteuning zodat we die inwoners die een maatwerkoplossing nodig hebben, goed en efficiënt(er) kunnen ondersteunen.

Beleidskaders

- Notitie participatie, een kijk op de samenwerking tussen inwoners en gemeente 2018
- Convenant Schoolveiligheid (Financiële en inhoudelijke onderlegger: Samenwerkingsagenda Veilig en Zorgzaam Schoolklimaat)
- Radar-rapport behorende bij raadsvoorstel 'Toekomst uitvoering participatiewet' (vastgesteld: raad Rijnwaarden 27-6-2017 en raad Zevenaar 6-7-2017)
- Agenda werk en economie (april 2018)
- Bestuurlijke opdracht RSD 2024-2026
- Re-integratieverordening 2017
- [Beleidsplan Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning \(Wmo\) en Participatiewet 2020-2023 \(2020\)](#)
- Beleidsvisie Sociaal domein 2020-2023 (2020)
- [Beleidsnota Armoede en Schuldhulpverlening \(2019\)](#)
- Onderwijskansenbeleid 2020- 2023
- Uitvoeringsagenda Onderwijskansenbeleid 2020-2023
- Verordening maatschappelijke ondersteuning Zevenaar 2023.
- Beleidsregels en Nadere regels Wmo 2022.
- Kadernota Samen aan Zet 2022 en verder (transformatie beschermd wonen naar beschermd thuis).
- Verordening jeugdhulp 2023 inclusief beleidsregels en nadere regels

WAT WILLEN WE?

6. Sociaal domein

Wij willen dat iedereen kan meedoen in de samenleving. Mensen die hier hulp bij nodig hebben ondersteunen we zo goed mogelijk. We richten ons op preventie: voorkomen is beter dan genezen. Als problemen eerder gesignaleerd worden, kan er op een laagdrempelige manier een oplossing gezocht worden. Voor werkzoekenden zetten we primair in op het vinden van passend werk.

WAT DOEN WE?

Overzicht resultaten

6.1.1 Bestendigen en versterken samenwerking armoedeplatform	2022-2026
6.1.2 Wij synchroniseren waar mogelijk de inkomensgrenzen van minimaregelingen	2022-2024
6.1.3 Wij breiden de aanpak vroegsignalering schulden uit en zetten in op doorontwikkeling hiervan	2022-2023
6.2.2 Wij bieden een herkenbare toegang tot het sociaal domein	2023-2025
6.2.3 Wij verbeteren de afspraken en sturen op het aantal contracten met (regionale) aanbieders van jeugdzorg en wmo	2022-2026
6.2.4 Wij werken efficiënt en eenvoudig in het sociaal domein	2022-2026
6.2.5 Wij stellen een verbeterplan doelgroepenvervoer op	2023-2025
6.2.6 Wij volgen de landelijke (financiële) ontwikkelingen rondom jeugdzorg	2022-2026
6.3.1 Wij onderzoeken een manier van waardering voor mantelzorgers	2022-2023
6.4.1 Wij willen een passende uitvoering van de Participatiewet	2022-2025
6.4.2 Wij heroverwegen de bezuinigingen in het maatschappelijke veld	2023-2024
6.4.3 Wij experimenteren met de regels voor werkzoekenden voor het verkrijgen van een baan en de regels voor vrijwilligerswerk	2022-2024

6.1 Verruimen van de inkomensondersteuning voor meer bestaanszekerheid van inwoners

6.1.1 Bestendigen en versterken samenwerking armoedeplatform	2022-2026
--	-----------

We evalueren de aanpak van de bestrijding van armoede zoals beschreven in de beleidsnotitie armoede en schulden voor de periode 2019-2022. Ook laten we een minima-effectrapportage door het NIBUD uitvoeren, waarbij de financiële gevolgen van het synchroniseren van de inkomensgrens voor inwoners inzichtelijk wordt. Tevens zullen we het NIBUD vragen om inzichtelijk te maken voor welke huishoudtypen er mogelijk sprake is van een armoedeval. Daarnaast kijken we naar wat het verhogen van de inkomensgrens voor de inwoner aan welzijn en preventie oplevert. De uitkomsten van het NIBUD-onderzoek en van de beleidsevaluatie bespreken we met het armoedeplatform. De uitkomsten verwerken we in een nieuwe Beleidsnota armoede en schulden. Samenwerking met het armoedeplatform bestendigen en versterken we.

6.1.2 Wij synchroniseren waar mogelijk de inkomensgrenzen van minimaregelingen	2022-2024
--	-----------

De ambitie is om dezelfde inkomensgrens te gebruiken voor alle regelingen. Zo is het voor inwoners eenvoudiger te bepalen wanneer zij op welke hulp kunnen rekenen. De inkomensgrenzen voor de minimaregelingen zijn, op de individuele inkomensvoet (110%) en de collectieve zorgverzekering (140%, derde pakket) na, allemaal gesteld op 120%. We onderzoeken verdere synchronisatie van de inkomensgrenzen.

6.1.3 Wij breiden de aanpak vroegsignalering schulden uit en zetten in op doorontwikkeling hiervan	2022-2023
--	-----------

We willen nog meer inzetten op het in een vroeg stadium helpen van inwoners die financiële problemen ondervinden. Hiervoor richten wij ons op het doorontwikkelen en uitbreiden van de aanpak vroegsignalering schulden in de uitvoering door onze schuldhelpverleningsconsulenten. Nadere doelstellingen ten behoeve van vroegsignalering schulden werken we in de komende Beleidsnotitie armoede en schulden voor 2023 en verder uit.

6.2 Ondersteunen van inwoners door passende jeugd- en maatschappelijke zorg, hulp en ondersteuning aan te bieden

6.2.2 Wij bieden een herkenbare toegang tot het sociaal domein

2023-2025

De toegang tot het sociaal domein moet zowel fysiek, telefonisch als elektronisch te benaderen zijn. De inwoner met een ondersteuningsvraag kan rekenen op goede informatie en advies, kortdurende ondersteuning, verwerking van een hulpvraag, een beschikking en/of een doorverwijzing naar een ander loket, zoals het Centrum voor Indicatiestelling Zorg (CIZ) voor ondersteuning vanuit de Wet Langdurige Zorg of zorg op basis van de Zorgverzekeringswet (ZVW).

De komende jaren zetten wij in op het bieden van een integrale intake voor inwoners met ondersteuningsvragen. Daarbij kijken wij ook naar integrale dienstverlening. Ook voor andere professionals, die contact hebben met inwoners van de gemeente Zevenaar is de toegang tot hulp en ondersteuning een herkenbare en belangrijke partner. Voor inwoners die geen ondersteuningsvraag hebben (maar wel problemen kennen) en multi-probleem casussen bieden wij een integrale aanpak van de vraagstukken.

6.2.3 Wij verbeteren de afspraken en sturen op het aantal contracten met (regionale) aanbieders van jeugdzorg en wmo

2022-2026

De kwaliteit van de zorg aan onze jeugdigen monitoren we continu door middel van cliëntervaringsonderzoeken, accountantsgesprekken en controle op doelmatigheid, rechtmatigheid en kwaliteit. In de aanbestedingstrajecten hebben wij altijd aandacht voor de kwaliteit van de zorg. Voor wat betreft contracten met jeugdhulpaanbieders en Wmo-zorgaanbieders sluiten we aan bij de regionaal aangestuurde inkooptrajecten van de MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland. Bij iedere inkoopronde sturen wij op het afsluiten van langer lopende contracten en het verminderen van het aantal aanbieders.

6.2.4 Wij werken efficiënt en eenvoudig in het sociaal domein

2022-2026

Binnen het sociaal domein willen we werken vanuit vertrouwen met minder regeldruk en betere efficiëntie. We hebben de ambitie om een betere balans tussen uitgaven en daadwerkelijke zorg te realiseren en minder geld te besteden aan administratieve taken. Met eenvoudig werken willen we geld besparen, aangezien onnodige regels en processen geld kosten. Door te vertrouwen op onze professionals binnen het sociaal domein is er minder verantwoording en administratie nodig.

6.2.5 Wij stellen een verbeterplan doelgroepenvervoer op

2023-2025

Ons doelgroepenvervoer willen we verbeteren. Dit betreft niet zozeer de huidige functie, het wagenpark of de dienstverlening van de BVO-DRAN, maar onze werkwijze en instroombeheersing. We stellen een verbeterplan op en werken in de periode 2023-2025 onder meer aan alternatieven om de instroom te beperken of om te buigen door inzet van voorliggende voorzieningen.

6.2.6 Wij volgen de landelijke (financiële) ontwikkelingen rondom jeugdzorg

2022-2026

Sinds de invoering van de Jeugdwet (2015) is jeugdzorg voortdurend in ontwikkel. Wij nemen actief deel aan relevante regionale overleggen (via de MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland) en blijven op de hoogte van de ontwikkelingen en oefenen waar mogelijk invloed uit.

Wij volgen de ontwikkelingen via de VNG nauwgezet. Verder volgen wij ook de landelijke ontwikkelingen op het gebied van innovatie. Best-practices nemen we (indien mogelijk) over in Zevenaar.

6.3 Stimuleren en waarderen van de zorg van inwoners voor chronisch zieke, gehandicapte of hulpbehoevende partner, familielid of vriend

6.3.1 Wij onderzoeken een manier van waardering voor mantelzorgers 2022-2023

De inzet van mantelzorgers is van groot belang en van onschatbare waarde, ook om te voldoen in de groeiende zorgvraag. We onderzoeken hoe mantelzorgers een waardering gegeven kan worden, aanvullend op de bestaande mantelzorgondersteuning.

6.4 Stimuleren van de deelname van meer inwoners aan het arbeidsproces

6.4.1 Wij willen een passende uitvoering van de Participatiewet 2022-2025

We houden meer rekening met de menselijke maat bij de uitvoering van de Participatiewet, bijvoorbeeld door het aanpakken van hardheden en knelpunten bij de uitvoering van de Participatiewet. Daarbij hebben we tevens aandacht voor de vorm van onze handhaving.

6.4.2 Wij heroverwegen de bezuinigingen in het maatschappelijke veld 2023-2024

De effectiviteit van een aantal preventieve voorzieningen in het sociaal domein die de afgelopen jaren zijn wegbezuinigd onderzoeken en herzien we waar nodig. Het gaat hier om een heroverweging van bezuinigingen op sociaal raadsliedenwerk, volwasseneneducatie (Caleidoz) en mantelzorgondersteuning (zie ook 6.3.1).

6.4.3 Wij experimenteren met de regels voor werkzoekenden voor het verkrijgen van een baan en de regels voor vrijwilligerswerk 2022-2024

Vrijwilligerswerk kan werkzoekenden helpen bij het vinden van een baan en draagt bij aan het voorkomen van eenzaamheid. We willen soepeler omgaan met de regels voor vrijwilligerswerk voor werkzoekenden. Ook met andere regels voor werkzoekenden willen we experimenteren om de kans op het vinden van een passende baan te vergroten.

VERPLICHT BELEIDSINDICATOREN (BBV)

Beleidsindicatoren

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2025	Begroting 2028
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin					
	2022	5,00	4,00	4,50	4,00
Ons beleid is er op gericht om het aantal kinderen in armoede terug te dringen. Landelijk ligt het percentage kinderen dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen op 6%. In gemeente Zevenaar streven we naar een lager percentage dan het landelijke.					
Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren					
	2022	1,00	2,00	1,10	1,00
Het percentage werkloze jongeren in de gemeente Zevenaar ligt iets hoger dan het Gelders gemiddelde. In Zevenaar en de arbeidsmarktregio wordt er actief ingezet op het voorkomen van jeugdwerkloosheid. Het jongerenloket van RSD de Liemers vormt een belangrijk instrument dat ingezet wordt om de jeugdwerkloosheid terug te dringen. Daarnaast vormt de aanpak van jeugdwerkloosheid een onderdeel van de bestuurlijke opdracht aan de RSD. Ook geldt er een regionale aanpak jeugdwerkloosheid, hierin zijn vier lijnen vastgelegd waarlangs projecten starten en inspanningen worden verricht.					
Banen (aantal per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar)					
	2022	820,10	684,70	720,00	725,00

Er heerst nog steeds krapte op de arbeidsmarkt, al is deze inmiddels wat afgekoeld. De krapte houdt verband met de lage werkloosheid. Ondanks de werkgelegenheid, blijft er onbenut arbeidspotentieel. Ons beleid is erop gericht de krapte te verminderen door extra inzet op onbenut arbeidspotentieel (o.a. mensen met een uitkering en mensen zonder uitkering (niet-uitkeringsgerechtigden).

Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo

2022	890,00	940,00	940,00
------	--------	--------	--------

Ondanks het ontbreken van de meest recente cijfers van Gelderland is de verwachting dat het aantal cliënten met een maatwerkarrangement in Zevenaar nog steeds iets hoger dan het gemiddelde in Gelderland is. Dit past bij het beeld dat er veel aanvragen blijven komen bij de toegang. Er wordt gewerkt aan het verminderen van het aantal maatwerkarrangementen. Dit o.a. door ontwikkelen van (meer) voorzieningen in het voorliggende veld, meer aandacht naar positieve gezondheid en actualisatie van het Wmo beleid.

Jongeren met een delict voor de rechter (% 12 t/m 21 jarigen)

2022	1,00	1,00	0,80	0,80
------	------	------	------	------

Met de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming werken we toe naar een sterk lokaal team dat een nauwe samenwerking heeft met GI's en Veilig Thuis. Daarbij hebben we ons preventief jeugdbeleid voor jongeren uitgebreid met trajecten als Straatwerk, Halt in de Wijk en Iriszorg. De verwachting is dat dit alles een preventief effect zal hebben.

Jongeren met jeugdbescherming (% van alle jongeren tot 18 jaar)

2023	1,00	1,30	1,00	1,00
------	------	------	------	------

We proberen ons lokaal en regionaal sterk te maken om te voorkomen dat er een jeugdbeschermingsmaatregel nodig is. Onder andere met de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario Jeugd- en Gezinsbescherming. Ook zetten we lokaal meer in op preventie en hebben we ons preventieve aanbod flink uitgebreid voor kinderen, jongeren en gezinnen. Als er toch een jeugdschermingsmaatregel wordt uitgesproken door de kinderrechter, dan zorgen we dat deze zo goed mogelijk wordt uitgevoerd en er een nauwe samenwerking is tussen de Gecertificeerde Instelling, het lokaal team en het voorliggend veld, gericht op tijdelijk gedeelde regie en terug naar eigen regie waar dat kan en veilig is.

Jongeren met jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar)

2023	11,50	13,40	12,40	12,40
------	-------	-------	-------	-------

We zien binnen onze gemeente een vrij stabiel beeld de afgelopen drie jaar van het percentage jongeren met jeugdhulp. Deze trend is ook zichtbaar bij de provincie en landelijk. Met de verdere inzet op versterking van de samenwerking met de JeugdPOH-GGZ, een investering op schoolmaatschappelijk werk, het preventieve aanbod in het voorliggend veld en het toewerken naar Sterke Lokale Teams hopen we deze koers vast te houden.

Jongeren met jeugdreclassering (% kinderen 12 tot 23 jaar)

2023	0,20	0,20	0,20	0,20
------	------	------	------	------

Het streven is om in ieder geval in de pas te blijven lopen met Gelderland. Omdat het om relatief weinig jongeren gaat, kan het percentage fluctueren. Het voorkomen van een jeugdreclasseringsmaatregel is niet altijd haalbaar. Wel proberen we in samenwerking met onze netwerkpartners zoveel mogelijk in te zetten op preventieve hulp en ondersteuning aan jongeren en gezinnen. Denk bijvoorbeeld aan het preventieve aanbod HALT in de Wijk, waardoor er minder jongeren hoeven worden doorverwezen naar HALT. Als ook het preventieve aanbod van Iriszorg en Straatwerk. De ontwikkeling naar het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming waarbij de gemeente een sterk lokaal team heeft dat samenwerkt met een nog op te richten Regionaal Veiligheidsteam zal mogelijk een preventief effect hebben.

Lopende re-integratievoorzieningen (aantal per 10.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar)

2023	195,80	196,60	210,00	225,00
------	--------	--------	--------	--------

In december 2023 is de huidige bestuurlijke opdracht voor RSD de Liemers door de raad verstrekt. De opdracht richt zich voornamelijk op de doelgroep inwoners met een lange afstand tot de arbeidsmarkt, vaak met complexe problematiek of een langere bijstandsafhankelijkheid. Om deze groep mensen de groei naar een betaalde baan te kunnen laten maken, zal deelname aan passende re-integratietrajecten noodzakelijk zijn. De verwachting is dat het aantal re-integratievoorzieningen in de komende jaren zal toenemen.

Netto arbeidsparticipatie (% werkzame beroepsbevolking t.o.v. beroepsbevolking)

2023	73,70	71,70	73,00	74,50
------	-------	-------	-------	-------

Het cijfer netto arbeidsparticipatie geeft aan hoeveel procent van de beroepsgeschiedte bevolking daadwerkelijk een betaalde baan heeft. De gemeente Zevenaar scoort in de buurt van het cijfer van de provincie Gelderland. In de afgelopen paar jaren is we sprake van een lichte stijging in de netto arbeidsparticipatie, gedeeltelijk ten gevolge van de bestuurlijke opdracht die door de raad aan RSD de Liemers is verstrekt. De huidige bestuurlijke opdracht, verstrekt in december 2023, is erop gericht om de potentiële beroepsbevolking zoveel mogelijk aan het werk te helpen en te houden. Specifiek ook de inwoners die een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Hierdoor verwachten we, ondanks dat de inwoners die (nog) niet werkzaam zijn vaak complexe problematiek hebben, toch een lichte stijging in de netto arbeidsparticipatie.

Personen met een bijstandsuitkering van 18 jaar en ouder (aantal per 10.000 inwoners)

2023	289,70	246,80	255,00	260,00
------	--------	--------	--------	--------

RSD de Liemers is door de raad een bestuurlijke opdracht verstrekt waardoor de inwoners met een lange afstand tot de arbeidsmarkt begeleiding ontvangen om stappen richting werk te kunnen maken. De verwachting is dat hierdoor meer inwoners kunnen uitstromen naar de arbeidsmarkt. Gelijktijdig wordt een bestandsontwikkeling van +1,4% verwacht, hierdoor is de verwachting dat de personen met een bijstandsuitkering in de komende jaren licht zal stijgen.

VERBONDEN PARTIJEN

Bedragen x € 1.000

Naam	Openbaar belang en doel	Bijdrage 2025
Gemeenschappelijke regeling		
MGR Sociaal domein Centraal-Gelderland	Regionale samenwerking in het sociaal domein moet leiden tot kwalitatief goede en efficiënte dienstverlening aan de inwoners van de 11 deelnemende gemeenten. Daarbij is het lokale beleid leidend. De MGR is van en voor de samenwerkende gemeenten.	5.827
Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (DRAN)	De vervoersorganisatie is ingesteld ter gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers met betrekking tot het tot stand brengen, ontwikkelen en in stand houden van een kwalitatief hoogwaardig, herkenbaar, efficiënt en eenvoudig te gebruiken doelgroepenvervoer. Hierbij wordt rekening gehouden met de mogelijkheden van reizigers en hun sociale netwerk en wordt erop toegezien dat het aanvullend vervoer ook in het buitengebied en de kleine kernen voldoende gewaarborgd is en dat het vervoer een optimale aansluiting heeft op het openbaar-vervoer-netwerk.	1.684

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
----------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

BATEN

Baten tot de kadernota	17.908	18.691	19.072	19.072
------------------------	--------	--------	--------	--------

Mutaties baten kadernota

--

Totaal mutaties baten kadernota

Totaal baten na de kadernota	17.908	18.691	19.072	19.072
------------------------------	--------	--------	--------	--------

LASTEN

Lasten tot de kadernota	80.203	80.638	81.083	81.083
-------------------------	--------	--------	--------	--------

Mutaties lasten kadernota

1. Autonome ontwikkelingen	288	268	241	336
Bijdrage BVO DRAN en overige kosten doelgroepenvervoer	-260	-280	-307	-212
Bijdrage GR Samenwerking de Liemers SDL - RSD	347	347	347	347
Bijdrage MGR sociaal domein Centraal Gelderland/modules WSP, WgSW en Inburgering	200	200	200	200

2. Actualisatie bestaand beleid	-1.265	-1.265	-1.265	-1.265
Budgetmutatie zorgkosten Wmo en Jeugd	-1.265	-1.265	-1.265	-1.265
Totaal mutaties lasten kadernota	-977	-997	-1.024	-929

Totaal lasten na de kadernota	79.226	79.641	80.059	80.154
-------------------------------	--------	--------	--------	--------

Saldo voor bestemming	-61.318	-60.949	-60.987	-61.082
-----------------------	---------	---------	---------	---------

Mutaties reserves

ONTTREKKINGEN

Onttrekkingen tot de kadernota	24	24	24	24
--------------------------------	----	----	----	----

Onttrekkingen kadernota

Totaal onttrekkingen kadernota				
--------------------------------	--	--	--	--

Totaal onttrekkingen na de kadernota	24	24	24	24
--------------------------------------	----	----	----	----

TOEVOEGINGEN

Toevoegingen reserves tot de kadernota	0	0	0	0
--	---	---	---	---

Onttrekkingen kadernota

Totaal toevoegingen kadernota				
-------------------------------	--	--	--	--

Totaal onttrekkingen na de kadernota	0	0	0	0
--------------------------------------	---	---	---	---

Totaal mutaties reserves	24	24	24	24
--------------------------	----	----	----	----

Saldo na bestemming	-61.294	-60.925	-60.963	-61.058
---------------------	---------	---------	---------	---------

TOELICHTING FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
---	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

1. Autonome ontwikkelingen

Bijdrage BVO DRAN en overige kosten doelgroepenvervoer	260	280	307	212
---	------------	------------	------------	------------

De bijdrage aan de BVO DRAN wordt aangepast aan de meerjarenbegroting 2025-2028 van de BVO DRAN. In totaal dalen de kosten hierdoor in alle jaren (van € 281.000 in 2025 tot € 233.000 in 2028). De daling wordt verklaard door de aanbesteding van het Wmo-vervoer, door een daling van het vervoer eind 2023 (vervoer Wmo, dagbesteding en jeugd) en een daling van de NEA-index (index vervoerskosten).

Tegenover de daling in de kosten van het doelgroepenvervoer via de BVO DRAN is de subsidie van de Plusbus gestegen. Dit zijn communicerende vaten. In de afgelopen jaren is de subsidie geleidelijk verhoogd met € 21.000. De stijging van de subsidie komt door indexering, die na een aantal jaren echt weer nodig was, en de aanstelling en pensioenvoorzieningen van een coördinator en een administratieve medewerker bij de Plusbus. Deze personen zijn aangesteld om de dienstverlening te verruimen en te verbeteren.

Bijdrage GR Samenwerking de Liemers SDL - RSD	-347	-347	-347	-347
--	-------------	-------------	-------------	-------------

De bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling (voor SDL-RSD) is bijgesteld waarbij rekening is gehouden met de gewijzigde begroting 2024. Hierin zijn de aanpassingen verwerkt van de reële stijging van de personeelskosten en overige kosten die hoger zijn uitgevallen t.o.v. de vastgestelde meerjarenbegroting 2024-2027 van de GR (nadeel € 140.000). Voor de prijsstijgingen (indexeringen) voor het jaar 2025 is de bijstelling gebaseerd op de septembercirculaire 2023 (nadeel € 193.000). De overige kostenstijging is veroorzaakt door de gewijzigde kostenverdeling, waardoor het aandeel van Zevenaar is gestegen van 52,01% naar 52,17% en mutaties in de dienstverleningsovereenkomst (nadeel € 14.000). Totaal nadeel € 347.000.

Bijdrage MGR sociaal domein Centraal Gelderland/modules WSP, WgSW en Inburgering	-200	-200	-200	-200
---	-------------	-------------	-------------	-------------

De bijdragen aan de gemeenschappelijke regeling MGR voor de modules WSP, WgSW, Contractmanagement Inburgeringstrajecten, inkoop en beheer zijn geïndexeerd op basis van de septembercirculaire 2023. Bij de module WgSW is rekening gehouden met de herverdeling op basis van het aantal arbeidsjaren per oktober 2023 en in de module WSP is rekening gehouden met aangepaste dienstverleningsovereenkomst a.g.v. de toevoeging van de submodule SROI (Social Return on Investment). Bij de module inkoop is naast de indexering ook de stijging in verband met de versterking van de operationele aansturing en strategische positie voor verbetering van het inkoopbeleid begrepen (€ 26.600). Er is besloten tot het instellen van een nieuwe module 'Regionale facilitering zorg' bij de MGR. De kosten voor deze nieuwe module zijn al in de begroting opgenomen, maar werden voorheen aan centrumgemeente Arnhem betaald. Deze nieuwe module (€ 122.000) kan daarom budgettair neutraal worden opgenomen in de begroting.

De totale kostenstijging voor de modules bedraagt afgerond € 200.000.

2. Actualisatie bestaand beleid

Budgetmutatie zorgkosten Wmo en Jeugd	1.265	1.265	1.265	1.265
--	--------------	--------------	--------------	--------------

Bij de 1e voortgangsrapportage 2024 zijn de ramingen voor de zorgkosten aangepast in verband met de forse structurele tariefstijgingen. Dit naar aanleiding van het onderzoek naar reële kostprijzen. Bij de jaarrekening is gebleken dat de zorgkosten over 2023 lager zijn uitgevallen. Wanneer we rekening houden met deze definitieve cijfers over 2023 dan kunnen de ramingen naar beneden worden bijgesteld. Per saldo een effect van € 1.265.000 vanaf 2025. Het effect voor 2024 zal worden meegenomen in de 2e voortgangsrapportage 2024.

Verbeterplan doelgroepenvervoer	0	0	0	0
--	----------	----------	----------	----------

In de raad van 27 maart 2024 is het verbeterplan doelgroepenvervoer vastgesteld. In de 1e voortgangsrapportage hebben wij de kosten van het verbeterplan in 2024 geraamd. In deze kadernota ramen wij de kosten die daarmee vanaf 2025 zijn gemoeid; voor uitvoering van het verbeterplan structureel een vervoersconsulent Wmo (€ 60.000) en voor maatregelen voorliggende voorzieningen (€ 65.000). De vervoersconsulent ramen wij op programma 6. De maatregelen voorliggende voorzieningen op programma 4 (leerlingenvervoer).

Wij ramen op dit moment een besparing in op de vervoerskosten, gelijk aan de opgenomen kosten. Hiermee wordt de aanpassing budgettair neutraal.

Totaal mutaties	977	997	1.024	929
------------------------	------------	------------	--------------	------------

7. VOLKSGEZONDHEID EN DUURZAAMHEID

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden volksgezondheid, milieu en duurzaamheid. Volksgezondheid richt zich op een gezonde leefomgeving en leefstijl. Milieu richt zich op de onderdelen lucht, geluid, bodem, externe veiligheid en duurzaamheid (klimaat).

Over duurzaamheid/klimaat zijn in het Nationaal Klimaatakkoord afspraken gemaakt waarbij de uitvoering bij de gemeenten is belegd. De aanpak en invulling van Zevenaar is onderverdeeld in de 'resultaten': energietransitie, warmtetransitie, circulaire economie/fairtrade gemeente en klimaatadaptatie.

Wat willen we?

Wij willen een bijdrage leveren aan een gezonder Zevenaar. Dit bereiken we door meer dan een goede gezondheidszorg alleen. De omgeving waarin we leven is ook belangrijk om ons geestelijk en lichamelijk fit te voelen. We werken ook aan een duurzame samenleving. Zo borgen we de toekomstbestendigheid en leefbaarheid van de samenleving voor onze toekomstige generaties.

Ontwikkelingen

Volksgezondheid

Voor de gemeente is het prioriteit dat de inwoners zoveel mogelijk en zo lang mogelijk gezond blijven en zich gezond voelen (positieve gezondheid). Dat betekent namelijk dat het goed gaat met hun welzijn en dat zij zo lang mogelijk mee kunnen blijven doen in de maatschappij. Preventie van gezondheidsproblemen draagt daaraan bij en de GGD (onderdeel van VGGM) is de uitvoeringsorganisatie hiervoor, via een gemeenschappelijke regeling en wettelijke verplichting. Voor de algemene publieke gezondheidszorg (APG) en jeugdgezondheidszorg (JGz) geldt dat in 2022-2023 een aantal basistaken tijdelijk niet of minder uitgevoerd zijn vanwege financiële en personele krapte. Voor 2024 heeft een bijstelling van budgetten plaatsgevonden en is personeel geworven, waarmee in 2024 alle basistaken van de APG en JGz weer worden uitgevoerd. In de loop van 2024 volgt besluitvorming voor een toekomstbestendige GGD voor 2025 en verder. Hiermee wordt continuïteit geborgd. Besluitvorming daarover vindt plaats via de gemeenschappelijke regeling. De financiële vertaling daarvan wordt verwerkt in de meerjarenbegroting 2025-2028.

Duurzaamheid en klimaat

In het coalitieakkoord 2022-2026 zijn de landelijke klimaatdoelen (her)bevestigd; dat "de gemeente Zevenaar in ieder geval in 2050 energieneutraal is. Hoe eerder, hoe beter". Als tussen doel is gesteld om in 2030 55% CO₂ reductie te halen.

Deze ambities zijn het uitgangspunt bij de verdere uitwerking van dit coalitieakkoord naar collegeprogramma en concrete acties. Bij de uitvoering speelt de nestcongestie een grote rol.

Energietransitie

Projecten uit de samenleving: Samen met onze inwoners en bedrijven staan we voor de opgave energietransitie. Daarom ondersteunen we initiatieven uit onze samenleving die willen bijdragen aan de klimaatdoelen. Deze ondersteuning kan financieel zijn en/of inzet van kennis en kunde.

De dialoog met de samenleving om samen met inwoners en andere betrokkenen een koers uit te stippelen hoe Zevenaar in 2050 CO₂ neutraal is in 2024 gestart wat een vervolg zal krijgen in 2025. Verder blijven we uitvoering geven aan de lokale aanpak isolatie waar we van het Rijk middelen voor hebben ontvangen.

Warmte transitie

Landelijke ontwikkelingen over de wet- en regelgeving worden steeds duidelijker en deze duidelijkheid is nodig voor het verdere vervolg van de warmte transitie en de rol die de gemeente Zevenaar hierin kan nemen. In 2025 zal hier verder besluitvorming over plaats vinden en uitvoering aan worden gegeven.

Beleidskaders

- Milieubeleidsplan 2013-2030 Zevenaar
- Beleidsvisie Externe Veiligheid 2012 Zevenaar
- Nota Bodembeheer 2011 Zevenaar
- Geluidbeleid 2008 Zevenaar
- Geluidbeleid Rijnwaarden
- Watertakenplan de Liemers 2022-2026 (2022)
- Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie (DPRA) (2022)
- Integraal beleidsplan openbare ruimte 2022-2032 (2022)
- Beheerplan water en riolering (2022)
- Beheerplan begraafplaatsen (2022)

WAT WILLEN WE?

7. Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid

Wij willen een bijdrage leveren aan een gezonder Zevenaar. Dit bereiken we door meer dan een goede gezondheidszorg alleen. De omgeving waarin we leven is ook belangrijk om ons geestelijk en lichamelijk fit te voelen. We werken ook aan een duurzame samenleving. Zo borgen we de toekomstbestendigheid en leefbaarheid van de samenleving voor onze toekomstige generaties.

WAT DOEN WE?

Overzicht resultaten

7.1.1 Wij optimaliseren de aanwezigheid van AED's in wijken en dorpen	2022-2025
7.1.2 Wij werken aan verbetering van aanrijdtijden van ambulancezorg	2022-2025
7.1.3 Wij versterken de ondersteuning van (aanstaande) ouders en bieden van passende hulp aan kwetsbare (aanstaande) ouders	2023-2025
7.1.4 Wij zetten ons in voor behoud van de ziekenhuiszorg in ziekenhuis Rijnstate Zevenaar	2022-2025
7.2.1 Wij stimuleren maatschappelijke discussie, bewustwording en voorlichting over de energietransitie	2023-2026
7.2.2 Wij verduurzamen onze eigen organisatie en vastgoed	2025-2026
7.2.3 Wij werken in de regio samen aan de regionale energiestrategie	2023e.v.
7.2.4 Wij zetten in op energiebesparing	2023-2026
7.2.5 Wij verruimen de laadinfrastructuur voor elektrische auto's	2022-2026
7.4.1 Wij zetten ons in voor het keurmerk Fairtrade gemeente	2023-2026
7.4.2 Wij werken aan de opgave circulaire economie, ook via de Groene Metropoolregio	2023-2025
7.4.3 Wij vernieuwen het afvalbeleid	2024-2025
7.5.1 Wij nemen maatregelen ter voorkoming van wateroverlast en droogte	2023-2026
7.5.2 Wij verminderen hittestress	2024-2026
7.3.1 Wij voeren de plannen van de Warmtevisie uit	2023-2026
7.3.2 Wij zetten in op een warmtenet en het gebruik van restwarmte	2023-2026
7.6.1 Wij onderzoeken de mogelijkheden van verbeteren van de luchtkwaliteit	2023-2024

7.1 Verbeteren van de volksgezondheid in Zevenaar

7.1.1 Wij optimaliseren de aanwezigheid van AED's in wijken en dorpen

2022-2025

Er zijn in de afgelopen periode al de nodige AED's geplaatst in wijken en dorpen. We beoordelen in de komende periode of er nog aanvulling gewenst is en hoe we het beheer borgen. We onderzoeken een subsidieregeling, met name voor opleidingen. Crowdfunding en andere vormen van financiering willen we aanmoedigen.

7.1.2 Wij werken aan verbetering van aanrijdtijden van ambulancezorg

2022-2025

Met de VGGM blijven we in overleg om de aanrijdtijden van ambulance spoedritten te verbeteren in een aantal kernen. Daarbij houden we rekening met ontwikkelingen in de ambulancezorg, infrastructurele werken en positionering van de ambulanceposten in de regio.

7.1.3 Wij versterken de ondersteuning van (aanstaande) ouders en bieden van passende hulp aan kwetsbare (aanstaande) ouders

2023-2025

Ook al in de fase voor de geboorte van een kind ondersteunen we kwetsbare (aanstaande) ouders. Hierbij sluiten we sinds 2020 aan bij het landelijke project Kansrijke Start voor alle kinderen. Binnen dit kader bieden we de doelgroep laagdrempelige ondersteuning thuis met initiatieven als Voorzorg en Nazorg voor kwetsbare (aanstaande) ouders en Sterk Ouderschap voor ouders die vragen om een steuntje in de rug. We willen dit aanbod uitbreiden met o.a. groepsbijeenkomsten voor aanstaande jonge ouders. Dit is wat de doelgroep zelf als wens heeft aangegeven. De inzet kan een preventieve werking hebben op de lange termijn.

7.1.4 Wij zetten ons in voor behoud van de ziekenhuiszorg in ziekenhuis Rijnstate Zevenaar

2022-2025

Ziekenhuis Rijnstate Zevenaar blijft behouden voor Zevenaar en omgeving. Met handhaving van het huidige aanbod van zorg onderzoeken we mogelijkheden voor toevoeging van versterkende (specialistische) functies voor gezondheidszorg op deze locatie, bijvoorbeeld geriatrische voorzieningen.

7.2 Inzetten voor uitsluitend gebruik van duurzame vormen van energie

7.2.1 Wij stimuleren maatschappelijke discussie, bewustwording en voorlichting over de energietransitie

2023-2026

Samen met onze inwoners en bedrijven staan we voor de opgave energietransitie. Dat willen we bereiken door ons in te zetten op het besparen van het energieverbruik en op een overstap van fossiele brandstoffen naar duurzame vormen van energie. Wij geven ruimte aan initiatieven uit de samenleving, die een bijdrage leveren aan de energietransitie. We willen in dialoog met inwoners en andere betrokkenen samen een koers uit stippelen hoe Zevenaar in 2050 CO₂ neutraal is. Samen met onze inwoners gaan we op zoek naar de beste alternatieve energiebronnen voor Zevenaar en op welke locaties deze het best gerealiseerd kunnen worden. Via het energieloket, energiecoaches en campagnes als Kids groen en duurzaam, energiebesparing woningvoorraad en door middel van informatievoorziening aan bedrijven (samen met de ODRA) zorgen we voor de nodige bewustwording en gedragsverandering.

7.2.2 Wij verduurzamen onze eigen organisatie en vastgoed

2025-2026

De CO₂-Prestatieladder zetten we in om als organisatie op de onderdelen energie inkoop, mobiliteit en eigen vastgoed (gemeentehuis, Turmac Cultuurfabriek en de gemeentewerf) 100% CO₂-neutraal zijn.

7.2.3 Wij werken in de regio samen aan de regionale energiestrategie

2023-e.v.

Via de Groene Metropoolregio dragen wij bij aan de totstandkoming van een Regionale Energie Strategie (RES). Het RES moet de energietransitie, het overschakelen van fossiele energie naar duurzame energie, mogelijk maken.

Dit gebeurt bijvoorbeeld via zonnenvelden, windturbines of warmte uit de bodem. De gezamenlijke ambitie en de zoekgebieden voor duurzame opwek zijn in het RES 1.0 besluit vastgelegd. Verder is de basis gelegd voor de Regionale Structuur Warmte.

Naast duurzaamheid is ook het ruimtelijk aspect van belang. De regio werkt onder andere via een plan Milieueffectrapportage (MER) aan de onderbouwing van de keuzes, die in de RES 2.0 moeten worden gemaakt.

7.2.4 Wij zetten in op energiebesparing

2023-2026

De energierekening wordt voor iedereen hoger, de noodzaak en urgentie van de energie- en warmtetransitie is en wordt belangrijker. Daarom moet iedereen mee kunnen doen. We maken slim gebruik van landelijke regelingen en subsidietrajecten. Kennis en kunde worden zoveel mogelijk gedeeld via bestaande platforms/kanalen (zoals het energieloket en energiecoaches). Deelname aan landelijke subsidieregelingen biedt de mogelijkheid van subsidie voor kleine energiebesparende maatregelen. Die deelname zetten wij voort. Ook onze eigen subsidieregeling voor toekomstbestendig wonen blijven we inzetten voor het stimuleren van energiebesparende maatregelen.

7.2.5 Wij verruimen de laadinfrastructuur voor elektrische auto's

2022-2026

Via een laadvisie willen we aangeven hoe Zevenaar een bijdrage kan leveren aan de totstandkoming van een landelijk dekkend netwerk laadpalen. Wij sluiten daarbij aan op de Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL), opgesteld door provincie, gemeenten, marktpartijen en netbeheerders. Wij werken daarvoor samen in de Samenwerkingsregio Oost.

7.3 Werken aan een aardgasvrij Zevenaar in 2050

7.3.1 Wij voeren de plannen van de Warmtevisie uit

2023-2026

Het Nationaal Klimaatakkoord heeft de regie van de warmtetransitie bij de gemeenten neergelegd, om te komen tot alternatieven voor aardgas als warmtebron. In Zevenaar moeten ongeveer 20.000 woningen aardgas vrij worden, waarbij betaalbaarheid en betrouwbaarheid belangrijke uitgangspunten zijn. Dit hebben we vastgelegd in de Warmtetransitievisie (vastgesteld 2019).

De planning om het proces in de wijken en dorpen van Zevenaar te starten om aardgas vrij te worden is vanwege financiële afwegingen bij de Kadernota 2020-2023 getemporeerd. Er is afgesproken dat vanaf 2023 de verdere uitrol versneld opgepakt gaat worden. De planning wordt daarvoor geactualiseerd. In 2023 starten we de uitvoering van de warmtevisie. Daarin staat de aanpak van het energiezuiniger en aardgasvrij maken van de woningen in de gemeente Zevenaar. Per kern dorp, wijk of en buurt wordt bekeken welke de meest logische alternatieven voor aardgas zouden kunnen zijn en wanneer. Er wordt een termijn van 2 jaar ingepland voor overleg en planvorming met de bewoners.

In Angerlo is al een pilot voor de warmtetransitie opgestart. Het opgestelde plan, vastgesteld door de gemeenteraad op 29 september 2021, vormt de basis voor een uitvoeringsplan. Voor het opstellen daarvan wordt gewerkt door alle betrokken partijen (bewoners, woningcorporatie, netbeheerder en gemeente) samen in de Programma Organisatie Angerlo. De ervaringen en uitkomsten van deze pilot zijn waarschijnlijk goed bruikbaar voor de uitrol over rest van de gemeente.

7.3.2 Wij zetten in op een warmtenet en het gebruik van restwarmte

2023-2026

Met de woningbouwcorporaties en de provincie onderzoekt de gemeente de mogelijkheden van een warmtenet voor de stad Zevenaar. Daarvoor is in 2020 een plan opgesteld. De onderzoeksresultaten geven aanleiding over te gaan tot een intentieovereenkomst (einde 2022) en vervolgens toe te werken naar een samenwerkingsovereenkomst (2023) met als doel de aanleg van een warmtenet.

Verder vindt een onderzoek plaats naar de mogelijkheden van het door trekken van dit warmtenet naar Didam (gemeente Montferland).

Op het Gelders Eiland is een businesscase in ontwikkeling voor het gebruik van de restwarmte van de steenfabriek in Spijk. De provincie, de gemeente en andere partijen dragen ook bij in de kosten van dit onderzoek.

7.4 Werken aan een volledig circulaire economie in 2050

7.4.1 Wij zetten ons in voor het keurmerk Fairtrade gemeente

2023-2026

Met de werkgroep Fairtrade gemeente Zevenaar zetten we ons in om het keurmerk Fairtrade gemeente te verwerven. De voorbereidingen zijn nagenoeg afgerond. Naar verwachting kan het keurmerk nog in 2022 worden aangevraagd en vindt toekenning plaats in 2023. Dat is een eerste stap naar verantwoord inkopen tegen een eerlijke prijs.

7.4.2 Wij werken aan de opgave circulaire economie, ook via de Groene Metropoolregio

2023-2025

Een circulaire economie is gericht op het optimaal inzetten en hergebruiken van grondstoffen. Het vormt een gesloten kringloop, waarin producten en grondstoffen hun waarde behouden. Zevenaar heeft als doelstelling in 2030 50% en 2050 100% circulair te zijn. Via een routekaart circulaire economie zetten we routes uit om dat doel te bereiken.

Regionale samenwerking is belangrijk om doelstellingen te behalen die wij niet op lokale schaal kunnen bereiken. Wij nemen deel aan de opgave circulaire regio van de Groene Metropoolregio 2023-2025. Via deze regionale samenwerking bevorderen we circulaire opdrachtgeverschap en inkoop in de grond-, weg en waterbouw.

7.4.3 Wij vernieuwen het afvalbeleid

2024-2025

Het plaatsen van ondergrondse containers voor restafval bij hoogbouw is het laatste grote onderdeel van de harmonisatie van het afvalbeleid. Ook het nieuwe aanbesteding op 7Poort nadert zijn voltooiing. In 2023 kunnen we de effecten van deze ontwikkelingen op het afvalaanbod en de afvalscheiding in kaart brengen. Mede op basis daarvan moet de gemeente brengen we in beeld hoe we verder willen met het afvalbeleid in de toekomst, welke doelen wij nastreven en welke middelen hiervoor nodig zijn. Hierna volgt actualisatie van het afvalstoffenbeleid. Wij moeten daarnaast bepalen hoe wij in overleg met de gemeente Montferland gevolg willen geven aan het onderzoek naar de toekomstbestendigheid van de Reinigingsdienst De Liemers (RDL).

7.5 Voorbereiden op klimaatverandering en de gevolgen daarvan voor wateroverlast, hitte, verdroging en overstroming

7.5.1 Wij nemen maatregelen ter voorkoming van wateroverlast en droogte

2023-2026

Het klimaat verandert en daar moeten wij op inspelen. Wij hebben samen met de gemeenten Westervoort, Duiven en het Waterschap Rijn en IJssel het Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie in de Liemers vastgesteld. Hierin is het beperken en voorkomen van wateroverlast en droogte ten gevolge van klimaatverandering geregeld. Het beperken en voorkomen van hittestress is hierin nog niet geregeld.

In het uitvoeringsplan is gekozen voor het scenario, waarin is gezocht naar zoveel mogelijk samenloop met andere ingrepen en aanpakken binnen gemeente Zevenaar. Maatregelen die worden getroffen in het kader van klimaatadaptatie dragen vaak ook bij aan andere doelen. De kosten van de klimaatmaatregelen worden gedekt uit het watertakenplan.

7.5.2 Wij verminderen hittestress

2024-2026

Voor de structurele aanpak voor het verminderen van hittestress in de gemeente wordt in 2023 een programma ontwikkeld en dit wordt geborgd in het Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie.

7.6 Verbeteren van de luchtkwaliteit

7.6.1 Wij onderzoeken de mogelijkheden van verbeteren van de luchtkwaliteit

2023-2024

Een goede luchtkwaliteit is belangrijk voor een gezonder en langer leven, met meer kwaliteit. Inzetten op het verbeteren van de luchtkwaliteit is daarom essentieel. We onderzoeken mogelijkheden voor subsidie of cofinanciering voor projecten die hiertoe bijdragen.

VERPLICHTE BELEIDSINDICATOREN (BBV)

Beleidsindicatoren

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2025	Begroting 2028
Omvang huishoudelijke restafval (kg/inwoner)					
	2022	95,00	97,00	91,00	91,00
In 2022 was de hoeveelheid aan huis opgehaald restafval 97 kg per inwoner. In 2023 verwachten wij een daling naar 91 kg vanwege de invoering van diftar bij hoogbouw halverwege het jaar. Daarna kan alleen nieuw beleid leiden tot een verdere vermindering. Daartoe wordt in 2024 een nieuw afvalstoffen- en grondstoffenplan opgesteld.					
Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit (%)					
	2021	20,20	23,60		
Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.					

VERBONDEN PARTIJEN

			Bedragen x € 1.000
Naam	Openbaar belang en doel		Bijdrage 2025
Gemeenschappelijke regeling			
Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)	Uitvoering van meerdere taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving voor gemeenten uit de regio Arnhem. Ook is ODRA voor de deelnemende gemeenten het aanspreekpunt voor milieuvraagstukken.		889
Reinigingsdienst de Liemers (RDL)	RDL zorgt voor de uitvoering van een groot deel van de afvalinzameling en -verwerking, een basistaak van de gemeente.		2.376

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
----------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

BATEN

Baten tot de kadernota	11.056	11.075	10.831	11.167
------------------------	--------	--------	--------	--------

Mutaties baten kadernota

--	--	--	--	--

Totaal mutaties baten kadernota

Totaal baten na de kadernota	11.056	11.075	10.831	11.167
------------------------------	--------	--------	--------	--------

LASTEN

Lasten tot de kadernota	14.348	13.522	13.469	13.804
-------------------------	--------	--------	--------	--------

Mutaties lasten kadernota

1. Autonome ontwikkelingen	198	198	198	198
Bijdrage GR VGGM Volksgezondheid en Jeugdgezondheidszorg (JGZ)	125	125	125	125
Bijdrage Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	2	2	2	2
Bijdrage ODRA - Bijstelling bijdrage omgevingsdienst Arnhem-Nijmegen	71	71	71	71
Totaal mutaties lasten kadernota	198	198	198	198

Totaal lasten na de kadernota	14.546	13.720	13.666	14.002
-------------------------------	--------	--------	--------	--------

Saldo voor bestemming	-3.490	-2.645	-2.835	-2.835
-----------------------	--------	--------	--------	--------

Mutaties reserves

ONTTREKKINGEN

Onttrekkingen tot de kadernota	999	0	0	0
--------------------------------	-----	---	---	---

Onttrekkingen kadernota

Totaal onttrekkingen kadernota				
--------------------------------	--	--	--	--

Totaal onttrekkingen na de kadernota	999	0	0	0
--------------------------------------	-----	---	---	---

TOEVOEGINGEN

Toevoegingen reserves tot de kadernota	0	0	0	0
--	---	---	---	---

Onttrekkingen kadernota

Totaal toevoegingen kadernota				
Totaal onttrekkingen na de kadernota	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	999	0	0	0
Saldo na bestemming	-2.491	-2.645	-2.835	-2.835

TOELICHTING FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
---	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

1. Autonome ontwikkelingen

Bijdrage GR VGGM Volksgezondheid en Jeugdgezondheidszorg (JGZ)	-125	-125	-125	-125
---	-------------	-------------	-------------	-------------

De bijdragen aan de gemeenschappelijke regeling VGGM is aangepast conform de geactualiseerde (concept) begroting 2025 van de GR. Daarbij is rekening gehouden met de verwachte loon- en prijsontwikkelingen, (jeugd)inwoneraantallen, de voorstellen voor versterking van de GGD taken en de organisatieversterking om de GGD meer toekomstbestendig te maken. Hierdoor neemt de bijdrage voor 2025 voor het onderdeel volksgezondheid (GGD/Bevolkingszorg) toe met € 115.000 en voor de jeugdgezondheidszorg (JGZ 0-4 en RVP) toe met € 10.000. Totaal nadeel bedraagt € 125.000.

Bijdrage Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	-2	-2	-2	-2
---	-----------	-----------	-----------	-----------

De bijdrage per inwoner 2025 voor het regiobureau en de vijf opgaven bedraagt € 9,01. Dit is een stijging van € 0,46 ten opzichte van begroting 2024-2027. Oorzaken zijn o.a. de inflatie en de stijging van de cao-lonen. Daarnaast beïnvloedt de onzekerheid rondom cofinanciering de hoogte van de inwonerbijdrage. De bijdrage voor de regionale energie strategie 2023-2030 (RES) dekken wij net als vorig jaar uit de middelen van de specifieke uitkering "Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid". De bijdrage voor the economic board (TEB) bedraagt € 1,04 per inwoner. Een stijging van € 0,04 ten opzichte van de begroting 2024. De afspraak over de bijdrage aan TEB loopt tot en met 2025. In totaal een structureel nadeel van in totaal € 22.000 (programma 0 € 4.000 nadelig, programma 2 € 400 nadelig, programma 3 € 6.000 voordelig, programma 5 € 12.000 nadelig, programma 7 € 2.000 nadelig en programma 8 € 9.000 nadelig).

Bijdrage ODRA - Bijstelling bijdrage omgevingsdienst Arnhem-Nijmegen	-71	-71	-71	-71
---	------------	------------	------------	------------

De begroting 2025 van de gemeenschappelijke regeling omgevingsdienst Arnhem-Nijmegen (ODRA) laat een hogere bijdrage voor de basistaken zien van € 31.000. Deze verhoging is grotendeels het gevolg van de indexering van het uurtarief met 5% in 2025, volumestijging is geminimaliseerd. Door de invoering van de Omgevingswet heeft ODRA drie aanvullende posten opgenomen in haar begroting die wij dekken uit het reeds eerder beschikbaar gestelde budget voor structurele effecten Omgevingswet. Het gaat om € 13.000 aan structurele kosten Omgevingswet voor aansluiting op landelijke voorzieningen en het digitaal stelsel omgevingswet (DSO), om € 19.000 voor aanvullende werkzaamheden voor ernstige bodemsaneringen. Deze taak is door het Rijk van de provincie overgedragen aan de gemeente, echter zonder middelen en om € 27.000 voor uitbreiding regionale samenwerking milieubeleid. Overeenkomstig de doelstellingen vanuit de Omgevingswet en nog eens bevestigd in de adviezen van de Commissie Van Aartsen (i.h.k. van de robuustheid van OD's) moeten omgevingsdiensten integraal betrokken zijn bij het opstellen van milieunormen in het omgevingsplan. Omgevingsdiensten moeten een inhoudelijk advies geven over de milieunormering evenals een uitvoeringstoets. Dit vraagt om meer uitvoeringsgeoriënteerde betrokkenheid aan de voorkant van de beleidscyclus die ook niet stopt bij de gemeentegrenzen. Rekening houdend met de aanvullende taken die ODRA voor ons uitvoert is er een structureel nadeel vanaf 2025 van in totaal € 35.000 (programma 0 € 21.000 nadelig, programma 1 € 300 nadelig, programma 7 € 71.000 nadelig, programma 8 € 57.000 voordelig).

Totaal mutaties	-198	-198	-198	-198
-----------------	------	------	------	------

8. VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden ruimtelijke ordening, grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen) en wonen.

Wat willen we?

We maken gewenste ontwikkelingen mogelijk en bevorderen de ruimtelijke kwaliteit en een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. Hierbij respecteren wij het landschap en de natuur- en cultuurhistorische waarden. We zetten de veranderopgave van de Omgevingswet in voor een andere manier van werken binnen het fysieke domein. We vinden dat er voor iedereen een geschikte woning moet zijn en dat onze inwoners prettig moeten kunnen wonen in een veilige en schone omgeving.

Ontwikkelingen

Ontwikkeling woningbouw

Binnen het kader van de ruimtelijke (regionale) opgave en ontwikkelingen wordt momenteel gewerkt aan een omgevingsvisie met aandacht voor aspecten zoals wonen, werken, infrastructuur, recreatie, natuur en energietransitie. Dit zal niet alleen bijdragen aan een aansluitende ruimtelijke planning, maar ook een positieve impact hebben op sociaal-maatschappelijke vraagstukken. Een van de onderdelen die in de omgevingsvisie moet worden opgenomen is een volkshuisvestingsprogramma, dit komt voort uit het wetsvoorstel Wet versterking Regie Volkshuisvesting. Deze wet heeft als doel om de regie van de overheid op de volkshuisvesting te versterken. Het wetsvoorstel biedt het fundament voor overheden om gezamenlijk de maatschappelijke noodzaak van versnelde woningbouw op te pakken. De aanpak in het wetsvoorstel ondersteunt daarmee niet alleen de huidige bestuurlijke aanpak die is ingezet, maar zorgt ook voor een robuust wettelijke kader om ook toekomstige ontwikkelingen te registreren, mede vanuit het perspectief van demografische prognoses. Zo bieden we de duidelijkheid en voorspelbaarheid die overheden, corporaties en marktpartijen nodig hebben om de woningbouwopgave de komende jaren op te pakken. Het wetsvoorstel is op 7 maart 2024 naar de Tweede Kamer gestuurd.

Voor de woningbouw in Zevenaar is de ambitie om per jaar 150 tot 200 woningen toe te voegen. De meest recente woningmarktonderzoeken geven aan dat de woningvraag de laatste jaren nog sterker is toegenomen dan eerdere onderzoeken aangaven. Dat impliceert dat de woningaantallen waar wij nu rekening mee houden de komende jaren waarschijnlijk nog verhoogd zullen moeten worden. We hebben daarom positie genomen in de grondmarkt door het voeren van een actief grondbeleid en hebben Wet voorkeursrecht gemeenten (Wvg) gevestigd op meerdere locaties binnen onze gemeente. Dit om actief gronden voor toekomstige woningbouwontwikkelingen aan te kopen, alles met als doel om meer regie te kunnen voeren op de woningbouwproductie.

Ontwikkeling wonen

Naast dat de Wet versterking Regie Volkshuisvesting de woningbouw wil versterken zet het ook in op eerlijke verdeling van de woningen. De woonopgave voor aandachtsgroepen krijgt een vaste plek in het volkshuisvestingsprogramma. Aandachtsgroepen zijn alle groepen met bijzondere woonbehoefte: o.a. ouderen, arbeidsmigranten, studenten en woonwagengebouwen. Binnen onze gemeente en regio hebben wij een huisvestingsverordening met daarin een urgentieregeling, maar dat is niet in elke gemeente/regio. Nu wil het Rijk de voorrangregeling landelijk verplichten, zodat de woningen overal eerlijk worden verdeeld. Ook worden er per woningmarktregio afspraken gemaakt over de "fair-share" verdeling van de sociale woningvoorraad. Binnen de gemeente Zevenaar wordt daarvoor een Woonzorgvisie opgesteld en is het nodig om de Huisvestingsverordening in 2026 aan te passen.

Wet goed verhuurderschap (arbeidsmigranten)

Vanaf 1 juli 2023 is de Wet goed verhuurderschap ingegaan. Met de invoering van deze wet gelden er aanvullende regels voor verhuur van woonruimte en voor verhuur van verblijfsruimte aan arbeidsmigranten. De kern van deze wetgeving is de introductie van een algemene landelijke norm voor goed verhuurderschap. Vanaf 1 januari 2024 heeft de gemeente een meldpunt goed verhuurderschap waar inwoners een melding van

ongewenst gedrag van verhuurders kunnen indienen. Bijvoorbeeld wanneer inwoners vinden dat de verhuurder oneerlijke kosten rekent, discrimineert of bedreigt. In 2024 gaan wij onderzoeken of naast het meldpunt nog een vergunningsstelsel moet worden ingezet voor huurders en/of arbeidsmigranten.

Beleidskaders

- [Structuurvisie Zevenaar 2012-2030](#)
- [Omgevingsvisie Gelders Eiland 2030 \(2017\)](#)
- Plan Woningbouw (2022)
- Nota grondbeleid Zevenaar 2021
- Woondeal regio Arnhem-Nijmegen 2.0 (2023)
- Nota vastgoedbeleid
- [Liemerse Woonagenda 2020](#)
- [Regionaal Programma Werklocaties \(RPW\) 2021 - 2024](#)
- [Toets- en afwegingskader grootschalige duurzame energieopwekking \(zon en wind\)](#)
- Integraal accommodatieplan 2020-2040 (IAP)

WAT WILLEN WE?

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

We maken gewenste ontwikkelingen mogelijk en bevorderen de ruimtelijke kwaliteit en een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. Hierbij respecteren wij het landschap en de natuur- en cultuurhistorische waarden. We zetten de veranderopgave van de Omgevingswet in voor een andere manier van werken binnen het fysieke domein. We vinden dat er voor iedereen een geschikte woning moet zijn en dat onze inwoners prettig moeten kunnen wonen in een veilige en schone omgeving.

WAT DOEN WE?

Overzicht resultaten

8.1.1 Wij actualiseren de woonvisies	2023-2024
8.1.2 Wij zetten een doorstroommakelaar in	2023-2026
8.1.3 Wij maken jaarlijks prestatieafspraken met woningcorporaties	2023e.v.
8.1.4 Wij stellen een woningbouwplan voor een continue bouwstroom op en geven uitvoering aan dit plan	2022-2026
8.2.1 Wij nemen deel aan de Groene Metropool Regio: opgave Groene Groeiregio	2023-2025
8.2.2 Wij geven uitvoering aan de Omgevingswet	2022-2026
8.2.3 Wij intensiveren participatie bij ruimtelijke plannen en wonen	2022-2026
8.2.4 Wij werken samen met partners aan de realisering van het Rivierklimaatpark	2022e.v.

8.1 Zorgen voor een geschikte woning voor iedereen

8.1.1 Wij actualiseren de woonvisies	2023-2024
--------------------------------------	-----------

Bij de actualisatie van onze woonvisies kijken we kritisch naar de bestaande beleidsregels: waar zitten belemmeringen en knelpunten. We zetten in op sneller en efficiënter werken. We nemen de woonbehoefte van specifieke doelgroepen zoals spoedzoekers, jongeren, CPO-initiatiefnemers, statushouders, 'reizigers', woon-zorgvragers en arbeidsmigranten mee. Ook nemen we de kwaliteit van de bestaande voorraad en verduurzaming mee. We stimuleren het toevoegen van meer levensloopbestendige woningen of het levensloopbestendig maken van de huidige voorraad, maar ook versnelde realisatie van flexwoningen nemen we hierin mee.

8.1.2 Wij zetten een doorstroommakelaar in

2023-2026

Een doorstroommakelaar adviseert inwoners (op eigen verzoek) over welke woonsituatie het beste bij hen past. We vragen hiervoor bij een provincie een bijdrage aan vanuit de Verhuiscoachregeling.

8.1.3 Wij maken jaarlijks prestatieafspraken met woningcorporaties

2023-e.v.

In de prestatieafspraken met de woningcorporaties zetten we in op het toevoegen van sociale huurwoningen (30% van de toegevoegde woningvoorraad) en middeldure huurwoningen. Daarnaast zetten we in op verduurzaming bij bestaande woningen en bespreken we de rollen, taken en verantwoordelijkheden van de corporaties.

In de raamovereenkomst met de corporaties is 25% sociale huur opgenomen, deze passen we aan naar 30%. Wij hebben geen beleid op middeldure woningen, dit is ook niet opgenomen in woonvisies. Dat gaan we nu wel doen. Hiervoor is het nodig om de woonvisies te actualiseren. Daarin gaan we opnieuw de definitie bepalen van wat we betaalbaar vinden, rekening houdend met de huidige marktsituatie en prijsontwikkeling. Daarbij kijken we ook naar instrumenten zoals erfpacht en startersleningen.

8.1.4 Wij stellen een woningbouwplan voor een continue bouwstroom op en geven uitvoering aan dit plan

2022-2026

In dit plan staat aangegeven welke woningbouw (nieuwbouw) op welke locaties de komende jaren plaatsvindt. Dit plan is afgestemd op de woningbouwbehoefte.

Wij streven naar een continue bouwstroom door het toevoegen van 150-200 woningen per jaar. Wij kijken naar mogelijkheden om woningen sneller te realiseren. Bouwen met nieuwe technieken, bijvoorbeeld fabrieksmatig (prefab) en alternatieve materialen zoals hout, bieden kansen voor versnelling van de realisatietijd. Daarnaast bekijken we hoe wij het proces nog effectiever kunnen inrichten.

Voor leegkomende of leegstaande gebouwen bekijken we of deze een nieuwe functie kunnen krijgen, bij voorkeur wonen. We gaan hiervoor het gesprek aan met eigenaren van leegstaande objecten om te kijken of deze zich lenen voor functieverandering. Dit kan het geval zijn voor individuele objecten maar ook voor een groter gebied dat om herstructurering vraagt. Als het om ons eigen vastgoed gaat zetten we in op een combinatie van maatschappelijke functies en wonen.

Er moet voldoende capaciteit zijn om goed uitvoering te kunnen geven aan de ambitieuze bouwopgaven (meer bouwen, strakke vergunningverlening) en om uitvoering te kunnen geven aan de Omgevingswet (o.a. kortere procedures, participatie, integrale besluitvorming).

8.2 Uitvoeren van de Omgevingswet en ruimtelijke projecten

8.2.1 Wij nemen deel aan de Groene Metropool Regio: opgave Groene Groeiregio

2023-2025

Regionale samenwerking is belangrijk om doelstellingen te behalen die wij niet op lokale schaal kunnen bereiken. In de regio geven we uitvoering aan twee speerpunten:

- Wonen in balans: Versnellen van de woningbouw (uitvoering Woondeal).
- Leefomgeving: Verbinden van de ruimtelijke opgaven (Opstellen verstedelijkingsstrategie en het ondertekenen van het verstedelijkingsakkoord).

8.2.2 Wij geven uitvoering aan de Omgevingswet

2022-2026

Naar verwachting treedt op 1 januari 2023 de Omgevingswet in werking. Of dat ook de definitieve datum is, zal in oktober blijken. Belangrijk is namelijk dat de ICT-problemen verholpen zijn. De implementatie van de Omgevingswet heeft een structureel effect op de gemeente als organisatie (groeïende, krimpende en veranderende capaciteit, legesopbrengsten, vervallen taken en nieuwe taken). Daarbij biedt de stelselwijziging veel decentrale beleidsruimte (keuzevrijheid) die effect gaat hebben op de organisatie en de financiën. De VNG heeft in samenwerking met een aantal gemeenten het Structureel Effectenmodel Omgevingswet ontwikkeld. Aan de hand van dit model zijn de structurele effecten van de Omgevingswet in beeld gebracht. Omdat er nog inhoudelijke beleidskeuzes gemaakt moeten worden is uitgegaan van een aantal aannames over o.a. vroegtijdige participatie, overname van de zogenaamde bruidsschat en de opzet

van de nieuwe omgevingsplannen (globaal of gedetailleerd). De beschikbaar gestelde budgetten voor de invoering van de Omgevingswet zijn deels nog beschikbaar voor de transitiefase, maar behoeven wellicht nog aanvulling.

De Omgevingswet vereist het vaststellen van een omgevingsvisie en 1 omgevingsplan voor het gehele grondgebied van de gemeente. Bij het opstellen van de omgevingsvisie en het omgevingsplan onderzoeken we ook de mogelijkheden voor welstandsvrij bouwen en houden we de taakstelling van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit tegen het licht. Ook verkennen we of (gedeelten van) werklocaties te transformeren zijn naar woongebieden.

8.2.3 Wij intensiveren participatie bij ruimtelijke plannen en wonen

2022-2026

Inwoners betrekken we meer en op het juiste moment bij de ruimtelijke ordening en wonen o.a. bij gebiedsgericht werken, omgevingsvisie en bouwplannen. Dit sluit aan op het nog op te stellen gemeentebrede participatiebeleid. Voor het toetsen van initiatieven werken wij met de omgevingstafel. Een omgevingstafel is een overlegstructuur waarbij een initiatief voor een ruimtelijk project vanuit verschillende invalshoeken (o.a. ruimtelijk, wonen, natuur, milieu, fysieke en sociale leefomgeving) wordt bekeken en beoordeeld. Deze is nog zeer intern gericht, maar gaan we uitbreiden en meer naar buiten richten. Wij kijken kritisch naar het idee van de conceptaanvraag zoals wij deze momenteel hanteren. We toetsen in een vroeg stadium (idee fase) het initiatief op kansrijkheid. Hierdoor geven we wooninitiatieven van inwoners en ontwikkelaars meer kans en we kunnen sneller besluiten. Ook voorkomen we hiermee dat een initiatiefnemer veel voorbereidingskosten moet maken. Bij het herinrichten van een wijk, zetten we in op wijkgericht werken.

8.2.4 Wij werken samen met partners aan de realisering van het Rivierklimaatpark

2022-e.v.

Op basis van de samenwerkingsovereenkomst die in oktober 2020 gesloten is met de gemeenten Arnhem, Duiven, Rheden, Westervoort, het waterschap Rijn en IJssel, de provincie Gelderland, de staat der Nederlanden en Natuurmonumenten nemen we in 2022 een besluit over toezegging van financiën voor de uitvoering van maatregelen in het Rivierklimaatpark. Van de gemeente Zevenaar wordt een bijdrage verwacht voor:

- Het verbeteren (verkeersveiliger maken) van de Marsweg.
- De opwaardering van de entrees van het gebied.
- Een algemene kwaliteitsimpuls.
- De aanleg van struinroutes.

VERPLICHTE BELEIDSINDICATOREN (BBV)

Beleidsindicatoren

Naam	Jaar meting		Gelderland	Zevenaar	Begroting 2025	Begroting 2028
Demografische druk (%)						
	2023		74,00	79,60	80,10	80,10
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (€)						
	2023		876,00	812,00	772,00	772,00
Deze indicator betreft het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten (OZB + afvalstoffenheffing + rioolheffing). Het is een zo goed mogelijke inschatting op een bepaald moment. Hierdoor kan de uitkomst (licht) afwijken van andere publicaties. Voor afval en riool zijn we kostendekkendheid en voor de OZB hanteren we de inflatiecorrectie.						
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (€)						
	2023		938,00	913,00	870,00	870,00

De indicator heeft betrekking op het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten (OZB + afvalstoffenheffing + rioolheffing). Het is een zo goed mogelijke inschatting op een bepaald moment. Hierdoor kan de uitkomst (licht) afwijken van andere publicaties. Voor afval en riool zijn we kostendekkendheid en voor de OZB hanteren we de inflatiecorrectie.

Gemiddelde WOZ-waarde (per € 1.000)

2023 365,00 303,00 340,00 405,00
De ontwikkeling van de woningmarkt wordt conform landelijke cijfers als volgt ingeschat:

2023 --> 2024 +6%
2024 --> 2025 +6%
2025 --> 2026 +6%
2026 --> 2027 +6%
2027 --> 2028 +6%

Nieuw gebouwde woningen (aantal per 1.000 woningen)

2022 8,40 5,90 9,50 9,30
In de afgelopen drie jaar zijn er meer dan 500 woningen gebouwd en opgeleverd in de gemeente Zevenaar. De vraag naar woningen blijft hoog en daarom blijven wij inzetten op realisatie en versnelling van de opgave de komende jaren. We streven ernaar om jaarlijks 200 woningen toe te voegen, met als uiteindelijk doel een continue bouwstroom van 150 tot 200 woningen per jaar. Dit blijft echter wel lastig door een aantal complicerende ontwikkelingen op de woningmarkt.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
BATEN				
Baten tot de kadernota	7.119	6.504	49.033	2.772
Mutaties baten kadernota				
Totaal mutaties baten kadernota				
Totaal baten na de kadernota	7.119	6.504	49.033	2.772
LASTEN				
Lasten tot de kadernota	9.571	8.701	51.211	5.027
Mutaties lasten kadernota				
1. Autonome ontwikkelingen	-49	-49	-49	-49

Bijdrage Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	9	9	9	9
Bijdrage ODRA - Bijstelling bijdrage omgevingsdienst Arnhem-Nijmegen	-57	-57	-57	-57
2. Actualisatie bestaand beleid	0	0	0	40
Actualisatie investeringen ruimtelijke ontwikkeling (programma 8)	0	0	0	40
Totaal mutaties lasten kadernota	-49	-49	-49	-9

Totaal lasten na de kadernota	9.523	8.652	51.162	5.019
--------------------------------------	--------------	--------------	---------------	--------------

Saldo voor bestemming	-2.404	-2.148	-2.129	-2.247
------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Mutaties reserves

ONTTREKKINGEN

Onttrekkingen tot de kadernota	500	0	0	0
---------------------------------------	------------	----------	----------	----------

Onttrekkingen kadernota

Totaal onttrekkingen kadernota				
---------------------------------------	--	--	--	--

Totaal onttrekkingen na de kadernota	500	0	0	0
---	------------	----------	----------	----------

TOEVOEGINGEN

Toevoegingen reserves tot de kadernota	0	0	0	0
---	----------	----------	----------	----------

Onttrekkingen kadernota

Totaal toevoegingen kadernota				
--------------------------------------	--	--	--	--

Totaal onttrekkingen na de kadernota	0	0	0	0
---	----------	----------	----------	----------

Totaal mutaties reserves	500	0	0	0
---------------------------------	------------	----------	----------	----------

Saldo na bestemming	-1.904	-2.148	-2.129	-2.247
----------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------

TOELICHTING FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
---	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

1. Autonome ontwikkelingen

Bijdrage Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	-9	-9	-9	-9
--	----	----	----	----

De bijdrage per inwoner 2025 voor het regiobureau en de vijf opgaven bedraagt € 9,01. Dit is een stijging van € 0,46 ten opzichte van begroting 2024-2027. Oorzaken zijn o.a. de inflatie en de stijging van de cao-lonen. Daarnaast beïnvloedt de onzekerheid rondom cofinanciering de hoogte van de inwonerbijdrage. De bijdrage voor de regionale energie strategie 2023-2030 (RES) dekken wij net als vorig jaar uit de middelen van de specifieke uitkering "Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid". De bijdrage voor the economic board (TEB) bedraagt € 1,04 per inwoner. Een stijging van € 0,04 ten opzichte van de begroting 2024. De afspraak over de bijdrage aan TEB loopt tot en met 2025. In totaal een structureel nadeel van in totaal € 22.000 (programma 0 € 4.000 nadelig, programma 2 € 400 nadelig, programma 3 € 6.000 voordelig, programma 5 € 12.000 nadelig, programma 7 € 2.000 nadelig en programma 8 € 9.000 nadelig).

Bijdrage ODRA - Bijstelling bijdrage omgevingsdienst Arnhem-Nijmegen	57	57	57	57
---	-----------	-----------	-----------	-----------

De begroting 2025 van de gemeenschappelijke regeling omgevingsdienst Arnhem-Nijmegen (ODRA) laat een hogere bijdrage voor de basistaken zien van € 31.000. Deze verhoging is grotendeels het gevolg van de indexering van het uurtarief met 5% in 2025, volumestijging is geminimaliseerd. Door de invoering van de Omgevingswet heeft ODRA drie aanvullende posten opgenomen in haar begroting die wij dekken uit het reeds eerder beschikbaar gestelde budget voor structurele effecten Omgevingswet. Het gaat om € 13.000 aan structurele kosten Omgevingswet voor aansluiting op landelijke voorzieningen en het digitaal stelsel omgevingswet (DSO), om € 19.000 voor aanvullende werkzaamheden voor ernstige bodemsaneringen. Deze taak is door het Rijk van de provincie overgedragen aan de gemeente, echter zonder middelen en om € 27.000 voor uitbreiding regionale samenwerking milieubeleid. Overeenkomstig de doelstellingen vanuit de Omgevingswet en nog eens bevestigd in de adviezen van de Commissie Van Aartsen (i.h.k. van de robuustheid van OD's) moeten omgevingsdiensten integraal betrokken zijn bij het opstellen van milieunormen in het omgevingsplan. Omgevingsdiensten moeten een inhoudelijk advies geven over de milieunormering evenals een uitvoeringstoets. Dit vraagt om meer uitvoeringsgeoriënteerde betrokkenheid aan de voorkant van de beleidscyclus die ook niet stopt bij de gemeentegrenzen. Rekening houdend met de aanvullende taken die ODRA voor ons uitvoert is er een structureel nadeel vanaf 2025 van in totaal € 35.000 (programma 0 € 21.000 nadelig, programma 1 € 300 nadelig, programma 7 € 71.000 nadelig, programma 8 € 57.000 voordelig).

2. Actualisatie bestaand beleid

Actualisatie investeringen ruimtelijke ontwikkeling (programma 8)	0	0	0	-40
--	----------	----------	----------	------------

In de begroting 2022-2026 is € 1.200.000 beschikbaar gesteld voor het realiseren klimaatpark. De uitvoering is gepland in 2027. De bijbehorende afschrijvingslasten zijn nog niet eerder geraamd. Vanaf 2028 een structureel nadeel van € 40.000.

Totaal mutaties	49	49	49	9
------------------------	-----------	-----------	-----------	----------

FINANCIËN

AUTORISATIE

De autorisatie van de budgetten gebeurt bij de vaststelling van de begroting en eventueel wijzigingen van de begroting in uw raad. Op basis van deze autorisatie zijn wij gemachtigd binnen de gestelde kaders uitgaven te doen en inkomsten te genereren.

Beleid autorisatie

In de verordening artikel 212 Gemeentewet heeft u in de vergadering van 31 mei 2023 hierover het volgende bepaald:

Artikel 5. Autorisatie begroting en investeringskredieten

1. De raad autoriseert met het vaststellen van de begroting de baten en de lasten per programma.
2. Bij de begrotingsbehandeling geeft de raad aan van welke nieuwe investeringen hij op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringsbudget wil ontvangen. De overige nieuwe investeringsbudgetten worden bij de begrotingsbehandeling met het vaststellen van de financiële positie geautoriseerd.
3. Bij de behandeling van de tussenrapportages in de raad bedoeld in artikel 6, eerste lid, doen burgemeester en wethouders voorstellen voor het wijzigen van de geautoriseerde baten en lasten, het wijzigen van de geautoriseerde investeringsbudgetten en het bijstellen van het beleid. In geval van investeringen met een meerjarig karakter doen burgemeester en wethouders indien nodig ook bij iedere begroting op grond van geactualiseerde ramingen voorstellen voor het wijzigen van de geautoriseerde investeringsbudgetten.
4. Voor een investering waarvan het investeringsbudget niet met het vaststellen van de begroting is geautoriseerd, leggen burgemeester en wethouders voorafgaand aan het aangaan van verplichtingen een investeringsvoorstel met een voorstel voor het vaststellen van een investeringsbudget aan de raad voor.
5. Bij investeringen met een meerjarig karakter mag binnen het investeringsbudget geschoven worden tussen de jaargrenzen. In het investeringsoverzicht bij de jaarstukken worden deze verschuivingen aan de raad gemeld.

Soorten budgetten

Een budget is een in de begroting opgenomen uit te geven of te ontvangen geldbedrag dat is gekoppeld aan een product om bepaalde activiteiten en prestaties te realiseren. Een budget komt tot uitdrukking in een bedrag voor baten en/of lasten.

Binnen onze gemeente kennen wij verschillende soorten budgetten:

1. Exploitatiebudgetten
Deze worden ook wel reguliere budgetten genoemd. Dit betreft, vaak structurele, geldbedragen die op jaarbasis binnen de begroting aan een budgethouder ter beschikking staan.
2. Investeringsbudgetten
Een investeringsbudget is een afzonderlijk door u verleend geldbedrag voor het uitvoeren van nieuwe investeringen of projecten, toegekend aan een budgethouder. Het nut van deze investeringen strekt zich over meerdere jaren uit.
3. Reserves en voorzieningen
Reserves en voorzieningen zijn bijzondere 'budgetten'. Deze zijn door u ingesteld voor het doen of dekken van specifieke uitgaven. Bij voorzieningen bijvoorbeeld op basis van een door u vastgesteld beheerplan.

Exploitatiebudgetten

U autoriseert ons college op het niveau van programma's. Wij zijn daarmee bevoegd uitvoering te geven aan het realiseren van de doelstellingen van het betreffende programma met behulp van de daarbij opgenomen middelen. Voorwaarde daarbij is dat wij bij de besteding van de budgetten voor bestaand beleid binnen de grenzen van het totale budget van het programma blijven. Binnen deze grenzen zijn wij bevoegd om de wijze van besteding van de budgetten aan te passen als dit noodzakelijk is voor het bereiken van de door u vastgestelde doelstellingen van het betreffende programma. Hiervoor hoeven wij u, ingevolge de voorschriften, geen begrotingswijziging voor te leggen.

Bij het schuiven met budgetten tussen verschillende programma's, moeten wij uw goedkeuring vragen door middel van het voorleggen van een raadsvoorstel met begrotingswijziging.

Bij tussentijdse voortgangsrapportages en de jaarstukken leggen wij aan u verantwoording af over de uitvoering, de besteding van de middelen en de bereikte resultaten van het betreffende programma en de realisatie van de doelstellingen.

Investeringsbudgetten

Bij de programmabegroting vermelden wij per programma naast de exploitatiebudgetten ook de investeringsbudgetten uit het meerjareninvesteringsplan die bijdragen aan het realiseren van de doelstellingen van het betreffende programma. Zoals gezegd autoriseert u ons op het niveau van de programma's en zijn wij daarmee bevoegd uitvoering te geven aan de realisatie van de doelstellingen van het betreffende programma. Wij zijn dus bevoegd om ook uitvoering te geven aan de investeringsbudgetten. Hiertoe ramen wij een investeringsbudget, inclusief bijbehorende dekking en eventueel in te stellen dekkingsreserves en de jaarlijkse kosten van rente en afschrijving. Bij investeringen met een meerjarig karakter mag binnen het investeringsbudget geschoven worden tussen de jaargrenzen.

Indien bij een budgetaanvraag blijkt dat het te voteren bedrag noodzakelijkerwijs hoger (10% of meer) is dan het in het meerjareninvesteringsplan opgenomen bedrag zullen wij u hiervoor vooraf om autorisatie vragen. Hierbij zullen wij tevens de daarbij behorende dekkingsmiddelen aangeven. In dergelijke gevallen zullen wij u ook een begrotingswijziging voorleggen. Na uw goedkeuring, met de bijbehorende begrotingswijziging, is het investeringsbudget beschikbaar gesteld. Uiteraard leggen wij ook over de uitvoering van de investeringsbudgetten, zowel inhoudelijk als financieel, tussentijds (indien er sprake is van noodzakelijke aanpassingen) en bij de jaarstukken verantwoording aan u af.

Budgetten reserves en voorzieningen

Bij de programmabegroting presenteren wij per programma ook de betreffende reserves en voorzieningen. Voor mutaties in reserves zijn wij verplicht uw raad om autorisatie te vragen. In het kader van het budgetrecht bent u als raad bevoegd reserves in te stellen en toevoegingen en onttrekkingen te autoriseren. De bij het onderdeel reserves opgenomen mutaties gelden in dit verband als vast te stellen kader. Voor noodzakelijke wijzigingen hierin komen wij met een apart voorstel bij u terug.

Voor voorzieningen geldt een ander regime. U stelt als raad een voorziening in op basis van bijvoorbeeld een onderhoudsplan. Bij de instelling van de voorziening bepaalt u de hoogte van de jaarlijkse dotatie. De werkelijke bestedingen ten laste van de voorziening vinden plaats op basis van het vastgestelde onderhoudsplan. Deze bestedingen vallen binnen het mandaat van ons college.

KADERS EN UITGANGSPUNTEN

Hieronder zijn uitgangspunten opgenomen die zijn gehanteerd bij het opstellen van de ramingen in deze kadernota 2025-2028.

Uitgangspunt van het financiële beleid van onze gemeente is een structureel en reëel sluitende begroting. Dit betekent dat:

- structurele lasten worden gedekt door structurele baten;
- de begroting duidelijk inzicht geeft welke baten en lasten incidenteel van aard zijn;
- budgetten in de begroting zijn gebaseerd op het bestaande beleid;
- de meerjarenraming is gebaseerd op constante lonen en prijzen.

Structurele baten en lasten zijn in elk geval die baten en lasten die in beginsel jaarlijks in de begroting zijn opgenomen. Omdat de gemeente structurele taken uitvoert, zijn structurele baten en lasten de regel. Incidentele lasten zijn de uitzondering. De toezichthouder houdt bij het beoordelen van de incidentele baten en lasten de volgende volgorde aan:

- Aard van de raming (soort of eigenschap van een begrotingspost)
- Einddatum (duidelijk en onvoorwaardelijk)
- De materiële beïnvloeding (voldoende omvang)

Hulpmiddel voor het invullen van het begrip incidenteel is: baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. De aard van de raming (soort of eigenschap van een begrotingspost) gaat echter altijd boven het hulpmiddel.

De in het overzicht opgenomen incidentele lasten en baten betreffen middelen die naar de aard van de post een eenmalig karakter hebben en waarbij een duidelijke en onvoorwaardelijke einddatum vastligt.

Voorbeelden van incidentele posten zijn:

- implementatiekosten;
- verkopen van bezit;
- alle mutaties van grondexploitatie.

Onderdeel	Grondslag	Toelichting
Loonontwikkeling	4,40	Het percentage is gebaseerd op de Macro Economische Verkenningen van het CPB (maand februari 2024).
Prijsontwikkeling	1,2 *	Het percentage is gebaseerd op de Macro Economische Verkenningen van het CPB (maand februari 2024).
Huren en pachten	1,2 *	Het percentage is gebaseerd op de Macro Economische Verkenningen van het CPB (maand februari 2024).
Subsidies	1,2 *	Het percentage is gebaseerd op de Macro Economische Verkenningen van het CPB (maand februari 2024).
Belastingen	1,2 *	Het percentage is gebaseerd op de Macro Economische Verkenningen van het CPB (maand februari 2024).
Leges en heffingen	1,2 *	Het percentage is gebaseerd op de Macro Economische Verkenningen van het CPB (maand februari 2024).

* Het percentage van 1,2% bestaat uit de raming van de prijsontwikkeling van 2025 (2,2%), plus de doorwerking van de verlaging van de prijsontwikkeling van 2024 (-1,0%).

	2025	2026	2027	2028
Aantal inwoners	45.260	45.480	45.690	45.890
Aantal woningen	21.180	21.380	21.580	21.780
	De prognoses zijn gebaseerd op interne cijfers.			

Rentepercentage voor investeringen

In het taakveld Treasury onder programma o. Bestuur en ondersteuning zijn alle rentelasten en de toegerekende rente opgenomen, het renteresultaat is hier zichtbaar. Nieuwe investeringen leggen beslag op de financieringsmiddelen. Naast afschrijvingslasten ramen wij nu structureel rentelasten.

Als rentepercentage voor nieuwe investeringen wordt het gemiddelde percentage van een half jaar voorafgaand aan het opstellen van de begroting genomen van een 20 jarige lineaire vaste geldlening bij de Bank voor Nederlandse Gemeenten. De keuze voor 20 jaar is het gemiddelde van de meest voorkomende investeringen (bedrijfsgebouwen) 40 jaar en de minimale afschrijvingstermijn van 1 jaar.

De berekening van het percentage voor 2025 (t/m 10 april 2024) volgens deze methodiek komt afgerond uit op 3,36%.

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten				
0. Bestuur en ondersteuning	120.229	112.836	112.975	113.292
1. Veiligheid	131	131	131	131
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	349	349	349	349
3. Economie	2.039	493	493	493
4. Onderwijs	1.208	1.208	1.209	1.209
5. Sport, cultuur en recreatie	1.405	1.397	1.397	1.397
6. Sociaal domein	17.908	18.691	19.072	19.072
7. Volksgezondheid en milieu	11.056	11.075	10.831	11.167
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	7.119	6.504	49.033	2.772
Actuele stand begroting - baten	161.445	152.685	195.490	149.882
Lasten				
0. Bestuur en ondersteuning	30.229	30.001	29.772	29.373
1. Veiligheid	4.883	4.877	4.878	4.878
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	6.788	7.101	7.201	7.294
3. Economie	2.596	1.087	1.102	1.034
4. Onderwijs	6.250	6.761	6.938	7.008
5. Sport, cultuur en recreatie	11.940	11.903	11.970	11.986
6. Sociaal domein	79.226	79.641	80.059	80.154
7. Volksgezondheid en milieu	14.546	13.720	13.666	14.002
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	9.523	8.652	51.162	5.019
Actuele stand begroting - lasten	165.980	163.743	206.749	160.748
Saldo				
0. Bestuur en ondersteuning	90.000	82.835	83.203	83.918
1. Veiligheid	-4.752	-4.745	-4.747	-4.747
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	-6.439	-6.752	-6.852	-6.945
3. Economie	-557	-594	-609	-541
4. Onderwijs	-5.042	-5.553	-5.730	-5.799
5. Sport, cultuur en recreatie	-10.535	-10.506	-10.573	-10.589
6. Sociaal domein	-61.318	-60.949	-60.987	-61.082
7. Volksgezondheid en milieu	-3.490	-2.645	-2.835	-2.835
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-2.404	-2.148	-2.129	-2.247
Actuele stand begroting - saldo	-4.535	-11.058	-11.258	-10.866
Mutaties reserves				
0. Bestuur en ondersteuning	404	452	452	452
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	100	150	50	50
3. Economie	0	32	17	17
4. Onderwijs	143	268	268	268
5. Sport, cultuur en recreatie	454	254	254	254
6. Sociaal domein	24	24	24	24
7. Volksgezondheid en milieu	999	0	0	0

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	500	0	0	0
Totaal mutaties reserves	2.623	1.179	1.064	1.064
Actuele stand begroting na de kadernota	-1.912	-9.879	-10.195	-9.802

FINANCIEEL MEERJARENBEELD

In onderstaande tabel staat een overzicht van alle financiële baten en lasten, zoals die zijn opgenomen in deze rapportage. In de tabel worden baten en lasten apart gepresenteerd.

Na de tabel geven wij de toelichtingen op alle financiële mutaties. Deze toelichtingen staan op alfabetische volgorde, maar er is geen indeling op baten en lasten. Elke wijziging wordt daarmee eenmalig ("netto") toegelicht.

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
BATEN				
Primitieve begroting 2024-2027	161.445	152.685	195.490	149.882
Mutaties 1e Voortgangsrapportage 2024	2.972	2.605	3.867	-41.507
Totale baten tot de kadernota	160.851	152.279	195.085	149.477

Mutaties in deze kadernota (baten)

1. Autonome ontwikkelingen	594	406	406	406
Aanpassingen aan het middenspannings- en laagspanningsnet	257	69	69	69
Verwachte compensatie loon- en prijsstijgingen gemeenschappelijke regelingen	337	337	337	337
Totaal gemuteerde baten	594	406	406	406

Totale baten tot en met de kadernota	161.445	152.685	195.490	149.882
---	----------------	----------------	----------------	----------------

LASTEN

Primitieve begroting 2024-2027	157.138	155.004	198.123	198.210
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2024	8.055	8.158	7.993	-38.325
Totale lasten tot de 1e VGR	165.193	163.162	206.116	159.885

Mutaties in deze kadernota (lasten)

1. Autonome ontwikkelingen	915	750	741	906
Aanpassingen aan het middenspannings- en laagspanningsnet	257	69	69	69
Bijdrage BVO DRAN en overige kosten doelgroepenvervoer	-260	-280	-307	-212
Bijdrage BVO DRAN en overige kosten leerlingenvervoer	36	44	52	120
Bijdrage GR Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL)	10	11	11	13
Bijdrage GR Samenwerking de Liemers SDL - RSD	347	347	347	347
Bijdrage GR VGGM Volksgezondheid en Jeugdgezondheidszorg (JGZ)	125	125	125	125
Bijdrage Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	22	22	22	22
Bijdrage MGR sociaal domein Centraal Gelderland/module Onderwijs (RBL)	30	30	30	30

Bijdrage MGR sociaal domein Centraal Gelderland/modules WSP, WgSW en Inburgering	200	200	200	200
Bijdrage ODRA - Bijstelling bijdrage omgevingsdienst Arnhem-Nijmegen	35	35	35	35
Bijdrage Streekarchivariaat De Liemers en Doesburg (SALD)	69	71	71	71
Bijdrage VGGM onderdeel Brandweer	-20	-20	-20	-20
Onderhoud groenareaal nieuwbouwlocaties Enghuizen, de Stede, en de Middag	65	65	65	65
Uitbreiding van 27 naar 29 raadsleden	0	32	42	42
2. Actualisatie bestaand beleid	-128	-169	-108	-43
Actualisatie bijdrage sportbedrijf	35	35	35	35
Actualisatie investeringen ruimtelijke ontwikkeling (programma 8)	0	0	0	40
Budgetmutatie zorgkosten Wmo en Jeugd	-1.265	-1.265	-1.265	-1.265
Cloudgang gemeentelijke applicaties	76	50	50	50
Doorontwikkeling en versterking RID	731	789	837	887
Functieboek griffie	8	8	8	8
Herinrichten Edisonstraat/Doesburgseweg	0	0	0	-25
Inkoop-/aanbestedingsexpertise/-ondersteuning HRM-systeem	95	0	0	0
Investering bouwvoorbereiding basisschool De Wissel	0	0	6	6
Investering bouwvoorbereidingskosten vervangende nieuwbouw/renovatie locatie Heerenmaten (Voortgezet onderwijs)	0	0	6	6
Investering parkeerdek Masiusplein Zevenaar	0	18	18	18
Versterken openbaar bibliotheekwerk en borging volwasseneneducatie	192	192	192	192
Werkplekken Turmac Kantoorgebouw	0	5	5	5
Totaal gemuteerde lasten	787	581	633	863
Totale lasten tot en met kadernota	165.980	163.743	206.749	160.748
Resultaat voor bestemming	-4.535	-11.058	-11.258	-10.866

ONTTREKKINGEN

Primitieve begroting 2024-2027	2.611	1.064	1.064	1.064
Mutaties 1e Voortgangsrapportage 2024	13	115	0	0
Onttrekkingen in deze kadernota	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves	2.623	1.179	1.064	1.064

TOEVOEGINGEN

Primitieve begroting 2024-2027	0	0	0	0
Mutaties tot de 1e voortgangsrapportage 2024	0	0	0	0
Toevoegingen in deze kadernota	0	0	0	0

Totaal toevoegingen reserves	0	0	0	0
Saldo reserve mutaties	2.623	1.179	1.064	1.064
Resultaat na bestemming	-1.912	-9.879	-10.195	-9.802

TOELICHTING MUTATIES IN DE EXPLOITATIE

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
1. Autonome ontwikkelingen				
Aanpassingen aan het middenspannings- en laagspanningsnet	0	0	0	0
Zoals in programma 2 bij ontwikkelingen is aangegeven moeten er grote aanpassingen gedaan worden aan het middenspannings- en laagspanningsnet om aan de toekomstige vraag te kunnen voldoen. De werkzaamheden worden per buurt opgepakt. Om deze aanpassingen vanuit gemeente Zevenaar mogelijk te maken is drie fte extra formatie nodig: 1 fte projectleider, 1 fte toezichthouder en 1 fte diverse functies juristen en beleid. De 1 fte toezichthouder (€ 69.000) ramen we structureel. Deze kosten dekken wij uit de ontvangen leges en vergoedingen voor graafwerkzaamheden. De overige 2 fte ramen wij alleen voor 2025 en dekken wij uit de tijdelijke rijksmiddelen voor klimaat- en energiebeleid. In 2025 gaan wij kijken of de inschatting van 3 FTE in de praktijk een juiste inschatting is en of vanaf 2026 rijksmiddelen beschikbaar zijn of komen om deze kosten alsnog uit te kunnen dekken. Wij komen in 2025 met een nieuw voorstel.				
Bijdrage BVO DRAN en overige kosten doelgroepenvervoer	260	280	307	212
De bijdrage aan de BVO DRAN wordt aangepast aan de meerjarenbegroting 2025-2028 van de BVO DRAN. In totaal dalen de kosten hierdoor in alle jaren (van € 281.000 in 2025 tot € 233.000 in 2028). De daling wordt verklaard door de aanbesteding van het Wmo-vervoer, door een daling van het vervoer eind 2023 (vervoer Wmo, dagbesteding en jeugd) en een daling van de NEA-index (index vervoerskosten). Tegenover de daling in de kosten van het doelgroepenvervoer via de BVO DRAN is de subsidie van de Plusbus gestegen. Dit zijn communicerende vaten. In de afgelopen jaren is de subsidie geleidelijk verhoogd met € 21.000. De stijging van de subsidie komt door indexering, die na een aantal jaren echt weer nodig was, en de aanstelling en pensioenvoorzieningen van een coördinator en een administratieve medewerker bij de Plusbus. Deze personen zijn aangesteld om de dienstverlening te verruimen en te verbeteren.				
Bijdrage BVO DRAN en overige kosten leerlingenvervoer	-36	-44	-52	-120
De bijdrage aan de BVO DRAN wordt aangepast aan de meerjarenbegroting 2025-2028 van de BVO DRAN. De bijdrage daalt door een daling van het leerlingenvervoer via de BVO DRAN en een daling van de NEA-index (index vervoerskosten). Daarnaast verwachten wij dat de stijging van het vervoer in natura uit de 2e VGR 2023 structureel is. Hierdoor stijgen deze kosten met € 60.000. Deze stijging komt door 'verplaatsing' van het leerlingenvervoer via de BVO DRAN naar bekostiging van het leerlingenvervoer via openbaar vervoer en door de aanhoudende stijging van het aantal leerlingen in het leerlingenvervoer.				
Bijdrage GR Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL)	-10	-11	-11	-13
De bijdrage aan de GRHVOL voor 2025 is aangepast. Hierbij is uitgegaan van de meerjarenbegroting van de gemeenschappelijke regeling. De totale bijdrage voor Zevenaar aan de GRHVOL is in 2025 afgerond € 10.000 hoger als de bijdrage in 2024. In de jaren 2026 t/m 2028 neemt de jaarlijkse bijdrage toe omdat hierbij rekening is gehouden met de investering in nieuwbouw/uitbreiding, voor een bedrag van € 3.500.000, van een bestaande locatie in Zevenaar.				

Bijdrage GR Samenwerking de Liemers SDL - RSD	-347	-347	-347	-347
--	-------------	-------------	-------------	-------------

De bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling (voor SDL-RSD) is bijgesteld waarbij rekening is gehouden met de gewijzigde begroting 2024. Hierin zijn de aanpassingen verwerkt van de reële stijging van de personeelskosten en overige kosten die hoger zijn uitgevallen t.o.v. de vastgestelde meerjarenbegroting 2024-2027 van de GR (nadeel € 140.000). Voor de prijsstijgingen (indexeringen) voor het jaar 2025 is de bijstelling gebaseerd op de septembercirculaire 2023 (nadeel € 193.000). De overige kostenstijging is veroorzaakt door de gewijzigde kostenverdeling, waardoor het aandeel van Zevenaar is gestegen van 52,01% naar 52,17% en mutaties in de dienstverleningsovereenkomst (nadeel € 14.000). Totaal nadeel € 347.000.

Bijdrage GR VGGM Volksgezondheid en Jeugdgezondheidszorg (JGZ)	-125	-125	-125	-125
---	-------------	-------------	-------------	-------------

De bijdragen aan de gemeenschappelijke regeling VGGM is aangepast conform de geactualiseerde (concept) begroting 2025 van de GR. Daarbij is rekening gehouden met de verwachte loon- en prijsontwikkelingen, (jeugd)inwoneraantallen, de voorstellen voor versterking van de GGD taken en de organisatieversterking om de GGD meer toekomstbestendig te maken. Hierdoor neemt de bijdrage voor 2025 voor het onderdeel volksgezondheid (GGD/Bevolkingszorg) toe met € 115.000 en voor de jeugdgezondheidszorg (JGZ 0-4 en RVP) toe met € 10.000. Totaal nadeel bedraagt € 125.000.

Bijdrage Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	-22	-22	-22	-22
---	------------	------------	------------	------------

De bijdrage per inwoner 2025 voor het regiobureau en de vijf opgaven bedraagt € 9,01. Dit is een stijging van € 0,46 ten opzichte van begroting 2024-2027. Oorzaken zijn o.a. de inflatie en de stijging van de cao-lonen. Daarnaast beïnvloedt de onzekerheid rondom cofinanciering de hoogte van de inwonerbijdrage. De bijdrage voor de regionale energie strategie 2023-2030 (RES) dekken wij net als vorig jaar uit de middelen van de specifieke uitkering "Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid". De bijdrage voor the economic board (TEB) bedraagt € 1,04 per inwoner. Een stijging van € 0,04 ten opzichte van de begroting 2024. De afspraak over de bijdrage aan TEB loopt tot en met 2025. In totaal een structureel nadeel van in totaal € 22.000 (programma 0 € 4.000 nadelig, programma 2 € 400 nadelig, programma 3 € 6.000 voordelig, programma 5 € 12.000 nadelig, programma 7 € 2.000 nadelig en programma 8 € 9.000 nadelig).

Bijdrage MGR sociaal domein Centraal Gelderland/module Onderwijs (RBL)	-30	-30	-30	-30
---	------------	------------	------------	------------

In de begroting voor de module 'Onderwijs (RBL)' is voor 2025 rekening gehouden met het van het doorvoeren van de 2e fase van de aangepaste formatierichtlijn in 2024 en de indexeringen (loon- en overige index) volgens de septembercirculaire 2023.

Bijdrage MGR sociaal domein Centraal Gelderland/modules WSP, WgSW en Inburgering	-200	-200	-200	-200
---	-------------	-------------	-------------	-------------

De bijdragen aan de gemeenschappelijke regeling MGR voor de modules WSP, WgSW, Contractmanagement Inburgeringstrajecten, inkoop en beheer zijn geïndexeerd op basis van de septembercirculaire 2023. Bij de module WgSW is rekening gehouden met de herverdeling op basis van het aantal arbeidsjaren per oktober 2023 en in de module WSP is rekening gehouden met aangepaste dienstverleningsovereenkomst a.g.v. de toevoeging van de submodule SROI (Social Return on Investment). Bij de module inkoop is naast de indexering ook de stijging in verband met de versterking van de operationele aansturing en strategische positie voor verbetering van het inkoopbeleid begrepen (€ 26.600). Er is besloten tot het instellen van een nieuwe module 'Regionale facilitering zorg' bij de MGR. De kosten voor deze nieuwe module zijn al in de begroting opgenomen, maar werden voorheen aan centrumgemeente Arnhem betaald. Deze nieuwe module (€ 122.000) kan daarom budgettair neutraal worden opgenomen in de begroting.

De totale kostenstijging voor de modules bedraagt afgerond € 200.000.

Bijdrage ODRA - Bijstelling bijdrage omgevingsdienst Arnhem-Nijmegen	-35	-35	-35	-35
---	------------	------------	------------	------------

De begroting 2025 van de gemeenschappelijke regeling omgevingsdienst Arnhem-Nijmegen (ODRA) laat een hogere bijdrage voor de basistaken zien van € 31.000. Deze verhoging is grotendeels het gevolg van de indexering van het uurtarief met 5% in 2025, volumestijging is geminimaliseerd. Door de invoering van de Omgevingswet heeft ODRA drie aanvullende posten opgenomen in haar begroting die wij dekken uit het reeds eerder beschikbaar gestelde budget voor structurele effecten Omgevingswet. Het gaat om € 13.000 aan structurele kosten Omgevingswet voor aansluiting op landelijke voorzieningen en het digitaal stelsel omgevingswet (DSO), om € 19.000 voor aanvullende werkzaamheden voor ernstige bodemsaneringen. Deze taak is door het Rijk van de provincie overgedragen aan de gemeente, echter zonder middelen en om € 27.000 voor uitbreiding regionale samenwerking milieubeleid. Overeenkomstig de doelstellingen vanuit de Omgevingswet en nog eens bevestigd in de adviezen van de Commissie Van Aartsen (i.h.k. van de robuustheid van OD's) moeten omgevingsdiensten integraal betrokken zijn bij het opstellen van milieunormen in het omgevingsplan. Omgevingsdiensten moeten een inhoudelijk advies geven over de milieunormering evenals een uitvoeringstoets. Dit vraagt om meer uitvoeringsgeoriënteerde betrokkenheid aan de voorkant van de beleidscyclus die ook niet stopt bij de gemeentegrenzen. Rekening houdend met de aanvullende taken die ODRA voor ons uitvoert is er een structureel nadeel vanaf 2025 van in totaal € 35.000 (programma 0 € 21.000 nadelig, programma 1 € 300 nadelig, programma 7 € 71.000 nadelig, programma 8 € 57.000 voordelig).

Bijdrage Streekarchivariaat De Liemers en Doesburg (SALD)	-69	-71	-71	-71
--	------------	------------	------------	------------

De bijdrage aan het Streekarchivariaat De Liemers en Doesburg (SALD) wordt voor Zevenaar structureel verhoogd met € 71.000. De stijging komt voort uit de ontwikkelingen van het e-depot. Om te voldoen aan wet- en regelgeving en om duurzame bewaring van digitale informatie te realiseren, is een E-depot (digitale archiefbewaarplaats) nodig. Daarbij ramen we in 2025 eenmalig € 44.500 voor de projectleider.

Bijdrage VGGM onderdeel Brandweer	20	20	20	20
--	-----------	-----------	-----------	-----------

De bijdragen aan de gemeenschappelijke regeling VGGM zijn aangepast conform de begroting 2025. Daarbij is rekening gehouden met de verwachte loon- en prijsontwikkelingen, het voordelige effect van de herverdeling van de bijdrage op basis van het cluster OOV-gemeentefonds en de versterking van de bedrijfsvoering. Het bestuur van VGGM heeft besloten een indicatieve besparing van 2% door te voeren op de gemeentelijke bijdrage voor het begrotingsjaar 2025. In totaal neemt de bijdrage voor 2025 voor het onderdeel brandweer af met per saldo € 20.000.

Onderhoud groenareaal nieuwbouwlocaties Enghuizen, de Stede, en de Middag	-65	-65	-65	-65
--	------------	------------	------------	------------

Vanaf 2025 komt het beheer van de openbare ruimte van de nieuwbouwlocaties Enghuizen, de Stede, en de Middag ten laste van openbaar groen. De structurele kosten voor het onderhoud van het nieuwe groen bedragen € 65.000.

Uitbreiding van 27 naar 29 raadsleden	0	-32	-42	-42
--	----------	------------	------------	------------

Het aantal raadsleden is afhankelijk van het aantal inwoners. Hiervoor zijn gemeenten ingedeeld in inwonersklassen. Na de gemeenteraadsverkiezingen in 2026 gaan we van 27 naar 29 raadsleden. Dat betekent een hogere vergoeding aan raadsleden. In 2026 een bedrag van € 32.000 en vanaf 2027 structureel € 42.000.

Verwachte compensatie loon- en prijsstijgingen gemeenschappelijke regelingen	337	337	337	337
---	------------	------------	------------	------------

In de kadernota zijn de bijdragen aan de gemeenschappelijke regelingen geraamd inclusief de loon- en prijsstijgingen voor het jaar 2025. In de gemeentebegroting wordt deze compensatie pas na de meicirculaire in de begroting verwerkt. Hierdoor ontstaat nu in de kadernota een te negatief beeld. Daarom ramen wij nu in een stelpost de verwachte compensatie voor lonen en prijzen van de gemeenschappelijke regelingen. De compensatie voor loon- en prijsstijgingen in de algemene uitkering en de eigen belastinginkomsten voor de gemeenschappelijke regelingen in deze kadernota ramen wij op € 337.000. Samenvattend betekent dit dat de stijging van de bijdragen aan de gemeenschappelijke regelingen van € 800.000 voor een bedrag van € 337.000 wordt gecompenseerd.

2. Actualisatie bestaand beleid

Actualisatie bijdrage sportbedrijf	-35	-35	-35	-35
---	------------	------------	------------	------------

In 2023 is het beheer van sportzaal De Bem ondergebracht bij Ataro BV en opgenomen in de DVO (dienstverleningsovereenkomst) tussen Ataro BV en de gemeente waarmee nu alle gemeentelijke sportaccommodaties zijn ondergebracht in de DVO. In de jaarrekening 2023 zijn de extra kosten toegelicht. De structurele effecten zijn verwerkt in deze kadernota (nadeel € 35.000).

Actualisatie investeringen ruimtelijke ontwikkeling (programma 8)	0	0	0	-40
--	----------	----------	----------	------------

In de begroting 2022-2026 is € 1.200.000 beschikbaar gesteld voor het realiseren klimaatpark. De uitvoering is gepland in 2027. De bijbehorende afschrijvingslasten zijn nog niet eerder geraamd. Vanaf 2028 een structureel nadeel van € 40.000.

Budgetmutatie zorgkosten Wmo en Jeugd	1.265	1.265	1.265	1.265
--	--------------	--------------	--------------	--------------

Bij de 1e voortgangsrapportage 2024 zijn de ramingen voor de zorgkosten aangepast in verband met de forse structurele tariefstijgingen. Dit naar aanleiding van het onderzoek naar reële kostprijzen. Bij de jaarrekening is gebleken dat de zorgkosten over 2023 lager zijn uitgevallen. Wanneer we rekening houden met deze definitieve cijfers over 2023 dan kunnen de ramingen naar beneden worden bijgesteld. Per saldo een effect van € 1.265.000 vanaf 2025. Het effect voor 2024 zal worden meegenomen in de 2e voortgangsrapportage 2024.

Cloudgang gemeentelijke applicaties	-76	-50	-50	-50
--	------------	------------	------------	------------

Steeds meer toepassingen van software worden afgenomen als een dienst. We kiezen er in Zevenaar voor de transitie naar de cloud op een natuurlijk moment te realiseren. De komende tijd verwachten we cloudtransities bij applicaties van Centric, Stratech schuldhulpverlening en dienstverleningssoftware. We ramen eenmalig in 2025 € 26.000 en structureel € 50.000.

Doorontwikkeling en versterking RID	-731	-789	-837	-887
--	-------------	-------------	-------------	-------------

De I&A-visie- en strategie 2023-2025 "Beter samen" is vastgesteld. Hierbij heeft uw raad gekozen voor de minimale variant. Bij de kadernota 2026-2029 valt het besluit of het wenselijk en financieel haalbaar is om over te stappen op de optimale of groeivariant. Om goed en veilig ten dienste te kunnen staan van onze inwoners en bedrijven willen de drie Liemerse gemeenten de komende jaren de digitalisering en innovatieve technologie bij kunnen benen. Door deze kwaliteitsimpuls kan de RID zich hoognodig ontwikkelen tot een moderne uitvoeringspartner op ICT-gebied.

Functieboek griffie	-8	-8	-8	-8
----------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------

Vanwege een verwachte aankomende wetswijziging en de werving van een nieuwe griffier is besloten om het functieboek van de griffie aan te passen. Dat wil concreet zeggen dat de functie van de nieuwe griffier ingeschaald gaat worden in schaal 14. De huidige inschaling is schaal 13. Dit betekent een structurele verhoging van € 8.000.

Herinrichten Edisonstraat/Doesburgseweg	0	0	0	25
--	----------	----------	----------	-----------

Om bedrijventerrein Mercurion direct te verbinden met de nieuwe aansluiting Zevenaar Oost bij Hengelder is een goede aansluiting van de Edisonstraat naar de Hunneveldweg nodig. In de begroting 2023-2026 is hiervoor een investeringsbudget van € 750.000 beschikbaar gesteld. In 2023 is echter een gelabelde bijdrage ontvangen van de provincie Gelderland voor onder andere de aanpassing van de Edisonstraat. Hierdoor vervallen de kapitaallasten vanaf 2028. Een structureel voordeel van 2028 van € 25.000.

Inkoop-/aanbestedingsexpertise/-ondersteuning HRM-systeem	-95	0	0	0
--	------------	----------	----------	----------

Het personeelsinformatiesysteem moet op basis van de waardeomvang en de aanbestedingsregels Europees worden aanbesteed. Bij het aanbestedingstraject van het nieuwe HRM-systeem ramen wij nu ook de (inhuur)kosten van procesbegeleiding en expertise. Deze schatten wij in op eenmalig € 25.000. Voor de implementatie inclusief de kosten van schaduwdraaien ramen we eenmalig € 70.000.

Investering bouwvoorbereiding basisschool De Wissel	0	0	-6	-6
--	----------	----------	-----------	-----------

Voor de bouwvoorbereiding nieuwbouw van basisschool De Wissel vragen wij een investeringsbedrag van € 250.000.

Investering bouwvoorbereidingskosten vervangende nieuwbouw/renovatie locatie Heerenmaten (Voortgezet onderwijs)	0	0	-6	-6
--	----------	----------	-----------	-----------

Voor de bouwvoorbereiding vervangende nieuwbouw e/o renovatie van locatie Heerenmaten (VO) vragen wij een investeringsbedrag van € 250.000.

Investering parkeerdek Masiusplein Zevenaar	0	-18	-18	-18
--	----------	------------	------------	------------

De afwatering van parkeerdek is onvoldoende en vergt noodzakelijk onderhoud. De grond in de tussenlaag is verzadigd met water met als gevolg diverse verzakkingen op het plein. Om het probleem structureel op te lossen dient het plein geheel vernieuwd te worden. Voor het realiseren van deze maatregelen vragen wij een investeringsbudget van € 525.000, dit is inclusief duurzaamheidscomponent. Hiervoor hanteren we een afschrijvingstermijn van 30 jaar. De afschrijvingslasten vanaf 2026 bedragen structureel € 17.500.

Verbeterplan doelgroepenvervoer	0	0	0	0
--	----------	----------	----------	----------

In de raad van 27 maart 2024 is het verbeterplan doelgroepenvervoer vastgesteld. In de 1e voortgangsrapportage hebben wij de kosten van het verbeterplan in 2024 geraamd. In deze kadernota ramen wij de kosten die daarmee vanaf 2025 zijn gemoeid; voor uitvoering van het verbeterplan structureel een vervoersconsulent Wmo (€ 60.000) en voor maatregelen voorliggende voorzieningen (€ 65.000). De vervoersconsulent ramen wij op programma 6. De maatregelen voorliggende voorzieningen op programma 4 (leerlingenvervoer).

Wij ramen op dit moment een besparing in op de vervoerskosten, gelijk aan de opgenomen kosten. Hiermee wordt de aanpassing budgettair neutraal.

Versterken openbaar bibliotheekwerk en borging volwasseneneducatie	-192	-192	-192	-192
---	-------------	-------------	-------------	-------------

Vanaf 2025 zijn gemeenten wettelijk verplicht om te zorgen voor een volwaardige, toekomstgerichte openbare bibliotheek. Om de wettelijke taken van de bibliotheek uit te kunnen voeren is een verhoging van het bedrag per inwoner (naar € 21,00) nodig waardoor de Wsob (Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen) taken vanaf 2025 uitgevoerd kunnen worden én het aanbod aan volwasseneneducatie met cultureel, maatschappelijk en sociaal belang, geborgd kan worden binnen de bibliotheek.

De zorgplicht vanaf 2025 heeft als doel dat het bibliotheeknetwerk kwantitatief en kwalitatief in stand blijft en kan bijdragen aan lokale maatschappelijke opgaven. Door het verankeren van het aanbod volwasseneneducatie aan de taken van de bibliotheek kunnen we tevens de kwaliteit, toegankelijkheid en uitvoerbaarheid van de wettelijke taak op volwasseneneducatie vanaf 2025 waarborgen. De verhoging van het bedrag per inwoner ligt nog steeds onder het landelijke gemiddelde (in 2022 gemiddeld € 26,25 per inwoner) dat binnen andere organisaties alleen al nodig is voor de uitvoer van de Wsob. Doordat Kunstwerk! de bibliotheek een multifunctionele organisatie is kan, met de verhoging van het bedrag per inwoner naar € 21,00, worden volstaan om de wettelijke taken uit de Wsob uit te voeren en tegelijkertijd het volwasseneneducatie aanbod met cultureel, maatschappelijk en sociaal belang te borgen. Dit zorgt ervoor dat in de bibliotheek ook een 'leven lang leren' binnen bereik blijft voor de inwoners van Zevenaar. Het nadeel, verhoging subsidiebudget voor de bibliotheek, bedraagt € 192.000.

In de verhoging is nog geen rekening gehouden met de structureel extra middelen die gemeenten m.i.v. 2025 ontvangen (meicirculaire 2024) van het Rijk. Deze aanvulling is nodig om het bedrag naar € 21,00 per inwoner te verhogen. In de, nog op te stellen, meerjarenbegroting 2025-2028 zal een voorstel worden verwerkt.

Werkplekken Turmac Kantoorgebouw	0	-5	-5	-5
---	----------	-----------	-----------	-----------

Door de groei van het personeel de afgelopen jaren naar ruim 350 fte neemt de druk op het aantal beschikbare werkplekken toe. Naast een aantal andere interventies, zien we kans om in het gebouw 14 werkplekken toe te voegen. Hierbij hoort een investeringsbedrag van € 50.000 en een jaarlijkse afschrijvingslast van € 5.000.

Totaal mutaties	-193	-175	-228	-458
------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------

BIJLAGEN

OVERZICHT NIET GEHONOREERDE VOORSTELLEN

Door het college zijn meerdere voorstellen niet gehonoreerd. In onderstaand overzicht ziet u de niet gehonoreerde voorstellen.

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Niet gehonoreerde voorstellen				
2. Actualisatie bestaand beleid	270	215	140	140
Bezwaar en beroep / juridisch advies	35	35	35	35
Doorontwikkeling en intensivering Informatiemanagement	45	45	45	45
Functioneel specialisten ICT	60	60	60	60
Recreatiepark Rhederlaagse Meren	100	75		
Uitbreiding online dienstverlening	30			
3. Nieuw beleid	68	53	23	23
Actualiseren centrumvisie		30		
Bovengrondse afvalcontainers luiers	0	0	0	0
Dag van de ondernemer	10	10	10	10
Onderhoud en beheer zwemwater de Breuly	13	13	13	13
Opstellen detailhandelsvisie	25			
Opstellen horecabeleid	20			
Totaal niet gehonoreerde voorstellen	338	268	163	163

Toelichting niet gehonoreerde voorstellen

2. Actualisatie bestaand beleid:

Functioneel specialisten ICT

Het uitbreiden van functioneel beheer binnen onze organisatie is cruciaal voor het waarborgen van een efficiënte en effectieve bedrijfsvoering. Functioneel beheer zorgt voor het onderhoud en de optimalisatie van gemeentelijke (niet RID) informatiesystemen die essentieel zijn voor onze dagelijkse werkzaamheden. Het gaat om toepassingen zoals schuldhelpverlening en betaald parkeren. Dit zijn applicaties waarin gevoelige data zijn opgenomen. Door te investeren in deze functie, verzekeren we ons van een sterke ondersteuning van onze kernprocessen en een verbeterde gebruikerstevredenheid. Dit leidt tot een hogere productiviteit en stelt ons in staat om beter te voldoen aan de veranderende behoeften van onze inwoners, bedrijven en samenwerkingspartners. We vragen structureel 0,7 fte formatie aan (schaal 10) vanaf 2025.

Bezwaar en beroep / juridisch advies

De komende jaren verwachten we extra inzet met name op het dossier van de raadsenquête en alle daarmee verband houdende zaken. We stellen voor het basisbudget voor juridisch advies van € 72.000 op te hogen met € 30.000. De kosten van bezwaar en beroep verhogen we structureel met € 5.000. De vergoedingen voor de commissieleden zijn verhoogd en er zijn meer zittingen door een toename van het aantal bezwaarschriften.

Doorontwikkeling en intensivering Informatiemanagement

In april heeft uw raad besloten om de samenwerking tussen de organisaties van Duiven, Westervoort, Zevenaar en de RID op het gebied van informatiemanagement te intensiveren. Om de doorontwikkeling van de ICT-samenwerking mogelijk te maken, is het noodzakelijk om ook in de eigen organisatie(s) capaciteit voor informatiemanagement beschikbaar te stellen. Het gaat in Zevenaar om per saldo een 0,5 fte (schaal 10) die wij structureel beschikbaar vragen.

Recreatiepark Rhederlaagse Meren

Om het project recreatiepark Rhederlaagse Meren goed uit te voeren, is het noodzakelijk om capaciteit beschikbaar te hebben. Vanaf eind 2023 hebben we met een projectleider gewerkt. Dit was een belangrijke stap in de aanpak, voor zowel het vakantiepark als voor onze partners. Daarom is in de 1e VGR een budget van € 50.000 gevraagd voor de functie van projectleider vanuit OOV in 2024. We zien dat de aanpak effect heeft en dat de eerste stappen worden gezet om de permanente bewoning te beëindigen. Om de huidige aanpak voort te zetten en de continuïteit te waarborgen moeten we investeren. Daarom vragen wij nu een budget van € 100.000 voor een projectleider van 8 uur in de week voor 2025 en 2026. Aanvullend op de projectleider is het noodzakelijk om extra juridische administratieve ondersteuning in te zetten. Dit gaat om € 50.000 in 2025 en € 25.000 in 2026.

Uitbreiding online dienstverlening

Om digitale dienstverlening te kunnen uitbreiden, is een "mijn omgeving" (burger- of inwonersportaal) essentieel. In dit portaal kan de inwoner de voortgang van je zaken volgen en documenten toevoegen. De weg naar het realiseren van een mijn omgeving vergt de nodige voorbereiding. Om daarin de juiste keuzes te maken, laten we een onderzoek uitvoeren waarbij we kijken naar best-practices van andere gemeenten en mogelijkheden die er zijn in bestaande ICT-samenwerkingen. Voor de onderzoekskosten is in 2025 een budget van € 30.000 nodig.

3. Nieuw beleid

Opstellen horecabeleid

Zoals in programma 3 onder ontwikkelingen is aangegeven is het economisch belang van de horecasector voor onze gemeente groot. Om die reden willen wij horecabeleid opstellen. Hiervoor ramen wij € 20.000 eenmalig in 2025.

Opstellen detailhandelsvisie

Vooruitlopend op de actualisatie van de centrumvisie is er een behoefte aan een visie op detailhandel in de gemeente Zevenaar. Wij ramen hiervoor € 25.000 eenmalig in 2025.

Actualiseren centrumvisie

De huidige centrumvisie kent een looptijd van 2015-2025. In 2026 evalueren we deze centrumvisie en stellen we nieuw beleid op (samen met ondernemers, vastgoedeigenaren en andere belangrijke partners) om te blijven inzetten op een toekomstbestendig centrum Zevenaar. Wij ramen hiervoor € 30.000 eenmalig in 2026.

Dag van de ondernemer

Vanaf 2022 organiseren we jaarlijks in november een ondernemersontbijt op "de dag van de ondernemer". Om de dag van de ondernemer structureel te kunnen organiseren is vanaf 2025 een jaarlijks budget nodig van € 10.000. In 2022 en 2023 is dit ontbijt uit incidentele budgetten gedekt.

Bovengrondse afvalcontainers voor luiers- en incontinentiemateriaal

In de gemeente is behoefte aan de uitbreiding van mogelijkheden om luiers- en incontinentiemateriaal gescheiden in te leveren. Tot voor kort was dit slechts mogelijk op de aanbiedstations in Zevenaar en Lobith. Om voor iedereen een inlevermogelijkheid in de nabijheid te hebben stellen wij voor om in elke woonkern een container te plaatsen en daarnaast nog vijf containers in de kern Zevenaar. In totaal 18 containers. Om dit te realiseren vragen wij een investeringsbudget van € 110.000. De afschrijvingslasten vanaf 2026 bedragen € 11.000. Dit verrekenen we met de afvalstoffenheffing.

Onderhoud en beheer zwemwater de Breuly

De afgelopen jaren is het aantal voorzieningen bij zwemwater de Breuly aanzienlijk uitgebreid, onder meer met een toilet. Om het onderhoud van de Breuly te verbeteren gaan we ervoor zorgen dat het toilet van april tot en met september elke dag wordt schoongemaakt, plaatsen we extra afvalbakken en zorgen we ervoor dat we ook voldoende capaciteit hebben in de weekenden en vakantieperioden om het terrein schoon te houden. Voor de intensivering van het onderhoud van de Breuly vragen we een extra budget aan van structureel € 13.000 per jaar.